

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra etologie a zájmových chovů

**Fakulta agrobiologie,
potravinových a přírodních zdrojů**

**VLIV OSOBNOSTI PSOVODA
NA BEHAVIORÁLNÍ CHARAKTERISTIKY PSA**

Diplomová práce

Bc. Dominika Gráfová

Management zdraví a welfare zvířat (WELFAM)

Vedoucí práce: Ing. Milena Santariová, Ph.D.

© 2024 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „VLIV OSOBNOSTI PSOVIDA NA BEHAVIORÁLNÍ CHARAKTERISTIKY PSA“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 19. 4. 2024

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní doktorce Mileně Santariové za její podporu, trpělivost, hodnotné připomínky a vedení nejen při psaní této diplomové práce, ale taktéž v průběhu celého studia a při vedení mé bakalářské práce před třemi lety. Dále bych chtěla poděkovat mému manželovi Adamovi za jeho trpělivost a podporu po celou dobu mého studia a při vypracovávání této diplomové práce.

VLIV OSOBNOSTI PSOVODA NA BEHAVIORÁLNÍ CHARAKTERISTIKY PSA

Souhrn

Pes je v dnešní společnosti považován za nejlepšího přítele člověka. Se svým majitelem tráví mnoho času a z laického pohledu jsou si často v mnoha ohledech podobní. V českém jazyce se dokonce ustálilo rčení „jaký pán, takový pes“. Tato práce si dala za cíl zjistit, zda má toto úzké pouto mezi psem a člověkem vliv na psí osobnost. Zejména, zda má osobnost člověka vliv na behaviorální charakteristiky jeho psa a dále zda jsou na tento vliv citlivější spíše plemena, která byla původně šlechtěna pro úzkou spolupráci s člověkem, než ta, která byla šlechtěna k samostatné práci, a napojení na člověka u nich tedy nebylo klíčovou vlastností.

K získání dat bylo použito online dotazníkové šetření na platformě Survio.cz, s využitím standardizovaných osobnostních dotazníků jak pro získání hodnocení osobnosti člověka (NEO-FFI) tak i osobnosti psa (MCPQ-R). Dotazník byl šířen zejména skrze sociální sítě a podařilo se tak získat 1059 respondentů. Získaná data byla posléze statisticky vyhodnocena za pomoci korelační analýzy a lineární regrese.

Nejvýraznější získané výsledky byly následující: extraverte člověka středně silně kladně koreluje s trénovatelností psa a jen o málo slabší kladný korelační vztah s trénovatelností psa sdílí také svědomitost člověka. Svědomitost člověka je navíc také středně silně kladně korelovaná s motivací psa. Neuroticismus člověka vykazuje kladně korelující vztah střední intenzity s neuroticismem psa.

Osobnost majitele tedy má vliv na behaviorální charakteristiky psa, ačkoli nebyl prokázán znatelný rozdíl v působení vlivu na jednotlivé skupiny plemen psů.

Klíčová slova: pes, osobnost, temperament, vliv psovoda, extraverte, neuroticismus

The influence of the handler's personality on the behavioural characteristics of their dog

Summary

A dog is considered man's best friend in today's society. They spend a lot of time with their owner, and from a layman's point of view, they are often similar in many ways. In the Czech language, the saying "like handler, like dog" has even become established. This work set out to find out whether this close bond between dog and human has an effect on the dog's personality. In particular, whether a person's personality has an influence on the behavioral characteristics of their dog and, furthermore, if breeds, that were originally bred for close cooperation with human, are more sensitive to this influence, than those, that were bred for independent work, and therefore the connection to human was not their key feature.

To obtain data, an online questionnaire survey on the Survio.cz platform was used, using standardized personality questionnaires both to obtain an assessment of human personality (NEO - FFI) and dog personality (MCPQ-R). The questionnaire was distributed mainly through social networks and it was possible to obtain 1059 responses. The obtained data were then statistically evaluated using correlation analysis and linear regression.

The most striking results obtained were the following: human extraversion has a moderately strong positive correlation with dog trainability, and human conscientiousness also shares a slightly weaker positive correlation with dog trainability. In addition, a person's conscientiousness is also moderately strongly positively correlated with a dog's motivation. Human neuroticism shows a positively correlated relationship of medium intensity with dog neuroticism.

The personality of the owner therefore has an influence on the behavioral characteristics of the dog, although no noticeable difference in this influence was discovered between individual groups of dog breeds.

Keywords: dog, personality, temperament, handler's influence, extraversion, neuroticism

Obsah

1 Úvod	9
2 Vědecká hypotéza a cíl práce	10
3 Literární rešerše	11
3.1 Definice osobnosti	11
3.2 Definice temperamentu	11
3.3 Vývoj osobnosti	12
3.3.1 Vliv prostředí	12
3.3.2 Vliv dědičnosti a epigenetika.....	12
3.4 Osobnost člověka	13
3.4.1 The Big-Five	13
3.4.2 NEO pětifaktorový osobnostní inventář	13
3.4.2.1 Neuroticismus	14
3.4.2.2 Extraverze	14
3.4.2.3 Otevřenost.....	14
3.4.2.4 Přívětivost	14
3.4.2.5 Svědomitost	14
3.4.3 NEO-PI-R	15
3.4.4 NEO-FFI	15
3.5 Osobnost psa	15
3.5.1 Plemenné rozdíly v osobnosti psa	16
3.5.2 Možnosti zkoumání psí osobnosti	17
3.5.3 Monash Canine Personality Questionnaire - Revised (MCPQ-R).....	18
3.5.4 Canine Behavioral Assessment and Research Questionnaire (C-BARQ) 18	
3.5.5 Další dotazníky zaměřené na osobnost psa	18
3.6 Vztah mezi psem a člověkem	19
3.6.1 Vliv osobnosti člověka na temperament psa.....	19
3.6.2 Proměnlivost osobnosti psa	21
3.6.3 Podobnost osobnosti majitele a jeho psa	21
4 Metodika	23
4.1 Sběr dat	23
4.2 Charakteristika osobnosti psovoda – NEO FFI	24
4.3 Charakteristika temperamentu psa – MCPQ-R	24
4.4 Korelace	25

4.5	Lineární regrese	27
5	Získaná data	29
5.1	Pohlaví respondenta	29
5.2	Věk respondenta.....	29
5.3	Dosavadní zkušenosti respondenta se psy	30
5.4	Počet osob aktivně pečujících o psa	30
5.5	Průměrný čas denně aktivně strávený se psem	31
5.6	Průměrný čas denně strávený v přítomnosti psa	31
5.7	Věk psa při odběru.....	32
5.8	Aktuální věk psa.....	33
5.9	Brzy a dlouho spolu.....	33
5.10	Pohlaví psa.....	34
5.11	Kastrace.....	34
5.12	Plemenná kategorie psa & Šlechtění pro úzkou spolupráci s člověkem....	35
6	Výsledky.....	36
6.1	Osobnost psovoda – NEO FFI	36
6.2	Temperament psa – MCPQ-R	36
6.3	Korelační analýza.....	37
6.3.1	Celková korelace.....	37
6.3.2	Pohlaví respondenta	38
6.3.3	Věk respondenta.....	38
6.3.4	Počet osob pečujících o psa	39
6.3.5	Dosavadní zkušenosti respondenta se psy	39
6.3.6	Průměrný čas denně strávený v přítomnosti psa.....	39
6.3.7	Průměrný čas denně aktivně strávený se psem.....	40
6.3.8	Věk psa při odběru	40
6.3.9	Aktuální věk psa	40
6.3.10	Brzy a dlouho spolu	41
6.3.11	Pohlaví psa.....	41
6.3.12	Kastrace.....	41
6.3.13	Plemenná kategorie psa	42
6.3.14	Šlechtění pro úzkou spolupráci s člověkem	42
6.3.15	Významné korelace napříč všemi atributy	42
6.4	Lineární regrese	44
6.4.1	Přívětivost psa.....	44
6.4.2	Motivace psa	45

6.4.3	Neuroticismus psa	46
6.4.4	Extraverze psa	47
6.4.5	Trénovatelnost psa.....	48
6.4.6	Shrnutí regresních modelů.....	49
7	Diskuse.....	51
7.1	Diskuse získaných dat	51
7.2	Diskuse výsledků osobnosti psovoda – NEO FFI	52
7.3	Diskuse výsledků temperamentu psa – MCPQ – R.....	52
7.4	Diskuse výsledků korelací	54
7.5	Diskuse výsledků lineární regrese.....	55
8	Závěr.....	57
9	Literatura	58
10	Samostatné přílohy	LXV
10.1	Příloha 1: NEO FFI – sledované výroky a klíč k jejich vyhodnocení... LXV	
10.2	Příloha 2: MCPQ-R – sledovaná přídavná jména a maximální skóreLXVII	
10.3	Příloha 3: Kombinace skóre člověka (NEO FFI) a skóre psa (MCPQ-R)LXVIII	
10.4	Příloha 4: Korelační koeficienty všech atributů..... LXXIV	

1 Úvod

S rostoucím zájmem lidí o chov psů se v dnešní společnosti stále více rozvíjí i povědomí o vztahu mezi majiteli a jejich psy, o tom, jak se vzájemně ovlivňují a co takový vztah přináší oběma zúčastněným. Vztah mezi psem a člověkem je jedinečný a komplexní, založený na porozumění, důvěře a vzájemné interakci, která představuje důležitou a velmi zajímavou oblast zkoumání. Od počátku domestikace psů před tisíci lety byli psi považováni za nejlepšího přítele člověka a často jsou dnes dokonce považováni za členy rodiny. V současné době jsou psi využíváni nejen jako společníci, ale také jako psi služební, terapeutičtí, záchranářští či jinak vypomáhající v mnoha různých oblastech lidské činnosti. Jejich chování a interakce s lidmi jsou tedy zásadní pro úspěšný a harmonický život jak psa, tak jeho majitele.

Jak vyplývá nejen z dostupného výzkumu, ale také z běžné každodenní zkušenosti pejskařské komunity, osobnostní charakteristiky psů jsou ovlivňovány celou řadou faktorů. Ty mohou být vrozené, jako například temperament, nebo jsou to faktory vnějšího prostředí, které mohou na psa působit v průběhu jeho života.

Jak praví známé lidové rčení “Jaký pán, takový pes“, jedním z hlavních aspektů, které mohou ovlivnit chování psa a tedy i vztah mezi psovodem a psem, je osobnost psovoda. Právě ta může hrát klíčovou roli v tom, jakým způsobem se člověk chová ke svému psovi, jak ho trénuje a jakým způsobem reaguje na jeho chování. Navzdory povědomí o důležitosti osobnosti psovoda se stále nabízí mnoho nezodpovězených otázek ohledně konkrétního vlivu různých aspektů lidské osobnosti na temperament psa. Tato diplomová práce se proto zabývá zejména vlivem osobnosti psovoda na behaviorální charakteristiky psa, ale také vzájemnou interakcí mezi jednotlivými osobnostními rysy člověka a psa.

Práce přispívá k lepšímu porozumění vztahu mezi osobností psovoda a temperamentem psa, a to zejména prostřednictvím syntézy dostupných vědeckých poznatků a vlastního výzkumu na originálním datovém vzorku. V návaznosti na předchozí výzkum, tato práce zkoumá, jaké konkrétní domény osobnosti psovoda mohou mít vliv na různé aspekty chování psa.

Je možné předpokládat, že poznatky získané v této studii budou přínosné nejen pro další výzkum, ale také pro reálné praktické využití v oblasti chovu a výcviku psů. Hlubší porozumění vztahu mezi osobností psovoda a chováním psa by totiž mohlo vést například k vhodnějšímu umístění psů jak do rodin, tak i do pracovních pozic služebních, záchranářských či asistenčních psů, což povede k harmoničtějším vztahům mezi lidmi a jejich společníky.

2 Vědecká hypotéza a cíl práce

Cílem této práce bylo ověřit pomocí dotazníkového šetření a standardních statistických metod, zda existuje vztah mezi temperamentem psovoda a personalitou psa. Dále také posoudit s využitím standardizovaných osobnostních dotazníků vliv osobnosti psovoda na osobnostní charakteristiky psa. Jednotlivá plemena psů byla pro účel této práce rozdělena do dvou skupin podle toho, zda původně byla šlechtěna pro úzkou spolupráci s člověkem (plemena ovčácká, retrívři, ohaři), nebo naopak byla šlechtěna pro samostatnou práci, kde je nutné vlastní rozhodování (plemena pastevecká, teriéři, jezevčíci, honiči). Cílem bylo zjistit, zda má plemenná příslušnost, a zejména pak původní šlechtitelský záměr, vliv na míru, do jaké jsou behaviorální projevy ovlivnitelné osobností člověka.

Hypotéza 1 (H1): Osobnost člověka má vliv na behaviorální projevy psa a konkrétní osobnostní rysy člověka a psa vykazují korelační vztah.

Hypotéza 2 (H2): Na plemena šlechtěná pro úzkou spolupráci s člověkem má osobnost majitele výraznější vliv než na plemena šlechtěná pro samostatnou práci.

3 Literární rešerše

3.1 Definice osobnosti

Nalezením obecné a zároveň obecně přijatelné definice osobnosti se zabýval zejména výzkum týkající se humánní psychologie. I tam je však k nalezení mnoho rozdílů v definici tohoto zdánlivě jednoduchého pojmu (John & Gosling 2000). Neexistuje žádná konkrétní definice, která by dokázala obstát u všech psychologů, kteří se zajímají o osobnost. Ukázalo se, že definice, která dokáže uspokojit alespoň většinu z nich, musí být velmi obecná a více či méně neurčitá (Pervin & John 1997).

Osobnost je možné definovat například jako ustálené vzorce citění, myšlení a chování, které jsou charakteristické pro daného jedince (Pervin & John 1997). Nebo o trochu konkrétněji, jako souhrn typických pocitů, myšlenek a vzorců chování, kterým lze odlišit konkrétního jedince od ostatních. Tento souhrn je konzistentní v čase a není závislý na konkrétní situaci (Phares & Chaplin 1997). Zjednodušeně lze říct, že jde o základní behaviorální tendence, které se liší mezi různými jedinci, zatímco u jednotlivce zůstávají stále (Stamps & Groothuis 2010).

Protože u zvířat nelze spolehlivě rozpoznat a hodnotit jejich myšlenky a pocity, jejich osobnost je zvykem definovat zejména za pomoci sledování jejich chování, jehož konkrétní prvky mohou být zaznamenávané, počítané či jinak hodnocené, a to za pomoci standardizovaných dotazníků (Dingemans & Wolf 2010). Osobnost zvířat může být tedy zjednodušeně popsána jako souhrn charakteristických behaviorálních tendencí, které jsou konzistentní v čase (Ley et al. 2007). Osobnost jako taková je ovlivněna jednak genetikou daného jedince, jednak prostředím, které na jedince v průběhu ontogeneze působí (Stamps & Groothuis 2010).

Objev těchto rozdílů v behaviorálních tendencích různých jedinců stejného druhu byl velmi významný pro další výzkum v oblasti evoluce chování (Wilsson et al. 1997). Výsledky mnoha studií osobnosti zvířat napovídají, že u některých druhů zvířat jsou pozorovatelné takové osobnostní rysy (např. extroverze, neuroticismus aj.), které byly dříve přisuzovány pouze člověku (Mather & Andersson 1993, Wilson et al. 1993, Feaver et al. 1986, Stevenson-Hinde et al. 1980).

3.2 Definice temperamentu

S podobnou definicí je pak možné se setkat také pro pojem „temperament“, který bývá narozdíl od pojmu „osobnost“ v odborné literatuře častěji používaný v oblasti výzkumu nemluvnat a zvířat, zatímco pojem „osobnost“ je častěji spojován přímo s člověkem. V některých případech se ale zdá, jako by byl pojem „temperament“ využíván ve studiích týkajících se zvířat čistě z toho důvodu, aby se autoři vyhnuli použití slova „osobnost“ a nemohli tak být nařčeni z antropomorfismu (McCrae et al. 2000). Ačkoli se v odborné literatuře objevuje také přístup, že temperament je geneticky daný, časně se projevující a slouží jako základ pro tvarování osobnosti (Buss 1995, Goldsmith et al. 1987), velmi často

jsou tyto dva pojmy zaměňovány a lze je tedy považovat za synonymum (McCrae et al. 2000).

3.3 Vývoj osobnosti

Pochopení vývoje osobnosti je zásadní pro další otázky, jako je evoluce osobnosti, její funkce, příčina jejího vzniku a podobně. Informace, v jakých ontogenetických stádiích se osobnostní rysy začínají projevovat, jestli se mění, můžou poskytnout velmi cenné informace o tom, jak fungují fyziologické procesy, které jsou zodpovědné za utváření a stabilitu osobnostních rysů (Nelson 2005). Bohužel, pro relevantní výzkum vývoje osobnosti je nutné sledovat daného jedince po delší dobu a ve více různých kontextech, než je pro studie osobnosti běžné, z tohoto důvodu neexistuje příliš mnoho vědecky podložených informací na toto téma (Stamps & Groothuis 2010).

Existuje však vědní disciplína, behaviorální genetika, která se zabývá příčinami individuálních rozdílů mezi charakteristickými rysy a behaviorálními projevy různých jedinců. Dále také zkoumá vliv dědičnosti a prostředí na jejich společný produkt – fenotyp (Vukasovic & Bratko 2015).

3.3.1 Vliv prostředí

Prostředí má na osobnost významný vliv, a to hned v několika různých aspektech. Zaprvé definuje podmínky, ve kterých se osobnost vyvíjí. Zadruhé určuje škálu dovedností, hodnot a postojů, které se v osobnosti rozvinou a také do jaké míry (McCrae et al. 2000). Ve své podstatě, všechny vlastnosti organismu, tedy i psychické charakteristiky, podléhají základním pravidlům evoluce. To, jakou mají podobu, je tedy výsledkem evolučního procesu adaptace na dané prostředí (Buss 1991).

Další ukázkou, tentokrát velmi přímého vlivu prostředí, je vliv rodičů, kteří mají na své potomky velmi významný a dlouhodobý vliv (Harris 1998). U lidí pak navíc zaznamenáváme vliv vzdělávacího systému, náboženství, kultury a tak dále.

3.3.2 Vliv dědičnosti a epigenetika

Dědičnost je základním stavebním kamenem osobnosti (Eysenck 1990). Jak je detailněji popsáno v kapitolách níže, osobnost se skládá z pěti základních domén. Všech pět těchto domén osobnosti je dědičných, a zdá se, že doména „otevřenost“ vykazuje ze všech nejvyšší heritabilitu (Loehlin 1990). Vukasovic & Bratko (2015) se ve své meta-analýze zaměřili kromě jiného také na to, jaká je průměrná heritabilita osobnosti, tedy jak velký je vliv dědičnosti na finální podobu osobnosti v porovnání s vlivem prostředí. Došli k závěru, že průměrně 40 % osobnosti je utvářeno na základě dědičnosti a zbývajících 60 % je utvářeno prostředím.

Obecně je ale velmi problematické najít, potažmo zkoumat, geny, které formují osobnost. Osobnost je totiž tvořena zejména minor geny, tedy geny malého účinku, kdy na jednu komplexní vlastnost má vliv mnoho různých minor genů (Rutter & Silberg 2002).

Navzdory zmíněným vlivům by měla osobnost, již ze své definice, zůstat poměrně stálá. Touto potenciální stálostí se zabývali Fratkin et al. (2013) ve své meta-analýze zaměřené na psy a přišli s několika závěry. Konzistentnost osobnosti je podle nich vyšší u starších psů, než u mladších, dále je vyšší v případě, že je osobnost testována v kratších intervalech a také v případě, že jsou k testování využity totožné konstrukty. Zajímavé je, že zatímco u štěňat vykazují nejvyšší stálost domény agrese a submise, nejvíce proměnlivá je naopak trénovatelnost, bázlivost a společenskost, u dospělých jedinců nejsou mezi jednotlivými doménami žádné výrazné rozdíly v konzistentnosti.

3.4 Osobnost člověka

Lidská osobnost je charakterizována individuálními rozdíly z velké části plynoucími ze sociálního rozvoje, včetně postojů, návyků a přístupů daného člověka (John & Pervin, 2008). V osobnosti člověka je dnes rozlišováno pět hlavních osobnostních domén, tzv. „Big Five“, mezi které patří extraverte, neuroticismus, otevřenost vůči zkušenostem, přívětivost a svědomitost (Costa & McCrae 1992). Zmíněné domény jsou relativně stabilní v průběhu času a jsou dědičné, přičemž míra heritability je u všech velmi podobná (Loehlin et al. 1998).

Dvě z těchto domén, extraverte a neuroticismus, jsou často spojovány s emočním vnímáním. Lidé s vyšší mírou extraverte obecně vnímají svět pozitivněji, než lidé s nižší mírou extraverte (Knyazev et al. 2008). Také z neurovědeckého hlediska to funguje tak, že extraverte koreluje s aktivitou amygdaly (tj. mozkové struktura, která formuje chování během radosti či strachu a má na starost vytváření a uchování paměťových stop emočních prožitků) během vnímání pozitivního prožitku, zatímco neuroticismus během vnímání negativního prožitku (Canli et al. 2001).

3.4.1 The Big-Five

Hierarchický model osobnostních domén Big-Five, charakterizuje osobnost pěti souhrnnými faktory. Z toho důvodu je také nazýván pětifaktorový model osobnosti. Každý faktor zahrnuje skupinu dalších charakteristických rysů, pod které spadají další specifické vlastnosti (Gosling et al. 2003). Tento osobnostní model předpokládá, že většinu individuálních rozdílů v osobnosti je možné zařadit do těchto pěti osobnostních domén (Costa & McCrae 1992).

3.4.2 NEO pětifaktorový osobnostní inventář

Pro hodnocení Big-Five domén bylo postupně vytvořeno několik různých instrumentů (Gosling et al. 2003). Úplně první verzi pětifaktorového inventáře popisující osobnost sestavil P. T. Costa spolu s R. R. McCraem v roce 1985. Vycházeli přitom z tzv. Goldbergovy lexikální hypotézy, podle které jsou všechny důležité individuální odlišnosti osobností ukryté v samotném jazyce. Ty nejvýznamnější odlišnosti se pak ze všech nejčastěji uplatňují v každodenní komunikaci a je možné je zaznamenat v podobě slov. Na základě této hypotézy

byl sestaven soubor přídavných jmen, která se běžně používají při popisu osobnosti, a následně se za pomoci faktorové analýzy vybrala pouze ta přídavná jména, která řadíme mezi rysové faktory.

Ukázalo se, že osobnost lze popsat na základě pěti domén:

3.4.2.1 Neuroticismus

Tato doména hodnotí míru emoční stability dané osobnosti. Zjišťuje, jakým způsobem osobnost zpracovává negativní emoce, jako je například strach či smutek (Costa & McCrae 1992). Vysokou míru obecně vykazují osobnosti, které jsou psychicky nestabilní, obtížně se vyrovnávají s problémy běžného života a hůře zvládají stres. Nízké míry neuroticismu naopak dosahují osobnosti, které jsou emočně vyrovnané, klidné a s překážkami každodenního života se vyrovnávají snáz (Hřebíčková 2004).

3.4.2.2 Extraverze

Doména extraverze hodnotí míru společenského chování. Osobnost s vysokou mírou extraverze je velmi společenská, přátelská, hovorná, veselá a optimistická, často a ráda součástí nějaké skupiny či společenské události (Hřebíčková 2004). Nízkou mírou extraverze, nebo dokonce její absenci, je možné nazvat introverzí (Costa & McCrae 1992).

3.4.2.3 Otevřenost

Otevřenost hodnotí míru zaujetí pro nové zážitky a zkušenosti. Osobnost s vysokou mírou otevřenosti je vnímavá k pozitivním i negativním emocím, má živou představivost a cit pro estetiku. Podporuje nové a nekonvenční myšlenky a ráda experimentuje. Naopak osobnost s nízkým skóre otevřenosti je konzervativní a dává přednost již osvědčeným myšlenkám a zážitkům (Hřebíčková 2004).

3.4.2.4 Přívětivost

Tato doména charakterizuje míru pochopení, porozumění a přízně k druhým. Osoby s vysokou mírou přívětivosti jsou laskavé a vlídné, vždy ochotné pomoci. Také jsou velmi důvěřivé a rády spolupracují s ostatními. Pokud je naopak přítomna jen nízká míra přívětivosti, pak tito jedinci bývají egocentričtí, soutěživí a nedůvěřiví (Hřebíčková 2004).

3.4.2.5 Svědomitost

Míra svědomitosti je charakterizována jako určitý druh sebekontroly. Osobnosti s vysokou mírou svědomitosti mají lepší sebekontrolu během plánování a realizace zadaných úkolů, jsou ctizádostivé, systematické a cílevědomé. Příliš vysoká míra svědomitosti může být ale stejně jako ta příliš nízká, problematická. Vede k workoholismu, přehnané pořádkumilovnosti a podobně. Jedinci, kteří vykazují naopak nízkou mírou svědomitosti, bývají nestálí a mívají problémy s dosažením stanovených cílů (Hřebíčková 2004).

Postupně byly vytvořeny tři verze NEO inventářů. NEO osobnostní inventář (NEO – PI, Costa & McCrae 1992), jeho revidovaná verze (NEO - PI - R, Costa & McCrae 1992) a NEO pětifaktorový inventář (NEO - FFI, Costa & McCrae 1992). Českou verzi NEO – FFI vytvořili Martina Hřebíčková a Tomáš Urbánek v roce 2002.

3.4.3 NEO-PI-R

Ze všech nejkompexnějšími instrumenty pro měření Big-Five domén osobnosti jsou osobnostní inventáře NEO-PI a NEO-PI-R, které mají 240 složek a hodnotí 6 dalších rysů v každé doméně. Extraverze (společenská, asertivita, energičnost, touha po dobrodružství, entuziasmus, vřelost), přívětivost (důvěřivost, přímočarost, altruismus, poddajnost, skromnost, něžnost), svědomitost (kompetentnost, organizovanost, spolehlivost, cílevědomost, sebedisciplinovanost, rozvážnost), neuroticismus (úzkostnost, nedůtklivost, depresivnost, stydlivost, impulzivnost, zranitelnost), otevřenost (nápaditost, představitivost, cit pro estetiku, akčnost, citovost, nekonvenčnost) (John & Srivastava 1999). Jeho vyplnění respondentovi zabere zhruba 45 min, což ho však staví až na zadní příčky žebříčku využitelnosti v praxi. Pro mnoho výzkumů je zkrátka příliš obsáhlý a časově náročný, a bývá proto nahrazen kratšími, a tedy i snáze vyplnitelnými, alternativami (Gosling et al. 2003).

3.4.4 NEO-FFI

Jako odpověď na poptávku po kratší verzi pětifaktorového osobnostního dotazníku vytvořili Costa a McCrae (1992) jeho 60 složkovou verzi, NEO-FFI. Zahrnuli do ní tentokrát pouze ty rysy, které se nejvíce projevovaly do výsledné analýzy každé z domén. I přes dané ochuzení panuje mezi výsledky této varianty a její nezkrácené verze stále vysoká korelace, což naznačuje, že toto zkrácení neubralo na výpovědní hodnotě tohoto instrumentu (Costa & McCrae 1992).

3.5 Osobnost psa

Na psa domácího (*Canis familiaris*) byl ze strany člověka během domestikace vyvíjen velmi silný selekční tlak, který příliš nepolevuje ani v přítomnosti, kdy jej neustále vystavujeme velkému množství nových, dříve nepředstavitelných, situací. Proto dnes existuje obrovská diverzita jak v morfologii, tak i v chování psů, a to z nich dělá ideální modely pro studium osobnosti zvířat (Svartberg & Björn 2002). Vzhledem k tomu, že psi zdaleka nejsou pouze domácími mazlíčky a společníky člověka, ale zastávají také mnoho velmi důležitých rolí, není výzkum jejich osobnosti pouze zajímavý, ale také velmi užitečný. Stejně jako je tomu u lidí, ani psi nejsou všichni stejní, mají velmi rozmanitý temperament. Aby bylo možné psy snáze zařadit do vhodné společenské role, je nezbytné jejich osobnost lépe poznat (Campbell 1979, Hart & Hart 1985).

V průběhu let se mnoho studií pokusilo co nejlépe změřit/zaznamenat osobnost psů (Hsu & Serpell, 2003, Ley et al. 2008, Svartberg & Forkman 2002, Wiener & Haskell, 2016).

Z dosavadních studií osobnosti u psa domácího (*Canis familiaris*) vyplývá, že koncepty lidské osobnosti lze s drobnou úpravou uplatnit i u psů. Například Gosling a John (1999) zjistili, že jsou pro studii psí osobnosti aplikovatelné domény extravertze, neuroticismu, přívětivosti a otevřenosti vůči zkušenostem.

Ley et al. 2008 poté uvedli, že je možné, a dokonce i efektivní, využívat přídavná jména popisující osobnost k hodnocení osobnosti a dokázali, že metody používané k vytvoření modelů osobnosti člověka, mohou být použité také ke zkoumání osobnosti psí. Existuje tedy předpoklad, že mechanismy, které ovlivňují osobnost člověka, mohou ovlivňovat také osobnost psa (Class & Brommer 2016). Zmiňovanými mechanismy ovlivňujícími vývoj osobnosti jsou kombinace genetických vlivů, fyziologických změn a environmentálních podmínek, které utvářejí biologické procesy, jež jsou základem osobnostních rysů (Costa et al. 2019, McCrae & Costa 2008).

Schopnost porozumět osobnosti psa a ohodnotit ji otevírá mnohé možnosti, které lidem usnadňují na mnoha místech život. Chovatelé psů mohou poznatky implementovat při hledání vhodného chovného páru tak, aby vznikla povahově co nejlepší štěňata. Také při výběru vhodných budoucích majitelů svých štěňat, a stejně tak psí útulky, mohou lépe umísťovat psy do vhodných rodin. Organizace pracovních psů, ať už asistenčních, nebo policejních, mohou lépe vybrat vhodné jedince pro budoucí práci a podobně. Znalosti, jak hodnotit psí osobnost vždy naleznou v dnešním světě uplatnění (Ley et al. 2008).

3.5.1 Plemenné rozdíly v osobnosti psa

Vlivem domestikace a následného šlechtění vzniklo mnoho podob psa domácího (Svantberg 2006). Schopnost pást, lovit, nebo strážit byla jedním z nejdůležitějších selekčních kritérií po stovky, možná i tisíce let (King et al. 2012). Jednotlivá plemena se proto vzájemně neliší pouze vzhledem, ale také chováním. Jiné charakteristické vlastnosti můžeme očekávat u honičů původně určených pro samostatný lov, jiné u ovčáků, jejichž úkolem vždy bylo úzce spolupracovat s člověkem. V dnešní době i přes původní určení jednotlivých plemen valná většina psů zastává roli společníka, jehož úkolem je obvykle pouze účastnit se po boku svého pána každodenních aktivit (Asp et al. 2015).

Nabízí se tedy otázka, zda jsou tato původní plemenná specifika stále platná. Odpověď na ni se pokusil nalézt Svantberg (2006). K testování využil standardizované dotazníky a 13 097 psů, zastoupeno bylo 31 plemen. Zaměřil se zejména na následující behaviorální rysy: hravost, zvědavost, společenskost a agresivitu. Výsledky Svantbergova výzkumu naznačují existenci meziplemných rozdílů u všech zkoumaných rysů, nepotvrzují však žádný výrazný vztah mezi původním využitím daného plemene a jeho aktuálním temperamentem. Naopak se zdá, že temperament plemen psů je spíše ovlivněn jejich současným využitím. I přesto se další studie shodují, že v sobě tyto původní charakteristické vlastnosti mají psí plemena dodnes ukotvené a potvrzují, že plemenná příslušnost má na osobnost psa vliv (Serpell & Hsu 2005, Notari & Goodwin 2007, Duffy et al. 2008, Hsu & Sun 2010).

Úspěch každého šlechtitelského programu, který se soustředí na temperament, závisí na pochopení dědičnosti behaviorálních rysů. Genetika chování ovšem není snadnou

disciplínou, neboť behaviorální rysy nevytváří pouze genotyp, ale je zde také významný vliv prostředí (Mackenzie et al. 1986).

3.5.2 Možnosti zkoumání psí osobnosti

Jak už bylo uvedeno výše, osobnost zvířat, potažmo psů, lze definovat jako konzistentní rozdíly mezi individuálními behaviorálními rysy, které přetrvávají v průběhu času i kontextu situací (Gosling 2008, Fratkin et al. 2013). Charakterizovat ji lze za pomoci standardizovaných testů (Dingemanse & Wolf 2010), ve většině dostupných studií zaměřených na osobnost zvířat je nejčastěji využíváno buď hodnocení osobnosti za pomoci standardizovaných dotazníků, nebo hodnocení zvířecí osobnosti na základě subjektivního pozorování chování v určitých situacích (Gosling 2001, Jones & Gosling 2005). Další možností zkoumání osobnosti zvířat je nemanipulované pozorování v přirozených, nebo polopřirozených podmínkách.

Každá ze zmiňovaných možností zkoumání psí osobnosti má své kladné i záporné stránky. Výhodou osobnostních dotazníků, které vyplňují majitelé psa, nebo jiní lidé, kteří psa dobře znají, je fakt, že jsou časově nejméně náročné, což umožňuje získat rozsáhlejší vzorek respondentů. Osobnost navíc popisuje ten, kdo nejlépe zná osobnost toho konkrétního psa a jeho každodenní chování (Hsu & Serpell 2003). Oproti tomu nevýhodou je to, že majitelem psa může být někdo, kde nemá žádné vzdělání v oblasti chování zvířat, z tohoto pohledu je to tedy úplný laik a výsledky tím mohou být zkresleny. Osobnostní testy, které jsou prováděny odborníkem přímo pozorujícím konkrétní chování konkrétního psa, mohou být z tohoto důvodu více objektivní, a hlavně zproštěny osobního zaujetí majitele. Tato metoda je ale časově velmi náročná, nelze obsáhnout takové množství pozorování a lze hodnotit osobnost pouze na základě tohoto konkrétního pozorování (Wiener & Haskell 2016). Navíc, některé studie naznačují, že není významný rozdíl v hodnocení psího chování odborníkem nebo laikem (Fratkin et al. 2015).

Jedním z nejvíce využívaných standardizovaných osobnostních testů je například tzv. Dog Mentality Assessment (DMA), který byl vyvinutý Švédskou asociací zabývající se pracovními psy. Ten měří, hodnotí a zaznamenává reakci psa na rozmanité stimuly (Svartberg & Forkman 2002).

Ve vícefaktorových osobnostních dotaznících pro zkoumání lidské osobnosti se inspirovaly podobné standardizované dotazníky také pro zkoumání psího temperamentu (viz kapitoly 3.5.3 a 3.5.4 níže). Oba dotazníky jsou vyplňovány majitelem psa nebo zkrátka někým, kdo psa dobře zná. Temperament psa je v obou dotaznících definován pomocí několika charakteristických rysů, jako jsou: extraverte, motivace, trénovatelnost, neuroticismus a přívětivost (Hsu & Serpell 2003, Ley et al. 2009, Serpell & Hsu 2001). Liší se ale ve způsobu získávání hodnocení psa. C-BARQ se skládá ze 101 scénářových otázek, zatímco MCPQ-R se skládá z 26 přídavných jmen, u kterých mají respondenti určit, do jaké míry dané přídavné jméno charakterizuje jejich psa.

Dosavadní vědecké studie využily tyto dotazníky například ke zkoumání vztahu mezi temperamentem psů a demografických charakteristik jejich majitelů (Chopik & Weaver 2019, Kubinyi et al. 2009), mezi osobností majitelů a výskytem problémového chování u jejich psů

(Duffy et al. 2008, Hsu & Sun 2010), mezi temperamentem psů a jejich fyzických rysů (McGreevy et al. 2013).

3.5.3 Monash Canine Personality Questionnaire - Revised (MCPQ-R)

Při vývoji Monashova dotazníku bylo hlavním cílem vytvořit jednoduchý nástroj, který dokáže spolehlivě zhodnotit osobnost jakéhokoliv psa. Důležité je, aby psa znala alespoň jedna osoba, která je schopná a ochotná dotazník vyplnit (Ley et al. 2009).

Monashův dotazník osobnosti psů je dotazník, ve kterém má respondent popsat psa na základě 6 bodové škály (kde 1 = vůbec nevystihuje mého psa, 6 = zcela vystihuje mého psa) u 26 pečlivě zvolených přídavných jmen popisujících osobnost psa. To poté umožňuje hodnotit osobnost psa v tzv. pěti osobnostních doménách, jako jsou extraverte, motivace, trénovatelnost, přizpůsobivost a neuroticismus (Ley et al. 2009).

Ley et al. (2009) testovali spolehlivost tohoto dotazníku pomocí měření spolehlivosti mezi hodnotiteli a následně metodou opakovaného testování. Probíhalo to tak, že 65 párů individuálně vyplnilo MCPQ-R pro jejich psa. Jeden zástupce každého páru následně vyplnil stejný dotazník o 6 měsíců později. Výsledky byly velmi přívětivé, hodnoty podobnosti mezi hodnotiteli byly obdobně vysoké nebo dokonce vyšší než u podobných dosud zveřejněných výzkumů, se statisticky významnými ($P < 0,001$) pozitivními hodnotami pro všech pět domén v rozmezí od 0,75 pro neuroticismus do 0,86 pro extraverci. Výsledky opakovaného testování byly také pozitivní a statisticky významné ($P < 0,001$) pro všechny domény v rozmezí od 0,79 pro neuroticismus do 0,93 pro motivaci. Výsledky studie Ley et al. 2009 potvrzují, že MCPQ-R je spolehlivým nástrojem pro hodnocení osobnosti psů v pěti výše zmíněných identifikovaných doménách.

3.5.4 Canine Behavioral Assessment and Research Questionnaire (C-BARQ)

Dotazník C-BARQ obsahuje 101 otázek, ve kterých hodnotí majitelé chování svého psa v konkrétních situacích. Získané hodnocení se poté využívá k výpočtu celkového skóre napříč 13 vlastnostmi: agrese vůči cizím lidem, strach z cizích lidí, nesociální strach, problémy spojené s odloučením, agrese vůči psům, strach ze psů, touha po kontaktu, touha po pozornosti, agrese vůči majiteli, agrese vůči známému psu, nahánění, citlivost na dotek, trénovatelnost, energie, vzrušivost. Skóre se pohybuje na škále od 0 do 4, kde platí, že čím vyšší skóre, tím častější a/nebo pravděpodobnější je výskyt dané situace u konkrétního psa (Serpell & Hsu 2001; Hsu & Serpell 2003). Duffy et al. (2008) ve své studii potvrdili dostatečnou výpovědní hodnotu tohoto dotazníku (Cronbachova alfa se rovná nebo překračuje zavedenou hodnotu 0,70).

3.5.5 Další dotazníky zaměřené na osobnost psa

V průběhu let vzniklo spolu s větším zájmem o zkoumání psí osobnosti také větší množství dotazníků. Ačkoli dva výše zmíněné patří bezesporu mezi ty nejvyužívanější, ani ty další nejsou zanedbatelné. Za zmínku stojí například také Dog Personality Questionnaire (DPQ), který je dalším dotazníkem založeným na hodnocení psí osobnosti na základě

vybraných popisných přídavných jmen. Mapuje zejména tyto oblasti: společenskost vůči cizím lidem, aktivitu, agresivitu a trénovatelnost (Mirko et al. 2012).

3.6 Vztah mezi psem a člověkem

Psi jsou bezesporu nejčastěji chovaným domácím společníkem v zemích západního světa (Hart 1995), navíc lidé svého psa dokonce často považují za nejlepšího přítele (Kubiny et al. 2009, Serpell 2003).

Z dosavadního výzkumu vyplývá, že osobnost člověka ovlivňuje to, jaký bude jejich vztah se psem. Pevný vztah je utvářen pozitivním přístupem a přátelským chováním, což potvrzují mimo jiné hormonální změny jak u člověka, tak i u psa. Naopak negativní přístup ke psu a nepochopení jeho chování může vést k oslabení vzájemného vztahu. Zatímco z hormonálních změn doprovázejících pevný vztah mezi člověkem a psem plynou zdravotní benefity, slabý vztah často vede k tomu, že se člověk psa vzdá (Payne et al. 2015). Obecným cílem tedy je, aby byl vztah mezi člověkem a psem pevný a často to tak opravdu bývá. Z výzkumu vyplývá, že vyšší míra otevřenosti a přívětivosti u psa vede ke spokojenějšímu vztahu (Cavanaugh et al. 2008). Vztah člověka a psa je popisován podobně, jako vztah mezi člověkem a kojencem, o kterého pečuje (Serpell 1996). U psů se v průběhu evoluce dokonce vyvinuly speciální schopnosti, které jim život s lidmi usnadňují. Jednou z nich je například schopnost s lidmi komunikovat, respektive porozumět jejich komunikačním a sociálním signálům (Miklósi et al. 2004). Také lidé psům dovedou porozumět. Bylo dokázáno, že lidé jsou schopni hodnotit osobnost svého psa stejně dobře, jako by dokázali ohodnotit známého člověka (Gosling et al. 2003).

3.6.1 Vliv osobnosti člověka na temperament psa

Obecně vzato, volba sociálního partnera je mimo jiné ovlivněna vzájemnou podobností jak po stránce fyzické, tak i psychické. Převedeme-li tuto informaci do analogie vztahu mezi psy a jejich majiteli, nabízí se rčení „jaký pán, takový pes“, kdy očekáváme podobné osobnostní rysy u psa a jeho majitele (Turcsán et al. 2012). Také neopomenutelný společně strávený čas, který je v mnoha případech velmi vysoký, napovídá, že by mohla být mezi osobností psa a jeho majitele jistá podobnost (Konok et al. 2015).

Některé studie opravdu naznačují existenci vzájemného vztahu mezi osobností člověka a temperamentem jeho psa. Signifikantní pozitivní korelace byly zjištěny u všech pěti testovaných domén (neuroticismus, extraverte, svědomitost, přívětivost, otevřenost) ve studii, kdy si majitelé byli podobnější se svým psem než se psem cizím, náhodně vybraným (Turcsán et al. 2012). Podobně, majitelé psů, kteří mají vyšší skóre agrese, mají často vyšší skóre neuroticismu (Gobbo & Zupan 2020), a naopak nižší skóre extraverte, svědomitosti a přívětivosti (Dodman et al. 2018). Choppik a Weaver (2019) při hledání podobností mezi osobností psa a jeho majitele našli následující korelace: majitelé s vysokou mírou extraverte hodnotili své psy častěji jako více vzrušivé, s ostatními rysy extraverte nesouvisela. Dále majitelé s vysokým skóre přívětivosti a svědomitosti hodnotili své psy velkou měrou

trénovatelnosti, přívětiví lidé hodnotí své psy jako méně agresivní. Naopak lidé s vysokou mírou neuroticismu hodnotili své psy často jako bázlivější, vzrušivější a méně trénovatelné.

Další studie poukazují na fakt, že existuje určitá souvislost mezi osobnostní majitele a výskytem problémového chování jeho psa. Například O'Farrell (1995) ve své studii prokázal častější výskyt problémového chování jako je naskakování, destruktivní chování, agresivní chování atd. u psů, jejichž majitelé dosahovali v osobnostních testech vyšší míry neuroticismu. Podberscek a Serpell (1997) zase zjistili, že se majitelé agresivních kokršpanělů znatelně pravděpodobněji popisovali jako napjatí, stydliví a emocionálně nevyrovnaní, než skupina majitelů kokršpanělů, kteří agresivní chování neprojevovali. Ani výsledky aktuálnějších studií se od těchto příliš neliší. Dodman et al. (2018) došli k závěru, že lidé, kteří sami sebe hodnotí nízkou mírou emocionální stability, mají psy, kteří se často projevují agresivně vůči majiteli nebo cizím lidem, jsou bojácní a močí v nepřítomnosti majitele. Podobně lidé, kteří se hodnotí nízkou mírou svědomitosti, nebo ti, kteří mají nízkou míru extravertze, mají častěji psy, kteří se bojí cizích lidí. Většina těchto zjištění se zdá být odůvodnitelná, například tím, že více neurotičtí lidé chodí méně často do rušných míst a proto je jejich pes méně socializován.

Dále bylo prokázáno, že osobnost psů má vliv také na úspěšnost při plnění kynologických zkoušek. Čím vyšší míru svědomitosti vykazoval majitel psa, tím méně se pes vokálně projevoval během zkoušky (Wedl et al. 2009). Čím vyšší míru neuroticismu majitel vykazoval, tím méně byli v plnění zkoušky úspěšní a plnění povelů psům trvalo delší dobu (Kotrschal et al. 2009, Kis et al. 2012).

Kromě vzájemného vlivu osobnosti majitele a jeho psa je také zajímavé podívat se, jak je to vyloženě s podobností jejich osobností. Tu můžeme předpokládat na základě tzv. Byrneova zákona podobnosti, který říká, že podobnost osobnostních rysů dvou jedinců predikuje vzájemnou přitažlivost mezi nimi (Byrne et al. 1967, Tuscán et al. 2012, Cavanaugh et al. 2008). Tuscán (2012) byl první, kdo zaznamenal pozitivní korelaci mezi osobnostmi psů a jejich majitelů, a to hned ve všech pěti doménách (neuroticismus, extravertze, svědomitost, přívětivost, otevřenost). To je důležité zjištění například pro psí útulky, protože se ukázalo, že pokud existuje alespoň částečná osobnostní shoda mezi adoptovaným psem a jeho novými majiteli, je menší pravděpodobnost, že budou do útulku vráceni (Gosling & Vazire 2002). Obecně vzato, podobnost osobností mezi psem a majitelem ovlivňuje kvalitu jejich vzájemného vztahu – čím větší podobnost, tím lepší vztah (Palmer & Custance 2008). A čím lepší vztah je mezi psem a člověkem, tím spokojenější jsou oba jeho účastníci (Curb et al. 2013).

Tento vzájemný vliv mezi člověkem a jeho psem můžeme odůvodnit několika příčinami. Za prvé, člověk má možnost si psa vybrat na základě jeho osobnosti a životního stylu. Za druhé, osobnost člověka má potenciál ovlivnit vývoj temperamentu psa – úzkostlivý a neurotický majitel může například svým nekonzistentním přístupem psa znervózňovat, nebo může být příliš ochranný v průběhu socializace a pes je pak ovlivněn v tomto ohledu (O'Farrell 1995, Podberscek & Serpell 1997), také se zde může uplatňovat socializační efekt, kdy jsou pes i jeho majitel vystaveni stejnému prostředí a stejným aktivitám (Chopik et al. 2018). Za třetí, majitelé psů si mohou projektovat jejich vlastní osobnostní rysy do hodnocení osobnosti jejich psa (Draper 1995).

Dále je možné, že méně sebevědomý majitel hodnotí svého psa jako bázlivého a napjatého, zatímco sebevědomější majitel by podobného psa hodnotil jako relaxovaného a klidného (Ley et al. 2009). Také může hrát roli fakt, že lidé obecně vnímají to, co mají rádi, jako jim podobné (Tidwell et al. 2013). Z těchto důvodů se zde nabízí obavy ohledně vypovídající hodnoty dotazníkového měření osobnosti psa. Lidé různých osobností zkrátka mohou své psy hodnotit různě, takže není jisté, zda jsou rozdíly v temperamentu psů skutečné, nebo pouze odrážejí rozdíly ve vnímání jejich chování majitelem (Dodman et al. 2018). Existují však studie, které se zaměřily na spolehlivost a výpovědní hodnotu osobnostních dotazníků a jejich výsledky jsou uspokojivé (Gosling et al. 2003, Ley et al. 2009, Posluns et al. 2017).

3.6.2 Proměnlivost osobnosti psa

Osobnost psa se může do jisté míry měnit v průběhu života, a to na základě environmentálních a biologických změn (Kubinyi et al. 2009). Například během dospívání dochází k fyzickým i fyziologickým změnám, které mohou vést ke změnám osobnosti. Stejně tak stárnutí organismu ovlivňuje i konzistentní chování daného jedince (Class & Brommer 2016). Dokonce bylo zjištěno, že osobnost psa lze do jisté míry měnit vlivem pravidelného tréninku (Kubinyi et al. 2009).

3.6.3 Podobnost osobnosti majitele a jeho psa

Tania Plueckhahn a kolektiv (2022) se podobně jako tato diplomová práce zabývali ve svém výzkumu porovnáním osobnosti majitele s osobností jeho psa. Osobnost psů byla testována pomocí dvou standardizovaných dotazníků (C-BARQ a MCPQ-R). K získání charakteristiky osobnosti majitele byla využita zkrácená verze NEO pětifaktorového modelu lidské osobnosti, tzv. Quickscales. Testovaným vzorkem bylo celkem 74 majitelů (72 žen a 2 muži) se 123 psy různých plemen v případě MCPQ-R, druhým zmíněným dotazníkem, C-BARQ, byla testována jen část participovaných psů (96). Co se vzorku psů týká, jejich věkové rozmezí bylo 6 měsíců až 15 let, a šlo z 51,2 % o feny, ze 48,8 % o psy. Většina psů (65,9 %) nebyla jediným psem v domácnosti.

Výsledky jejich studie, kdy porovnávali osobnost majitele a osobnost psa získanou dotazníkem MCPQ-R, jsou následující. Majitelé, kteří vykazovali vyšší skóre svědomitosti, vlastnili psy, kteří dosáhli vyššího skóre extravertivity, motivace, trénovatelnosti a přívětivosti, a zároveň nižší skóre neuroticismu. Extravertivity u majitele psů ztlačně a pozitivně korelovala s přívětivostí u všech 123 psů, zatímco u neuroticismu tomu bylo naopak. Většina korelací byla slabá, avšak korelace mezi svědomitostí majitele a přívětivostí psa dosahovala střední síly.

Zajímavé jsou také výsledky porovnání osobnosti majitele a osobnosti psa získané tentokrát dotazníkem C-BARQ. V tomto případě našli spojitost mezi neuroticismem majitele, který ztlačně a pozitivně koreloval se psí agresí vůči majiteli a agresí vůči psům. Další významnější korelaci, tentokrát negativní, našli mezi svědomitostí majitele a citlivostí na doteky u psů. Do studie zakomponovali také srovnání obou dotazníků psí osobnosti. Zde zjistili, že hodnoty spojené s agresivitou, strachem a citlivostí na doteky získané C-BARQ ztlačně negativně korelovali s přívětivostí v MCPQ-R. Podobně hodnoty vzrušivosti,

energičnosti a navázanosti u C-BARQ korelovaly s extraverzí v MCPQ-R. Také hodnoty agresivity, strachu, citlivosti na dotek a vzrušivost pozitivně korelovaly s hodnotami neuroticismu u MCPQ-R. Tyto výsledky naznačují existující souvislosti mezi těmito dotazníky a potvrzují tak jejich výpovědní hodnotu.

4 Metodika

4.1 Sběr dat

Po vzoru předchozích studií zabývajících se stejným či příbuzným tématem, je v této práci využito metod kvantitativní analýzy k porovnání vlivu osobnosti člověka na temperament psa. Pro tento účel byl na platformě Survio.com sestaven komplexní dotazník, který byl v podobě elektronického odkazu distribuován k respondentům. Ti jej přímo ve svém webovém prohlížeči vyplnili a odeslali ke zpracování.

Odkaz na dotazník byl šířen především sdílením do několika desítek relevantních zájmových skupin na sociální síti Facebook, s celkovým odhadovaným počtem mezi 5 a 10 tisíci unikátních členů. Za relevantní skupiny byly v tomto kontextu považovány skupiny zaměřující se na jednotlivá plemena, která byla předmětem této studie; volnočasové aktivity se psem; cestování se psem; lovecká kynologie; psí psychologie apod. Některé odpovědi se podařilo získat přímo v rámci osobních kontaktů.

Dotazník byl určen pouze lidem starším 18 let, kteří vlastní jednoho dospělého psa s průkazem původu. Pes musel být plemene, které je možné zařadit mezi psy ovčácké, pastevecké, ohaře, retrívry, teriéry, jezevčíky nebo honiče. Sběr dat pomocí dotazníků probíhal v období od 26. listopadu 2023 do 11. ledna 2024.

Pro hlubší vhled do probírané problematiky se v dotazníku – kromě otázek zaměřených na osobnostní a temperamentové charakteristiky respondenta a jejich psa (více popsáno níže) – sbírala také další upřesňující data:

- pohlaví respondenta
- věk respondenta
- dosavadní zkušenosti respondenta se psy
- počet osob aktivně pečujících o psa
- průměrný čas denně aktivně strávený se psem
- průměrný čas denně strávený v přítomnosti psa
- věk psa při odběru
- aktuální věk psa
- pohlaví psa
- případná kastrace psa
- plemeno psa

Na základě výše uvedených atributů byly k datům od respondentů doplněny ještě dva odvozené atributy:

- **Brzy a dlouho spolu:**
  - tento atribut nabývá hodnoty „Ano“, pokud byl věk psa při odběru 12 týdnů nebo méně než 12 týdnů a zároveň je aktuálně psovi 3 a více let; v opačném případě nabývá hodnoty „Ne“

- tento atribut byl vytvořen na základě předpokladu, že vliv člověka na psa (a jeho osobnostní charakteristiky) by teoreticky mohl být větší v případě, kdy jsou spolu člověk a pes od brzkého věku psa (včetně kritického socializačního období) a zároveň již dostatečně dlouhou dobu
- **Plemeno šlechtěné pro úzkou spolupráci s člověkem:**
  - psi byli zařazeni do následujících plemenných skupin dle plemene uvedeného v dotazníku: ovčáci, pastevečtí psi, ohaři, teriéři a jezevčáci, honiči, retrívři
  - tento atribut nabývá hodnoty „Ano“, pokud pes spadá do kategorie ovčáci, retrívři anebo ohaři; v opačném případě nabývá hodnoty „Ne“
  - tento atribut byl vytvořen na základě předpokladu, že vliv člověka na psa (a jeho osobnostní charakteristiky) by teoreticky mohl být větší u plemen, jež byla cíleně šlechtěna pro úzkou spolupráci s člověkem, a mohla by tak být na psovodovy osobnostní charakteristiky citlivější

4.2 Charakteristika osobnosti psovoda – NEO FFI

Jak již bylo popsáno v předchozí kapitole, pro účely stanovení osobnostní charakteristiky člověka se velmi často používá – a akademickou obcí je respektována jeho průkaznost – dotazník sledující pět osobnostních kategorií: neuroticismus, extraverte, otevřenost, přívětivost a svědomitost. Takový dotazník se v rámci výzkumu objevuje v různých rozsazích a obměnách, zejména v závislosti na počtu otázek, případně výroků. Pro účely této práce byla vybrána česká verze tohoto dotazníku sestavená Martinou Hřebíčkovou a Tomášem Urbánkem v roce 2002: NEO pětifaktorový osobnostní inventář (NEO FFI).

Tento inventář obsahoval celkem 60 výroků, u nichž respondenti hodnotili svou osobnost na škále od 1 (vůbec nevystihuje) do 5 (zcela vystihuje). Každé z pěti sledovaných osobnostních kategorií se týkalo 12 výroků, přičemž některé výroky měly reverzní škálu. Výroků s reverzní škálou bylo 27 z celkových 60. Vyhodnocení bylo provedeno sečtením uvedených skóre pro každou z pěti kategorií a následným vydělením maximálním skóre pro každou kategorii, tj. číslem 60. Tím bylo dosaženo procentuálního vyjádření míry, do jaké daná kategorie popisuje osobnost respondenta. Seznam všech výroků i s hodnotícím klíčem lze najít v Příloze 1.

4.3 Charakteristika temperamentu psa – MCPQ-R

Charakteristika temperamentu psa byla změřena obdobným způsobem jako osobnost psovoda. Pro tento účel byl zvolen Monash Canine Personality Questionnaire - Revised (Monashův revidovaný dotazník psí osobnosti): MCPQ-R. Ten, jak již bylo popsáno, taktéž měří pět domén psí osobnosti: neuroticismus, extraverte, motivace, přívětivost a trénovatelnost. U stanovených 26 přídavných jmen respondenti hodnotili, do jaké míry daná slova vystihují jejich psa, na škále od 1 (vůbec nevystihuje) do 6 (zcela vystihuje).

Vyhodnocení bylo opět provedeno sečtením uvedených skóre pro každou z pěti kategorií a následným vydělením maximálním skóre pro každou kategorii (to se mezi jednotlivými kategoriemi lišilo, jelikož kategorie měly různý počet přidružených přidavných jmen). Tím bylo dosaženo procentuálního vyjádření míry, do jaké daná kategorie popisuje temperament psa. Seznam všech hodnocených přidavných jmen i s maximálním skóre každé kategorie lze najít v Příloze 2.

4.4 Korelace

Pro zjištění vztahu a vlivu mezi osobností respondenta a temperamentem jeho psa byla po vzoru předchozích studií využita analýza pomocí korelačních koeficientů. Po vyhodnocení jednotlivých skóre v obou dotaznících byla tato skóre z každé lidské kategorie podrobena korelační analýze vůči každé psí kategorii dle následující matice (viz Tabulku 1), kde r_n reprezentuje jednotlivé vypočtené korelační koeficienty:

		Skóre člověka (NEO FFI)				
		Neuroticismus	Extraverze	Otevřenost	Přívětivost	Svědomitost
Skóre psa (MCPQ-R)	Extraverze	r_1	r_6	r_{11}	r_{16}	r_{21}
	Motivace	r_2	r_7	r_{12}	r_{17}	r_{22}
	Neuroticismus	r_3	r_8	r_{13}	r_{18}	r_{23}
	Trénovatelnost	r_4	r_9	r_{14}	r_{19}	r_{24}
	Přívětivost	r_5	r_{10}	r_{15}	r_{20}	r_{25}

Tabulka 1: Znárodnění korelačních kombinací mezi jednotlivými skóre člověka a psa

S ohledem na získaná data a jejich vlastnosti byl pro tuto studii upřednostněn hojně využívaný Pearsonův koeficient lineární korelace, namísto Spearmanova pořadového koeficientu korelace. Toto rozhodnutí je v souladu s předchozím výzkumem, ve kterém byl Pearsonův koeficient taktéž využíván v podobném kontextu (viz Plueckhahn et al. 2022).

Pearsonův korelační koeficient ($r_{X,Y}$) se počítá dle následujícího vzorce:

$$r_{X,Y} = \frac{\text{cov}(X,Y)}{\sigma_X * \sigma_Y} = \frac{\sum(X_i - \bar{X})(Y_i - \bar{Y})}{\sqrt{\sum(X_i - \bar{X})^2 \sum(Y_i - \bar{Y})^2}}$$

Kde:

$\text{cov}(X, Y)$ – kovariance mezi dvěma soubory dat X a Y,

σ_X a σ_Y – směrodatné odchylky souborů dat X a Y,

X_i a Y_i – hodnoty jednotlivých pozorování v souborech dat X a Y,

$\bar{X}$ a $\bar{Y}$ – hodnoty aritmetických průměrů souborů dat X a Y

Nejprve byly stanoveny korelační koeficienty celého datového souboru, následně pak byly zjišťovány korelační koeficienty při izolaci konkrétních atributů. Například při izolaci atributu „pohlaví respondenta“ byl celý soubor dat rozdělen na dvě části: v první části byly odpovědi pouze mužů, v druhé části byly pouze odpovědi žen. Následně byly korelační koeficienty počítány pro každý z těchto dvou souborů zvlášť. Podobný postup byl proveden u všech dalších atributů.

Pro výpočet jednotlivých korelačních koeficientů byla použita funkce CORREL v aplikaci Microsoft Excel. Současně byla pro každý ze získaných korelačních koeficientů vypočítána hodnota testové statistiky (t), vypočítané dle následujícího vzorce:

$$t = \sqrt{\frac{r_{X,Y}^2 * (n - 2)}{1 - r_{X,Y}^2}}$$

Kde:

t – hodnota testové statistiky,

$r_{X,Y}$ – Pearsonův korelační koeficient datových souborů X a Y,

$(n-2)$ – stupeň volnosti vycházející z počtu pozorování n v dané kategorii

Hodnota statistické významnosti (p) byla následně s využitím funkce TDIST v aplikaci Microsoft Excel vypočítána dle následujícího vzorce:

$$p = TDIST(|t|; (n-2); q)$$

kde:

p – hodnota statistické významnosti

TDIST – statistická funkce aplikace Microsoft Excel

$(n-2)$ – stupeň volnosti vycházející z počtu pozorování n v dané kategorii

q – parametr rovný 1 pro jednostranný test; rovný 2 pro oboustranný test (v této studii byl použit oboustranný test)

$|t|$ – absolutní hodnota testové statistiky (funkce TDIST bohužel neakceptuje záporné hodnoty jako parametr testové statistiky; na určení statistické významnosti ovšem využití absolutní hodnoty nemá vliv)

Pro účely této práce se za statisticky významné hodnoty považují korelační koeficienty s hodnotou $p < 0,05$ (tj. statisticky významné při 5% hladině významnosti).

Korelační koeficient může nabývat pouze hodnoty mezi -1 a 1, přičemž -1 signalizuje dokonalou zápornou korelaci (např. klesající lineární funkce) a 1 signalizuje dokonalou kladnou korelaci (např. stoupající lineární funkce). Korelační koeficient rovný 0 znamená, že sledované proměnné spolu nesdílí žádný lineární vztah (což ovšem neznamená, že nesdílí vztah vyššího stupně, např. kvadratický).

Při interpretaci a hodnocení korelačních koeficientů byla v této práci dle obecného úzu využita následující terminologie:

$0,0 < |r| < 0,2 \Rightarrow$ velmi slabá korelace

$0,2 \leq |r| < 0,4 \Rightarrow$ slabá korelace

$0,4 \leq |r| < 0,6 \Rightarrow$ střední korelace

$0,6 \leq |r| < 0,8 \Rightarrow$ silná korelace

$0,8 \leq |r| < 1,0 \Rightarrow$ velmi silná korelace

Jako relevantní korelace se v této práci označuje takový korelační vztah, který je statisticky signifikantní při 5% hladině významnosti a zároveň má absolutní hodnotu korelačního koeficientu větší nebo rovnu 0,2.

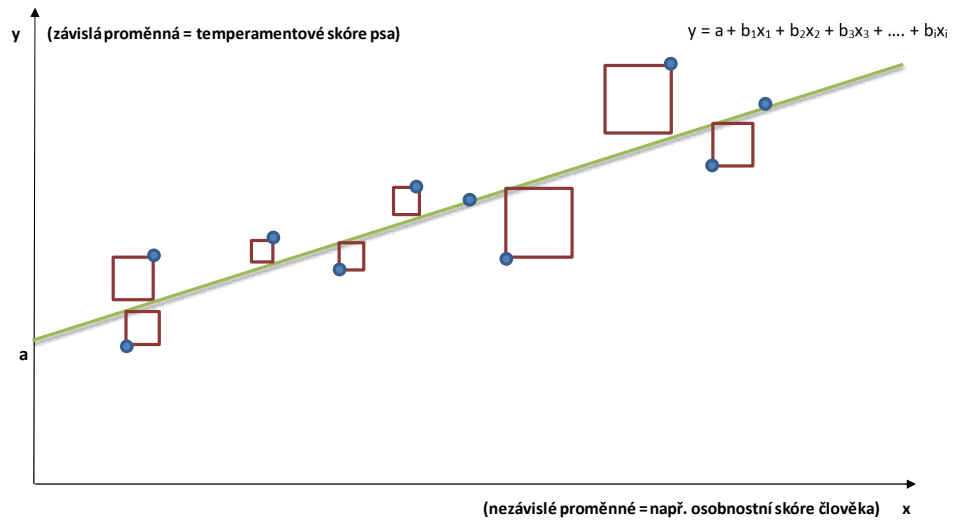
Dále je třeba doplnit, že Pearsonův koeficient lineární korelace pracuje na předpokladu, že analyzovaná data následují normální rozložení a je tedy citlivý na jejich zešikmení a případné odlehle hodnoty. Také je nutno dodat, že korelační koeficient signalizuje pouze samotnou existenci, případně neexistenci lineárního vztahu mezi dvěma proměnnými a potenciálně sílu takového vztahu, nikoliv však příčinnost či směr takového vlivu. Nelze tedy např. z velmi silné korelace odvozovat, zda osobnost člověka ovlivňuje temperament psa či naopak.

4.5 Lineární regrese

Jelikož Pearsonův korelační koeficient nezachycuje kauzalitu mezi proměnnými, byla tato práce doplněna taktéž o pokus stanovení takových statistických modelů, které by dokázaly vysvětlit a případně předpovědět behaviorální charakteristiky psa (závislá proměnná) pomocí osobnostních charakteristik jeho psovoda a případně dalších atributů (nezávislé proměnné). Pro tento účel byla využita tzv. mnohonásobná lineární regrese, při které se metodou nejmenších čtverců optimalizuje rovnice přímky prokládané daty tak, aby co nejlépe vysvětlovala a případně předpovídala hodnoty závislé proměnné (viz Obrázek 1). Tímto způsobem se stanovuje rovnice takové přímky, jež dosahuje nejmenšího součtu druhých mocnin odchylek (čtverců) dat od přímky. Taková přímka má pak hranici (průsečík) v bodě a a její sklon určují koeficienty jednotlivých nezávislých proměnných (b_1 , b_2 atd.). Regresní modely pro tuto práci byly sestaveny s pomocí doplňku Analytické nástroje v aplikaci Microsoft Excel.

Na základě kompletního souboru dat se pro každou temperamentovou doménu psa nejprve sestavil regresní model zahrnující všechny osobnostní domény člověka a všechny dostupné atributy. Následně se podle stanovených p -hodnot z modelu odebraly takové nezávislé proměnné, jejichž koeficienty nebyly statisticky významné při 5% hladině spolehlivosti. Po odebrání nevýznamných faktorů se regresní model přepočítal znovu, nyní již se všemi statisticky významnými koeficienty. Tímto způsobem vzniklo celkem 5 regresních modelů, každý z nich vysvětluje jednu z osobnostních domén psa: neuroticismus, extraverci, přívětivost, trénovatelnost a motivaci.

Kromě hodnot a znamének koeficientů a jejich statistické významnosti lze analyzovat i tzv. hodnotu spolehlivosti R , která nabývá pouze hodnoty od 0 (nejmenší) do 1 (největší) a popisuje celkovou schopnost modelu vysvětlovat a předpovídat studovanou závislou proměnnou pomocí nezávislých proměnných.

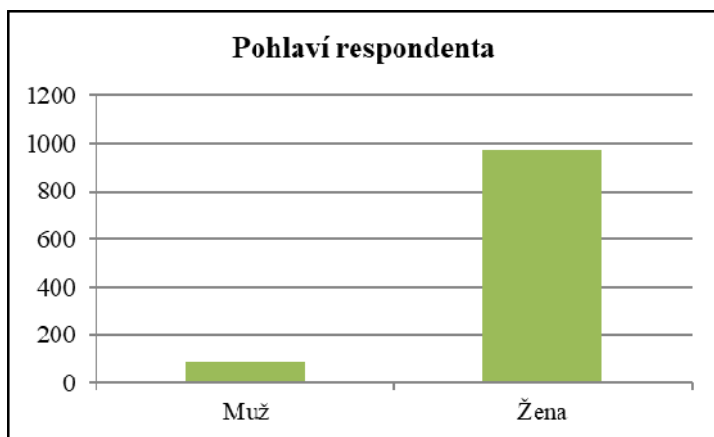
Obrázek 1: Zjednodušená ilustrace metody nejmenších čtverců lineární regrese

5 Získaná data

Celkem bylo s pomocí dotazníků získáno 1092 odpovědí, z nichž se následně odfiltrovalo 33 odpovědí, v nichž respondent uvedl u svého psa takové plemeno, které nespadá do žádné z 6 sledovaných plemenných kategorií. Finální počet odpovědí využitých pro veškeré analýzy v této studii je tedy 1059.

5.1 Pohlaví respondenta

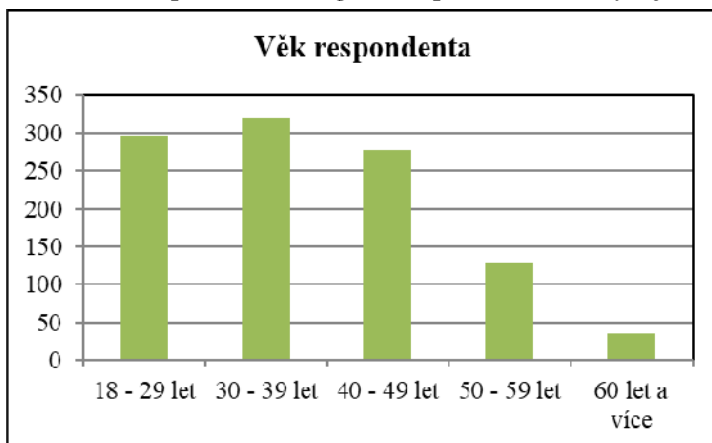
Jak je zřejmé z grafu níže (viz Obrázek 2), naprostá většina získaných odpovědí pochází od žen. Tento fakt může samozřejmě výrazně zkreslit výsledky studie a je proto třeba mít ho neustále na paměti.

Obrázek 2: Počty odpovědí atributu: Pohlaví respondenta

5.2 Věk respondenta

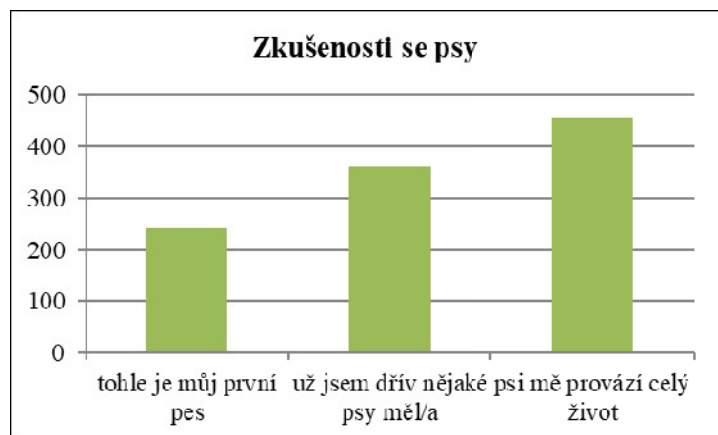
Graf níže (viz Obrázek 3) zobrazuje rozdělení odpovědí podle věkových kategorií. Jak je zřejmé, odpovědi jsou relativně rovnoměrně rozdělené s průměrným a mediánovým počtem 211 a 277 odpovědí v kategorii respektive, což zvyšuje validitu výsledků této studie.

Obrázek 3: Počty odpovědí atributu: Věk respondenta

5.3 Dosavadní zkušenosti respondenta se psy

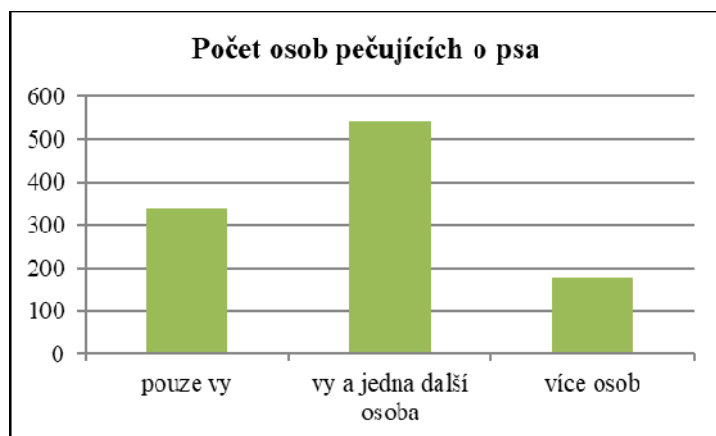
Při pohledu na graf atributu dosavadních zkušeností se psy (viz Obrázek 4) je zřejmé, že každá z uvedených kategorií obsáhla dostatečný počet odpovědí. Data tohoto atributu jsou středně zešíkmená směrem k větším dosavadním zkušenostem.

Obrázek 4: Počty odpovědí atributu: Zkušenosti se psy

5.4 Počet osob aktivně pečujících o psa

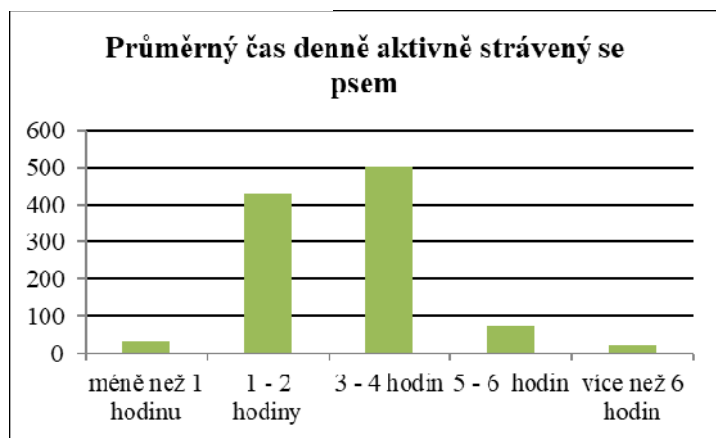
Nejvíce respondentů o psa pečuje s jednou další osobou (viz Obrázek 5). Tento fakt je v souladu s intuitivním očekáváním, že většina lidí si psa pořizuje v páru a pečují o něj aktivně ve dvou. Druhý největší počet má kategorie lidí, kteří o psa pečují sami. Celkově se ale rozložení odpovědí v rámci tohoto atributu jeví jako dostačující pro účely této studie.

Obrázek 5: Počty odpovědí atributu: Počet osob pečujících o psa

5.5 Průměrný čas denně aktivně strávený se psem

Co se týká průměrného aktivně stráveného času respondenta se psem, tak počty odpovědí v jednotlivých kategoriích odpovídají obecnému předpokladu, že lidé vzhledem k různým pracovním i osobním povinnostem nejčastěji aktivně tráví se psem zhruba 1–4 hodiny denně (viz Obrázek 6). Mírně vyšší počet odpovědí v kategorii 3–4 hodiny napovídá, že v relevantních skupinách na sociální síti jsou pravděpodobně více lidé, kteří se psům spíše aktivně věnují. Navíc je třeba vzít v potaz fakt, že tato studie sleduje pouze 6 plemenných kategorií psů, přičemž většina z těchto kategorií se řadí spíše mezi ty aktivnější, a tedy vyžadují od svého psovoda adekvátní množství času aktivně společně stráveného.

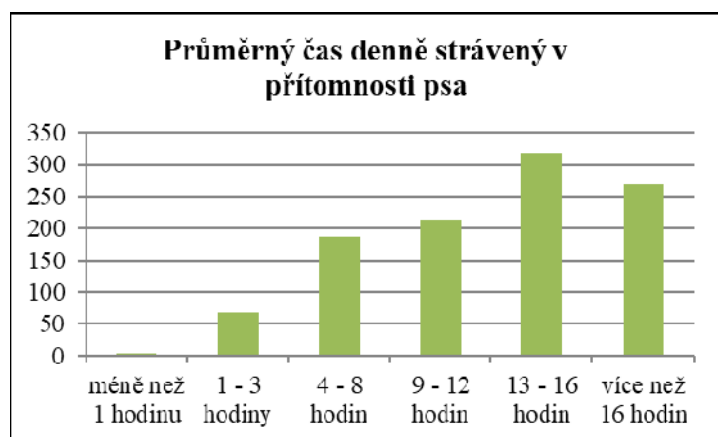

Obrázek 6: Počty odpovědí atributu: Průměrný čas denně aktivně strávený se psem

5.6 Průměrný čas denně strávený v přítomnosti psa

Graf atributu celkového času stráveného v přítomnosti psa (viz Obrázek 7) zobrazuje dostatečné rozdělení odpovědí do všech kategorií. Dle očekávání je nejméně odpovědí v kategoriích 0–3 hodiny, jelikož na sociálních sítích se v zájmových psích skupinách angažují spíše lidé, kteří se psům aktivně věnují a tráví s nimi více času. Nejvyšší počty odpovědí jsou v kategoriích 13 a více hodin, což je v dnešní moderní době, kdy mnoho lidí pracuje z domova na tzv. home-office, taktéž v souladu s obecným předpokladem.

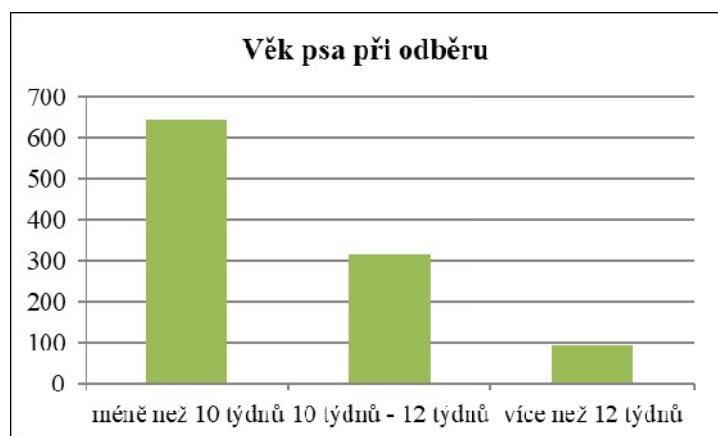
Typickým příkladem respondenta spadajícího do kategorie 13–16 hodin by mohl být například člověk, který pracuje z domova, psa má uvnitř domácnosti a tráví spolu celý pracovní den, ale pes nespí v ložnici, nebo člověk, který sice chodí do práce bez psa, ale naopak s ním pes spí v ložnici. Do kategorie více než 16 hodin by spadal například takový člověk, který pracuje na home-office a je se svým psem i přes noc.

Obrázek 7: Počty odpovědí atributu: Průměrný čas denně strávený v přítomnosti psa

5.7 Věk psa při odběru

Obrázek 8 ukazuje, že většina zkoumaných psů byla při odběru ve věku 10 týdnů anebo méně. Toto zjištění dobře ilustruje fakt, že štěňata by se od matky feny měla odebírat nejdříve v 8. týdnu života a zároveň se majitel na svého nového psa vždy velmi těší a má tedy zájem si štěně odebrat v nejbližším možném termínu – za předpokladu, že to již neohrozí zdraví ani vývoj štěněte, případně jeho matky. Jelikož jsou předmětem této studie pouze psi s průkazem původu, a tedy od řádných, oficiálně uznaných chovatelů, je na místě předpoklad, že zkoumaná štěňata byla chovateli uvolněna k odběru právě nejdříve v 8. týdnu života, což reflektuje i graf počtů získaných odpovědí. Jednotlivé kategorie doby odběru štěněte byly vytvořeny s ohledem na rané vývojové fáze štěněte, kdy v období od 6. do 12 týdne probíhá sekundární socializační fáze, od 8. do 10. týdne probíhá kritická senzitivní perioda a od 10. týdne začíná fungovat kontextuální paměť a začíná se utvářet sociální dominance (Lindsey 2000).

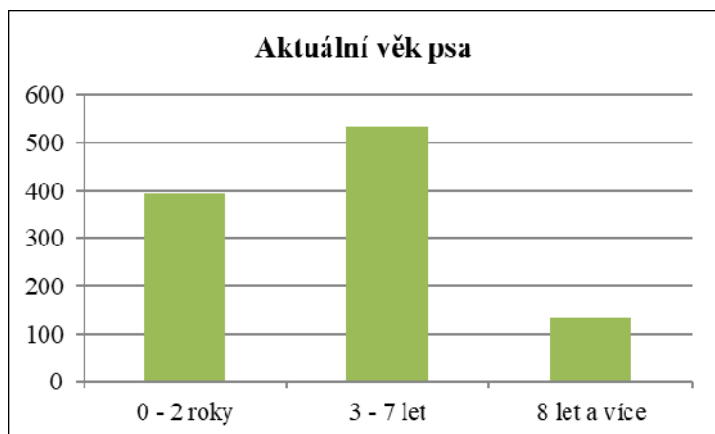

Obrázek 8: Počty odpovědí atributu: Věk psa při odběru

5.8 Aktuální věk psa

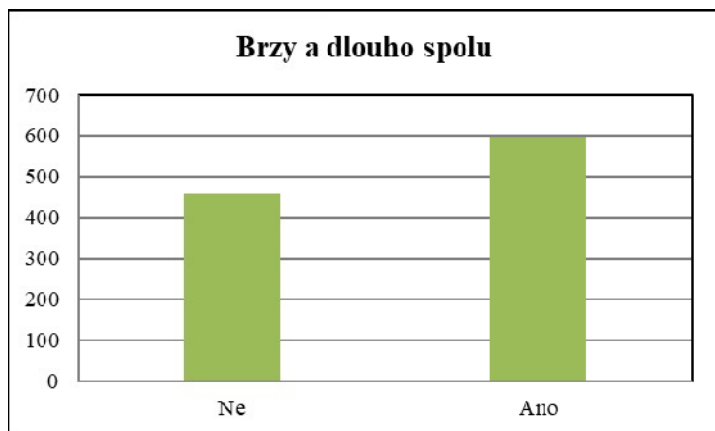
Odpovědi k atributu aktuálního věku psa do značné míry následují normální rozdělení (viz Obrázek 9), což přispívá k vyšší validitě a kvalitě poznatků získaných v této práci. Minimální počet odpovědí v každé kategorii přesáhl 130, což je autorkou této práce vnímáno jako dostatečně průkazné číslo, podpořené průměrným (mediánovým) počtem odpovědí v kategorii rovným 353 (394).

Obrázek 9: Počty odpovědí atributu: Aktuální věk psa

5.9 Brzy a dlouho spolu

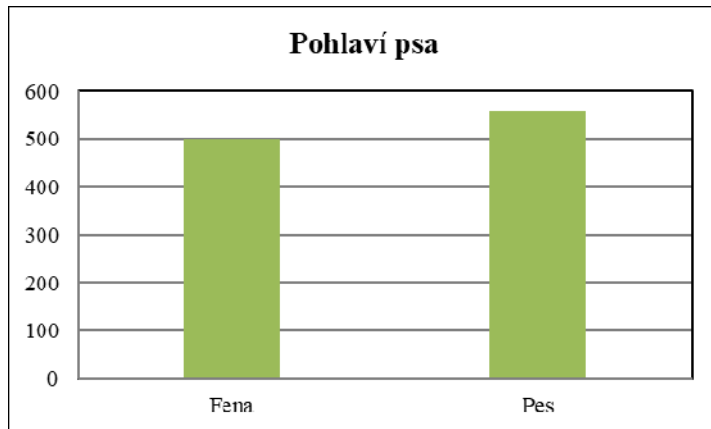
Kombinací předchozích dvou atributů byl vytvořen dodatečný odvozený atribut s názvem Brzy a dlouho spolu. Jak již bylo popsáno v kapitole 4.1, tento atribut sleduje takové páry psovod + pes, které jsou spolu od brzké doby (tj. odběr psa nejpozději ve 12. týdnu) a zároveň již dostatečně dlouho (tj. aktuálně jsou psovi alespoň 3 roky). Takové páry měly možnost spolu strávit nejvíce času a je tedy vhodné testovat a analyzovat, zda se za tu dobu projevil případný vliv osobnosti psovoda na temperamentu psa. Z Obrázku 10 je možné vyčíst, že rozložení odpovědí je relativně rovnoměrné a v každé kategorii je minimálně 450 odpovědí, což přispívá ke statistické validitě výsledků analýzy.

Obrázek 10: Počty odpovědí atributu: Brzy a dlouho spolu

5.10 Pohlaví psa

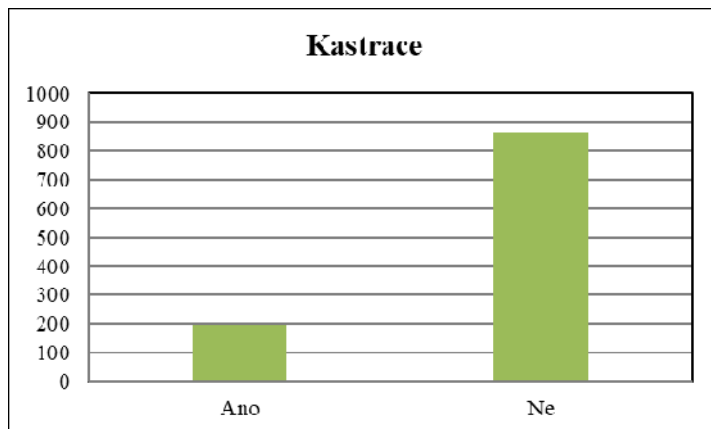
Obrázek 11 zobrazuje takřka shodný počet odpovědí pro obě pohlaví zkoumaných psů s minimem 500 odpovědí v každé kategorii. Atribut pohlaví psa může být považován za jeden z klíčových ukazatelů v každé studii týkající se zvířat, což může přispět k relevantnějšímu posouzení tohoto atributu.

Obrázek 11: Počty odpovědí atributu: Pohlaví psa

5.11 Kastrace

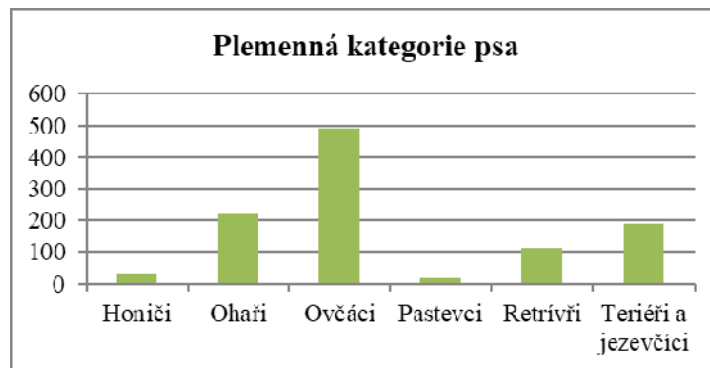
Obrázek 12 znázorňuje, že 81 % zkoumaných psů není vykastrovaných. Zda toto rozložení odpovídá reálnému poměru v celkové psí populaci, anebo zda je ovlivněno například nevhodným výběrem způsobu sběru dat, si autorka této práce netroufá spekulovat a ponechává tuto otázku pro jiný výzkum.

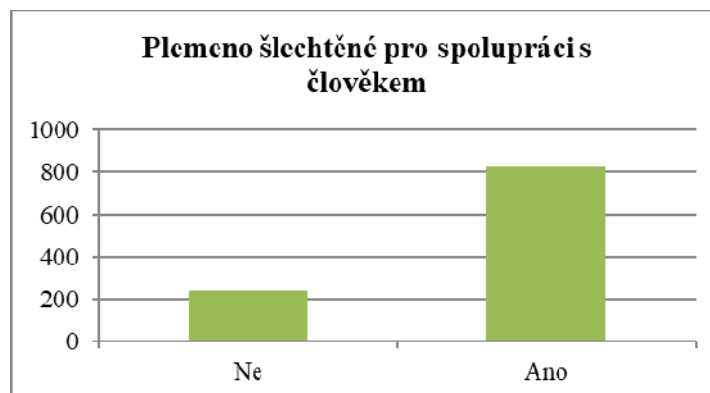
Obrázek 12: Počty odpovědí atributu: Kastrace

5.12 Plemenná kategorie psa & Šlechtění pro úzkou spolupráci s člověkem

Posledním sledovaným atributem bylo plemeno psa, konkrétně jeho zařazení do jedné z 6 sledovaných plemenných kategorií. Na základě tohoto zařazení byl vytvořen ještě doplňkový odvozený atribut sledující plemena, která byla šlechtěna pro úzkou spolupráci s člověkem. Mezi takové plemenné kategorie byla zařazena plemena ovčáckých psů, ohařů a retrívrů. Daná plemena byla šlechtěna pro takový typ práce, který vyžaduje úzkou spolupráci psa s člověkem, což může být důvodem jejich vyšší oblíbenosti a popularity mezi majiteli psů. Dle předpokladu se tedy výrazně vyšší počty odpovědí objevily právě v těchto plemenných kategoriích. Do určité míry tento nepoměr ovlivnila také neexistence a nedostupnost Facebookových skupin zaměřených na plemena honičů a pasteveckých plemen. Rozložení dat v jednotlivých výše popsaných kategoriích jsou zaznamenány na Obrázku 13 a 14.

Obrázek 13: Počty odpovědí atributu: Plemenná kategorie psa

Obrázek 14: Počty odpovědí atributu: Plemeno šlechtěné pro spolupráci s člověkem

6 Výsledky

6.1 Osobnost psovoda – NEO FFI

Tabulka 2 níže zobrazuje základní charakteristiky vypočtených osobnostních skóre člověka. Nejvyšších skóre respondenti dosahovali v průměru u kategorie přívětivosti a svědomitosti. Naopak nižší skóre v průměru dosahovali u neuroticismu a otevřenosti. U otevřenosti dokonce žádný z respondentů nedosáhl na maximální 100% skóre.

	Člověk (NEO FFI)				
	<i>Neuroticismus</i>	<i>Extraverze</i>	<i>Otevřenost</i>	<i>Přívětivost</i>	<i>Svědomitost</i>
Průměr	0,54	0,67	0,58	0,75	0,74
Standardní chyba	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Medián	0,53	0,67	0,57	0,77	0,75
Modus	0,53	0,73	0,57	0,80	0,75
Směr. odchylka	0,16	0,15	0,11	0,11	0,13
Rozptyl výběru	0,03	0,02	0,01	0,01	0,02
Špičatost	-0,37	-0,54	-0,27	0,47	-0,25
Šikmost	0,36	-0,07	0,22	-0,60	-0,39
Variační rozpětí	0,80	0,75	0,60	0,68	0,68
Minimum	0,20	0,25	0,32	0,32	0,32
Maximum	1,00	1,00	0,92	1,00	1,00
Počet pozorování	1059	1059	1059	1059	1059
Průměr - Medián	0,01	0,00	0,01	0,02	0,01
Míra šikmosti	Slabá	Slabá	Slabá	Střední	Slabá

Tabulka 2: Základní popisné statistiky vypočtených skóre člověka

6.2 Temperament psa – MCPQ-R

Tabulka 3 níže zobrazuje základní charakteristiky vypočtených temperamentových skóre psa. Ve všech doménách kromě neuroticismu dosahovali hodnocení psi poměrně vysokých průměrných skóre, zejména u trénovatelnosti (0,81) a přívětivosti (0,79). Průměrné získané skóre u neuroticismu bylo ze všech domén nejnižší (0,40).

V tomto datovém souboru se vyskytuje vyšší míra zešikmení než u lidských skóre. V jednotlivých doménách jsou skóre středně zešikmené (4 domény záporně, 1 doména kladně). Středně vyšší míra zešikmení je zřetelná opět u neuroticismu. Podobně jako u lidí se i zde v případě přívětivosti objevuje středně vyšší míra levostranného zešikmení. Také absolutní hodnoty rozdílu mezi aritmetickým průměrem a mediánem jsou u psích domén mírně vyšší než u těch lidských, nicméně ani tak by neměly výrazně snižovat validitu výsledků následné korelační a regresní analýzy.

	Pes (MCPQ-R)				
	<i>Extraverze</i>	<i>Motivace</i>	<i>Neuroticismus</i>	<i>Trénovatelnost</i>	<i>Přívětivost</i>
Průměr	0,73	0,72	0,40	0,81	0,79
Standardní chyba	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
Medián	0,75	0,73	0,38	0,81	0,83
Modus	0,72	0,73	0,25	0,83	0,90
Směr. odchylka	0,15	0,13	0,17	0,11	0,15
Rozptyl výběru	0,02	0,02	0,03	0,01	0,02
Špičatost	-0,13	0,02	0,25	0,01	0,43
Šikmost	-0,46	-0,29	0,81	-0,56	-0,88
Variační rozpětí	0,75	0,77	0,83	0,58	0,83
Minimum	0,25	0,23	0,17	0,42	0,17
Maximum	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Počet pozorování	1059	1059	1059	1059	1059
 Průměr - Medián 	0,02	0,01	0,03	0,00	0,04
Hodnocení šikmosti	Slabá	Slabá	Střední	Střední	Střední

Tabulka 3: Základní popisné statistiky vypočtených skóre psa

6.3 Korelační analýza

Po vypočtení jednotlivých skóre pro každého respondenta i jejich psa bylo možné tato skóre využít pro korelační analýzu. Jak bylo zmíněno v kapitole 4.4, zvolený Pearsonův koeficient lineární korelace měří existenci a sílu pouze lineárního vztahu mezi dvěma datovými soubory – v tomto případě mezi skóre psovoda (5 domén) a skóre psa (5 domén). Před veškerými výpočty bylo tedy všech 25 (5x5) možných kombinací vyneseno do bodového grafu za účelem vizuální kontroly, zda data nesdílejí nějaký jiný typ vztahu než ten lineární. Všechny tyto grafy jsou k dispozici v Příloze 3 a je možné konstatovat, že získaná skóre sdílejí lineární vztah. Následně tedy byly vypočteny korelační koeficienty (r) pro každou z kombinací a současně též hodnoty statistické významnosti (p). Všechny korelační koeficienty jsou v Příloze 4, na kterou se tato kapitola častokrát odkazuje.

6.3.1 Celková korelace

Korelační analýza celkového datového souboru odhalila 4 dvojice, jejichž korelační koeficienty byly statisticky velmi významné (všechny měly hodnotu $p < 0,001$). Korelační koeficienty všech těchto dvojic vykazovaly kladnou korelaci o absolutní síle na hranici slabé a velmi slabé korelace (viz Tabulka 4 v Příloze 4).

Zprv, neuroticismus člověka slabě koreluje s neuroticismem psa, zadruhé, extroverze člověka slabě kladně koreluje s trénovatelností psa, dále svědomitost člověka slabě koreluje s motivací a trénovatelností psa.

6.3.2 Pohlaví respondenta

Při izolaci jednotlivých pohlaví se již výrazněji projevují rozdíly vlivu tohoto atributu na celkovou korelaci zmíněnou v sekci 6.3.1. Co se týká žen, tak u nich se jako statisticky významné prokázaly 3 dvojice, přičemž všechny byly identifikovány už v rámci celkové korelace, a všechny mají dokonce stejnou polaritu i hodnotu korelačních koeficientů (viz Tabulku 5 v Příloze 4). Jedná se o dvojice neuroticismus člověka/neuroticismus psa, svědomitost člověka/motivaci psa a svědomitost člověka/trénovatelnost psa.

Zajímavá situace ovšem nastala při izolaci odpovědí pouze od mužů. Nutno podotknout, že takových odpovědí byla menšina z celkového souboru (viz kapitolu 5.1), a mohou tedy mít pouze malý vliv na výsledky celkové korelace. U těchto odpovědí výrazně vzrostl nejen počet statisticky významných korelací (8), ale také absolutní hodnoty těchto koeficientů (viz Tabulku 6 v Příloze 4). Na rozdíl o ženských odpovědí, ve kterých byly popisované korelace statisticky signifikantní při 1% hladině významnosti, u mužů se většina korelací jeví jako významná až při 5% hladině významnosti (což je ovšem v tomto kontextu akademického výzkumu stále validní a akceptovatelná hodnota).

Kromě znovu potvrzení oněch 3 korelujících dvojic zmíněných u ženských odpovědí, lze u mužů identifikovat navíc středně silnou zápornou korelaci neuroticismu člověka a motivace psa. Dále lze identifikovat dokonce 4 významné dvojice extraverze psovoda, která kladně koreluje s extraverzí psa, motivací psa a zejména pak s trénovatelností psa ($r = 0,45$, $p < 0,001$) a přívětivostí psa ($r = 0,35$, $p = 0,001$). Poslední dvě dvojice vykazují relativně vysoké hodnoty korelačního koeficientu, což nadále posiluje zjištění z celkové korelace, že pokud má majitel psa extrovertnější osobnost, pak by se jeho pes mohl jevit jako lépe trénovatelný a zároveň přívětivější. Nakonec, také přívětivost psovoda mužského pohlaví se ukázala jako slabě kladně korelující s trénovatelností psa.

6.3.3 Věk respondenta

Při pohledu na korelační koeficienty izolovaných věkových kategorií respondenta je možné shrnout několik věcí (viz Tabulky 7–11 v Příloze 4). Zaprvé, nejvýrazněji byla u tohoto atributu prokázána středně silná kladná korelace mezi neuroticismem psovoda a psa, která se objevila ve věkových kategoriích 30 – 39 let, 40 – 49 let a 60 a více let, což je při celkových 633 pozorováních. Podobně byla u stejných 3 věkových kategorií prokázána také téměř středně silná kladná korelace extraverze psovoda s trénovatelností psa. Jiné 3 kategorie (18 – 29 let, 40 – 49 let, 50 – 59 let) prokázaly taktéž slabou kladnou korelaci svědomitosti člověka a přívětivosti psa, a to dokonce při celkových 703 pozorováních.

Pouze ve dvou kategoriích (40 - 49 let, 60 a více let) pak byla zachycena ještě středně silná kladná korelace svědomitosti člověka s motivací psa na 313 pozorováních a slabá kladná korelace svědomitosti člověka s trénovatelností psa na 406 pozorováních u věkových kategorií 40 – 49 let, 50 – 59 let.

6.3.4 Počet osob pečujících o psa

Jak lze vyčíst z Tabulek 12–14 v Příloze 4, atribut počtu osob aktivně se podílejících na péči o studovaného psa nepřinesl mnoho zásadnějších korelací. Pozitivními nálezy potvrzujícími dosavadní zjištění byly alespoň slabá kladná korelace neuroticismu člověka a psa zachycená v kategoriích jedné a dvou pečujících osob při celkových 882 pozorováních, a slabá kladná korelace mezi svědomitostí psovoda a motivací psa v kategoriích jedné a 3+ osob při celkových 516 pozorováních. Ostatních několik relevantních korelací bylo zachyceno vždy jen v jedné kategorii při nízkém počtu pozorování a o hodnotách korelačního koeficientu na pomezí slabé a velmi slabé korelace, a nemají tedy zásadnější výpovědní hodnotu pro tuto studii.

6.3.5 Dosavadní zkušenosti respondenta se psy

Tabulky 15–17 v Příloze 4 zobrazující korelační koeficienty atributu dosavadních zkušeností respondenta se psy přinesly jeden zásadní údaj: slabá, avšak statisticky významná, kladná korelace mezi extraverci člověka a trénovatelností psa byla zjištěna ve všech 3 kategoriích tohoto atributu, a tedy na celkových 1059 pozorováních. Zajímavé je také opětovné potvrzení tří již identifikovaných korelací. Kategorie lidí, kteří mají teprve prvního psa, a lidí, které psi provází celý život, obě na 698 pozorováních potvrdily slabou kladnou korelaci svědomitosti psovoda s trénovatelností a motivací psa. Nakonec se i u tohoto atributu ve dvou kategoriích (s celkovými 817 pozorováními) objevila slabá kladná korelace neuroticismu člověka a psa, která nebyla statisticky prokázána pouze u kategorie lidí s prvním psem. Další 4 relevantní korelace byly zachyceny vždy jen v jedné kategorii s relativně nízkým počtem odpovědí a s absolutními hodnotami korelačních koeficientů přibližně pouhých 0,21, a nevnašejí tedy do této analýzy zásadnější přínos.

6.3.6 Průměrný čas denně strávený v přítomnosti psa

Výsledky korelačních koeficientů v Tabulkách 18–23 v Příloze 4 ukazují, že nejvýrazněji atribut průměrného času denně stráveného v přítomnosti psa zachycuje středně silnou kladnou korelaci mezi svědomitostí člověka a motivací psa. Ta byla zachycena ve 3 návazných kategoriích (1-12 hodin) s celkovými 468 pozorováními. I tento atribut zachycuje ve 3 kategoriích (4-8 hodin, 13-16 hodin a více než 16 hodin) při 774 pozorováních slabou kladnou korelaci neuroticismu psovoda a psa. Třetí relevantní korelací identifikovanou alespoň ve 3 kategoriích tohoto atributu (4-8 hodin, 9-12 hodin a více než 16 hodin) na celkových 670 pozorováních je slabě kladně korelovaná extraverte psovoda a trénovatelnost psa. Alespoň ve 2 kategoriích na 400–500 pozorováních jsou dále zachyceny slabé korelace s absolutními hodnotami koeficientů přibližně 0,29 pro extraverci člověka/motivaci psa, svědomitost člověka/trénovatelnost psa, extraverci člověka/přívětivost psa, a neuroticismus člověka/motivaci psa (tato korelace má záporný koeficient, podobně jak již bylo popsáno u izolovaného atributu pohlaví respondenta s hodnotou muž).

Zbylé 4 relevantní korelace byly u tohoto atributu prokázány vždy pouze v jedné kategorii, navíc při relativně nízkých počtech pozorování, a proto nebudou detailněji analyzovány. Do této kategorie spadá i téměř dokonalá ($r = 0,97$) kladná korelace přívětivosti člověka a neuroticismu psa, která byla ale identifikovaná v kategorii méně než hodinu denně, která má pouze 4 odpovědi, a nemá tedy zásadnější výpovědní hodnotu.

6.3.7 Průměrný čas denně aktivně strávený se psem

Atribut průměrného času denně aktivně stráveného se psem se zdá být jako jeden z těch zásadnějších, neboť v rámci izolace tohoto atributu bylo možné zachytit 26 relevantních korelačních vztahů (viz Tabulky 24–28 v Příloze 4). Středně silné kladné korelace byly zachyceny ve 3 kategoriích na vzorku přibližně 500 pozorování pro extraverci člověka a přívětivost psa, a také svědomitost člověka a motivaci psa. Podobně silnou kladnou korelací extraverte člověka a trénovatelnosti psa lze najít taktéž u 3 kategorií dokonce s celkovými 935 odpověďmi. Korelace, které byly zachyceny ve 2 kategoriích s adekvátními počty odpovědí, zahrnují střední kladnou korelací extraverte psovoda a motivace psa, slabé kladné korelace neuroticismu psovoda a psa, svědomitosti psovoda a trénovatelnosti psa a taktéž již několikrát zmíněnou slabou negativní korelací neuroticismu člověka a motivace psa. Navzdory slibným vyšším absolutním hodnotám střední síly korelace okolo 0,5 nebude zbylých 9 relevantních korelovaných kombinací detailněji diskutováno, neboť byly tyto korelace zachyceny buď pouze v jedné kategorii tohoto atributu, anebo na nedostatečném počtu pozorování.

6.3.8 Věk psa při odběru

Jak ukazují Tabulky 29-31 v Příloze 4, atribut věku psa při odběru sice zachycuje 13 relevantních korelačních vztahů, nicméně téměř všechny tyto vztahy byly jednak zachyceny pouze v jedné kategorii, jednak vykazují pouze slabou míru korelace. Absolutní hodnoty korelačního koeficientu vyšší než 0,3 si lze všimnout pouze u dvou kombinací. Zaprvé se jedná o slabou kladnou korelací extraverte člověka a trénovatelnosti psa, která byla zachycena v kategoriích „méně než 10 týdnů“ a „více než 12 týdnů“ se součtem pozorování 742. Druhou výraznější kombinací zachycenou tímto atributem je neuroticismus člověka a neuroticismus psa, nutno ovšem podotknout, že i tato korelace byla zachycena pouze v jediné kategorii (10-12 týdnů), a tedy její výpovědní hodnota je přinejmenším diskutabilní. Celkově lze tedy shrnout, že atribut věku psa při odběru neodhalil žádné výrazné poznatky pro téma této studie.

6.3.9 Aktuální věk psa

Jak je zřejmé z Tabulek 32–34 v Příloze 4, ani atribut aktuálního věku psa nepřinesl žádné výraznější přínosy pro diskusi vlivu osobnosti psovoda na temperament psa. V tomto atributu byly odhaleny pouze 2 relevantní korelační vztahy, které by byly zachyceny alespoň ve dvou kategoriích. Zaprvé se jedná o extraverci člověka a trénovatelnost psa, jejichž slabá kladná korelace byla identifikována v kategoriích „0-2 roky“ a „8 let a více“ na více než 500 pozorováních. Zadruhé jde o slabou kladnou korelací svědomitosti psovoda a motivace psa, jejichž vztah byl zachycen v kategoriích aktuálního věku psa 3 roky a více, s celkovými 665

pozorováními. I v případě tohoto izolovaného atributu lze tedy konstatovat, že nevnesl do výsledků žádné nové a neočekávané kombinace sledovaných osobnostních a temperamentových skupin, nýbrž spíše potvrdil existenci již vysledovaných vztahů.

6.3.10 Brzy a dlouho spolu

Vzhledem k výše diskutovaným výsledkům izolovaných atributů v podkapitolách 6.3.8 a 6.3.9 bylo možno předpokládat, že ani atribut „Brzy a dlouho spolu“, odvozený právě ze dvou předešlých, nejspíše neodhalí žádná překvapivá zjištění. Ostatně Turcán et al. (2012) ve své studii došli k podobnému závěru, že doba vlastnictví psa majitelem nehraje v tomto ohledu roli. Nicméně, nějaké zjištění se v této práci přece jen objevilo.

Tento atribut zachytil celkem 7 relevantních korelačních vztahů (viz Tabulky 35 a 36 v Příloze 4), přičemž nejvyšší absolutní hodnota koeficientu ($r = 0,28$) byla změřena jako slabá kladná korelace extraverte člověka a trénovatelnosti psa. V souladu s předchozími atributy byla jako druhá a třetí nejsilnější korelace tohoto atributu zjištěna slabá kladná korelace neuroticismu člověka a psa a slabá kladná korelace svědomitosti člověka a motivace psa, respektive.

6.3.11 Pohlaví psa

Tabulky 37 a 38 v Příloze 4 zobrazují získané korelační koeficienty u izolovaného atributu pohlaví psa. Celkem tento atribut zachytil 9 relevantních slabých korelací s absolutní hodnotou koeficientu v úzkém rozmezí od 0,2 do 0,24. Pouze 3 kombinace byly prokázány v obou kategoriích (u psů i u fen), a tedy napříč celým datovým souborem 1059 pozorování. Jedná se o slabé kladné korelace vztahů neuroticismus člověka/neuroticismus psa, extraverte člověka/trénovatelnost psa a svědomitost člověka/trénovatelnost psa.

Všechny 3 uvedené kombinace byly změřeny již v několika dalších izolovaných atributech včetně celkové korelace, a jejich potvrzení na jednotlivých kategoriích (pes, fena) tak důležitého faktoru, jako je pohlaví psa, nadále zvyšuje validitu zjištění získaných v této studii. Lze taktéž vyzdvihnout fakt, že neuroticismus člověka vykazoval ještě další 2 relevantní korelace, obě slabě záporného charakteru (motivace psa, přívětivost psa), a obě byly změřeny pouze u psů, což naznačuje, že by feny mohly být méně citlivé na neuroticismus jejich psovoda ve vztahu k jejich vlastní motivaci a přívětivosti.

6.3.12 Kastrace

Izolovaný atribut kastrace vykázal velmi podobné výsledky jako atribut pohlaví psa. Taktéž zde lze najít 7 relevantních korelací (viz Tabulky 39 a 40 v Příloze 4), přičemž nejvyšších absolutních hodnot dosáhly slabé kladné korelace svědomitosti člověka s trénovatelností psa ($r = 0,3$) a motivací psa ($r = 0,25$). Nutno podotknout, že oba tyto koeficienty byly zjištěny pouze v kategorii kastrováných psů s nízkým počtem 195 pozorování. Třetí nejvyšší hodnotu korelačního koeficientu pak vykázal vztah neuroticismu psa a člověka ($r = 0,24$) a stejně jako v předchozím atributu i zde byla zjištěna také slabá záporná korelace neuroticismu člověka a motivace psa. Obě zmíněné kombinace neuroticismu člověka byly ovšem prokázány pouze u nekastrováných psů. Zbylé 3 relevantní korelace byly

zjištěny pouze v jedné z kategorií a dosahovaly nízkých hodnot korelačního koeficientu v rozmezí od 0,20 do 0,22, a nebudou tedy více komentovány.

6.3.13 Plemenná kategorie psa

Atribut plemenné kategorie psa přinesl relativně velké množství statisticky významných korelačních vztahů s absolutní hodnotou koeficientu alespoň 0,2 (viz Tabulky 41–46 v Příloze 4). V souladu s intuitivním očekáváním byla ve 4 kategoriích na celkových 649 pozorováních prokázána silná kladná korelace neuroticismu člověka a psa. Na odlišných 4 kategoriích (s 553 odpověďmi v součtu) byla podobně jako u mnohých dalších atributů identifikována střední kladná korelace mezi extravertí člověka a trénovatelností psa. Alespoň ve 3 kategoriích se pak při 522 pozorováních projevila středně slabá korelace svědomitosti člověka a trénovatelnosti psa. Za zmínku také stojí fakt, že 6 dalších korelací zahrnovalo buď neuroticismus člověka, nebo neuroticismus psa, a všechny tyto slabé až střední korelace vykazovaly záporný charakter vzhledem k dalším sledovaným vlastnostem psa a člověka. Zbývajících 6 relevantních korelací v rámci tohoto izolovaného atributu bylo zjištěno pouze v 1-2 kategoriích, s relativně malými počty pozorování, a nebudou tedy detailněji popisovány.

6.3.14 Šlechtění pro úzkou spolupráci s člověkem

Poslední izolovaný atribut, odvozený od plemenné kategorie, nepřinesl žádné další významné výsledky. Nicméně, potvrdil poznatky získané již u mnohých předchozích atributů. Celkem bylo u tohoto atributu zjištěno 6 relevantních korelačních kombinací, přičemž všechny byly kladné a jejich koeficienty se pohybovaly v rozmezí od 0,2 do 0,31, jak lze vyčíst z Tabulek 47 a 48 v Příloze 4. V obou kategoriích, a tedy na kompletním vzorku 1059 pozorování, byl potvrzen korelační vztah mezi svědomitostí člověka a motivací psa. Kategorie plemen šlechtěných pro spolupráci s člověkem pak při 822 pozorováních vykazovala relevantní korelace mezi neuroticismem člověka a psa, a extravertí člověka a motivací psa. Na druhé straně, v kategorii plemen, která nebyla šlechtěna pro spolupráci s člověkem, byl identifikován vztah extravertze člověka a jednak trénovatelnosti, jednak přívětivosti psa. Také středně slabá korelace mezi svědomitostí člověka a trénovatelností psa byla změřena právě v této druhé kategorii.

6.3.15 Významné korelace napříč všemi atributy

Kompletní shrnutí všech vypočítaných relevantních koeficientů napříč všemi sledovanými izolovanými atributy (včetně celkové korelace z kapitoly 6.3.1) poskytuje Tabulka 49. Jak je zřejmé, pouze korelace kombinací přívětivost člověka/extroverze psa a svědomitost člověka/neuroticismus psa nebyly jako relevantní zachyceny v žádném z atributů.

Celkem bylo sledováno 25 kombinací a kromě celkové korelace, která využívala kompletní data získaná od respondentů, byly tyto kombinace sledovány i při izolaci 13 jednotlivých atributů a jejich možných odpovědí/kategorií (celkem 44). Kombinace, která by vykazovala relevantní korelační vztah (tj. statisticky významný při 5% hladině a zároveň o absolutní síle koeficientu alespoň 0,2) na všech 45 možných kategoriích (včetně celkové

korelace), by znamenala obecnou platnost napříč celým datovým vzorkem. Takový ideální případ bohužel nebyl zjištěn, nicméně několik kombinací přece jen lze vyzdvihnout.

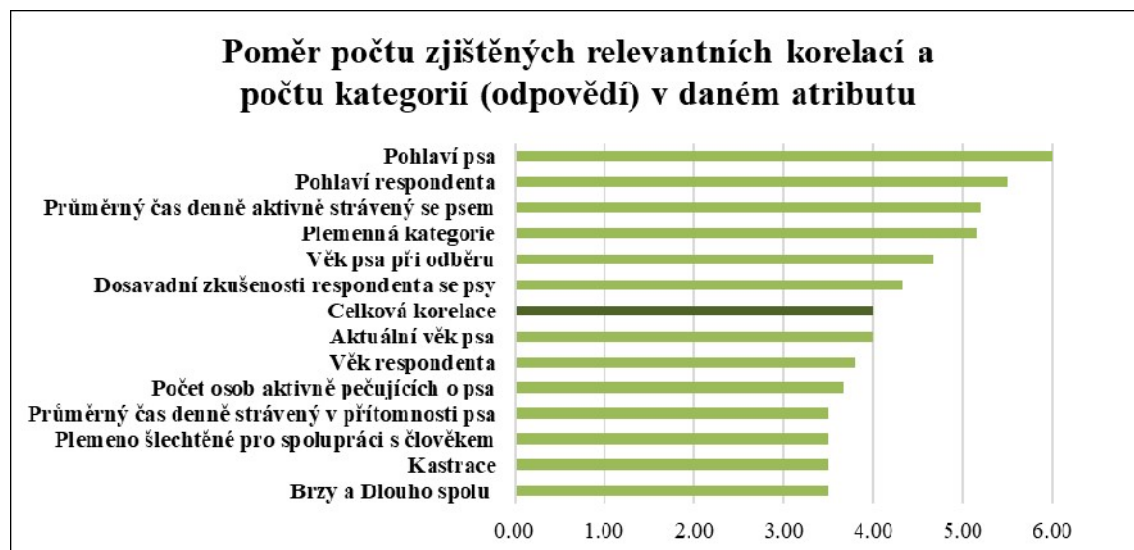
Zaprvé, středně silná kladná korelace extravertnosti člověka a trénovatelnosti psa byla zachycena ve 28 kategoriích (včetně celkové korelace). Zadruhé, středně silná kladná korelace neuroticismu člověka a psa byla zachycena ve 26 kategoriích (včetně celkové korelace). Zatřetí, středně silná kladná korelace svědomitosti člověka a motivace psa byla zachycena ve 24 kategoriích (včetně celkové korelace). Začtvrté, středně slabá kladná korelace svědomitosti člověka a trénovatelnosti psa byla zachycena ve 21 kategoriích (včetně celkové korelace). V 15–17 kategoriích a se zajímavými středně vysokými korelačními koeficienty byly dále zjištěny také kladné korelace extravertnosti člověka s přívětivostí psa, extravertnosti člověka s motivací psa, a neuroticismu člověka s motivací psa.

Kombinace člověk/pes	Počet statisticky významných ($p < 0,05$) a zároveň alespoň slabých ($ r \geq 0,2$) korelací	Maximální počet pozorování (n)	Max $ r $
Extravertnost/Trénovatelnost	28	1059	0,45
Neuroticismus/Neuroticismus	26	1059	0,61
Svědomitost/Motivace	24	1059	0,40
Svědomitost/Trénovatelnost	21	1059	0,32
Extravertnost/Přívětivost	17	864	0,52
Extravertnost/Motivace	16	864	0,43
Neuroticismus/Motivace	15	864	0,37
Svědomitost/Přívětivost	11	559	0,29
Neuroticismus/Extravertnost	5	112	0,77
Neuroticismus/Přívětivost	5	559	0,49
Extravertnost/Neuroticismus	4	112	0,47
Extravertnost/Extravertnost	3	177	0,25
Neuroticismus/Trénovatelnost	3	189	0,29
Přívětivost/Trénovatelnost	3	133	0,45
Otevřenost/Neuroticismus	2	31	0,51
Otevřenost/Přívětivost	2	31	0,51
Přívětivost/Neuroticismus	2	129	0,97
Přívětivost/Přívětivost	2	317	0,25
Svědomitost/Extravertnost	2	31	0,58
Otevřenost/Extravertnost	1	4	0,45
Otevřenost/Motivace	1	96	0,22
Otevřenost/Trénovatelnost	1	96	0,27
Přívětivost/Motivace	1	214	0,22

Tabulka 49: Přehled všech korelačních vztahů

Při pohledu na graf níže (viz Obrázek 17), který zobrazuje poměr počtu zjištěných relevantních korelací k počtu kategorií v daném atributu, lze zmínit, že relativně nejvíce

relevantních korelačních vztahů vykázaly oba atributy pohlaví (člověka i psa), dále pak průměrný čas denně aktivně strávený se psem a plemenná kategorie.

Obrázek 17: Poměr počtu zjištěných relevantních korelací a počtu kategorií (odpovědí) v daném atributu

6.4 Lineární regrese

Předchozí kapitola detailně rozebrala výsledky získané korelační analýzou. Korelace, jakožto jeden z nejeftivnějších nástrojů analýzy dat, může přinést zajímavý vhled do vztahu dvou proměnných, což bylo ostatně ukázáno v sekci 6.3.15. Nutno ovšem znovu zdůraznit, že korelační koeficienty měří pouze samotnou existenci vztahu a případně jeho sílu, nikoliv však směr působení (kauzalitu), navíc pouze v izolovaném vztahu dvou sledovaných veličin. Nelze tedy výsledky samotné korelační analýzy využít například k predikcím temperamentových vlastností a chování psa na základě osobnostních vlastností jeho psovoda a dalších doplňujících atributů. Pro takový účel byla využita metoda lineární regrese popsaná v kapitole 4.5, jejíž výsledky jsou komentovány níže.

6.4.1 Přívětivost psa

Ze získaných odpovědí a vypočítaných skóre byl sestaven regresní model pro přívětivost psa. Jak lze vyčíst z Tabulky 50 níže, jako statisticky významné se ukázaly být z osobnostních domén člověka pouze extraverte, otevřenost a svědomitost, z doplňujících atributů to pak byly věk respondenta, kastrace zvířete a šlechtění pro spolupráci s člověkem. Obecně lze konstatovat, že osobnostní domény člověka mají díky vyšším absolutním hodnotám koeficientů větší podíl na ovlivnění přívětivosti psa. Koeficienty doplňkových atributů mají pouze zanedbatelné hodnoty blízké se téměř nule. Nastavená hodnota spolehlivosti R tohoto modelu je velmi nízká, a pouhých 8 % pozorování z celkového souboru je možné vysvětlit tímto regresním modelem, což svědčí o přítomnosti dalších faktorů, které přívětivost psa ovlivňují, a které nejsou součástí zkoumaných dat.

Podle vypočítaného modelu mají z uvedených nezávislých proměnných největší kladný vliv na přívětivost psa zejména extraverte a svědomitost člověka, což je do jisté míry v souladu s poznatky z korelační analýzy. Jinými slovy je tedy možné shrnout, že pravděpodobně opravdu existuje reálný kauzální vztah mezi extravertí/svědomitostí člověka a přívětivostí psa, byť jen o nepatrné síle. Na druhé straně, vezmeme-li v potaz slabé výsledky korelační analýzy pro otevřenost člověka, jejíž koeficient vyšel v tomto modelu dokonce záporný, je zřejmé, že tato doména žádný významný vliv na přívětivost psa nemá. Nelze si také nevsimnout faktu, že možná navzdory intuitivnímu očekávání, přívětivost člověka nemá zásadnější vliv na přívětivost psa, a to ani v korelační analýze, ani v regresním modelu.

Regresní statistika	
Násobné R	0,28
Hodnota spolehlivosti R	0,08
Nastavená hodnota spolehlivosti R	0,08
Chyba stř. hodnoty	0,14
Pozorování	1059

	Koeficienty	p
Hranice	0,63	0,00
Věk respondenta	0,01	0,00
Kastrace	-0,04	0,00
Šlechtění pro spolupráci s člověkem	0,03	0,02
Extraverte člověka	0,14	0,00
Otevřenost člověka	-0,11	0,01
Svědomitost člověka	0,12	0,00

Tabulka 50: Regresní model pro přívětivost psa včetně základní regresní statistiky

6.4.2 Motivace psa

Vypočtený regresní model pro motivaci psa je zobrazen v Tabulce 51 níže. Je zajímavé, že jako statisticky významné se ukázaly být stejné koeficienty jako v regresním modelu přívětivost psa, jen ještě přibyl atribut dosavadních zkušeností respondenta se psy. Taktéž v tomto případě se hodnoty koeficientů doplňujících atributů výrazně blíží nule, a tedy jejich význam je prakticky zanedbatelný. Co se týká uvedených osobnostních domén člověka, tak jejich koeficienty jsou v podobné hladině (okolo 0,11) jako v modelu přívětivosti, ale v tomto případě má nejvýraznější vliv svědomitost člověka. Extraverte člověka má koeficient o 0,02 nižší. Nastavená hodnota spolehlivosti R je opět velmi nízká, pouhých 11 %, přičemž onen 3% rozdíl oproti modelu přívětivosti může být pravděpodobně přičten doplněnému atributu dosavadních zkušeností. Obecně lze ale konstatovat, že i v případě motivace existují další proměnné, které mají na motivaci psa vliv a nejsou zahrnuty do sbíraných dat.

Při porovnání tohoto regresního modelu s výsledky korelační analýzy lze konstatovat, že svědomitost a extraverte člověka sdílejí středně silné kladné korelace s motivací psa. Dále je zřejmé, že ze všech osobnostních domén člověka sejevily v korelačním vztahu vůči motivaci psa právě tyto dvě jako nejvýraznější. Příčinnost vztahů mezi svědomitostí,

resp. extravertí člověka a motivací psa tedy byla prokázána. Ovšem nutno podotknout, že síla tohoto vlivu je opět pouze omezeného charakteru. Co se týká koeficientu otevřenosti člověka, tak jeho velmi nízká hodnota pod 0,1 v rámci vypočteného modelu, je v souladu s výsledky korelační analýzy, která výraznější korelovaný vztah této kombinace neodhalila.

Regresní statistika	
Násobné R	0,34
Hodnota spolehlivosti R	0,11
Nastavená hodnota spolehlivosti R	0,11
Chyba stří. hodnoty	0,12
Pozorování	1059

	Koeficienty	p
Hranice	0,45	0,00
Věk respondenta	0,02	0,00
Dosavadní zkušenosti respondenta se psy	0,01	0,01
Kastrace	-0,02	0,01
Šlechtění pro spolupráci s člověkem	-0,04	0,00
Extraverze člověka	0,12	0,00
Otevřenost člověka	0,08	0,02
Svědomitost člověka	0,14	0,00

Tabulka 51: Regresní model pro motivaci psa včetně základní regresní statistiky

6.4.3 Neuroticismus psa

Regresní model pro neuroticismus psa, zobrazený v Tabulce 52 níže, se od předchozích dvou modelů systematicky odlišuje. Zaprvé se v něm jako statisticky signifikantní objevily nové doplňující atributy jako počet osob aktivně pečujících o psa, věk psa při odběru a fena jako pohlaví zvířete. Naopak stále jsou významné, i pro neuroticismus psa, atributy dosavadních zkušeností respondenta se psy a šlechtění pro úzkou spolupráci s člověkem. Zadruhé, a to je nejspíš podstatnější, kromě neuroticismu člověka nemají podle získaného regresního modelu na neuroticismus psa významný vliv žádné další osobnostní domény člověka. Ačkoliv je počet statisticky významných doplňujících atributů v tomto modelu vyšší, všechny jejich koeficienty se opět pohybují velmi blízko nule, a jejich vliv je tedy zanedbatelný. Marginální vliv těchto atributů je navíc zvýrazněn i faktem, že navzdory vyššímu počtu nezávislých proměnných zůstala nastavená hodnota spolehlivosti R i v případě tohoto modelu velmi nízká na úrovni 8 %.

Naopak kladný koeficient neuroticismu člověka je relativně vysoký. Srovnání s výsledky korelační analýzy jasně dokazuje, že právě vliv neuroticismu člověka na neuroticismus psa je jeden z nejsilnějších a nejprůkaznějších poznatků této práce.

Regresní statistika	
Násobné R	0,29
Hodnota spolehlivosti R	0,08
Nastavená hodnota spolehlivosti R	0,08
Chyba stř. hodnoty	0,16
Pozorování	1059

	Koeficienty	p
Hranice	0,23	0,00
Počet osob aktivně pečujících o psa	0,02	0,01
Dosavadní zkušenosti respondenta se psy	-0,02	0,00
Věk psa při odběru	0,02	0,00
Pohlaví psa = Fena	0,02	0,03
Šlechtění pro spolupráci s člověkem	0,03	0,02
Neuroticismus člověka	0,23	0,00

Tabulka 52: Regresní model pro neuroticismus psa včetně základní regresní statistiky

6.4.4 Extraverze psa

V Tabulce 53 níže je zobrazen regresní model pro extraverzi psa. Jako statisticky významné koeficienty se z osobnostních domén člověka projeví neuroticismus, extraverze a svědomitost. Z doplňujících atributů se pouze věk respondenta a věk psa dostaly do finální podoby tohoto regresního modelu. Podobně jako u předchozích modelů jednoznačně převažuje vliv osobnostních domén člověka, jelikož hodnoty koeficientů doplňujících atributů jsou velmi blízko k nule. Zdá se, že vyšší věk psa má díky zápornému koeficientu vliv na snižování extraverze psa. Nelze ovšem přehlédnout fakt, že získaný regresní model má nastavenou hodnotu spolehlivosti R pouhých 0,06, což znamená, že model dokáže vysvětlit pouze velmi malou část vlivů na extraverzi psa.

Co se týká vlivu osobnostních domén člověka na extraverzi psa, tak nejvyšší hodnotu má koeficient neuroticismu. Ten dosáhl jedné z celkově nejvyšších hodnot i jako korelační koeficient, ovšem tento vztah byl zachycen v příliš nízkém počtu kategorií s příliš nízkým počtem odpovědí, na to, aby bylo možné konstatovat zásadnější příčinný vztah této domény a extraverze psa. Ač by se intuitivně nabízel předpoklad, že extraverze člověka bude výrazně ovlivňovat extraverzi psa, tak ani v tomto případě nelze takový závěr vytvořit. Vezmeme-li v potaz výsledky této sledované dvojice v rámci korelační analýzy, tak jsou velmi podobné, ne-li horší, jako v případě dvojice neuroticismus člověka/extraverze psa. Jako úplně nejslabší se pak z trojice osobnostních domén člověka v tomto modelu jeví vliv svědomitosti. Ta má relativně nízkou hodnotu regresního koeficientu, a ani v rámci korelační analýzy v předchozí kapitole se neprokázal žádný zásadní vztah mezi touto doménou a extraverzí psa.

Celkově lze tedy shrnout, že regresní model pro extraverzi psa byl nejslabší a přinesl nejméně průkazné výsledky, jestli vůbec nějaké.

Regresní statistika	
Násobné R	0,25
Hodnota spolehlivosti R	0,06
Nastavená hodnota spolehlivosti R	0,06
Chyba stř. hodnoty	0,14
Pozorování	1059

	Koeficienty	p
Hranice	0,52	0,00
Věk respondenta	0,02	0,00
Aktuální věk psa	-0,04	0,00
Neuroticismus člověka	0,16	0,00
Extraverze člověka	0,15	0,00
Svědomitost člověka	0,08	0,03

Tabulka 53: Regresní model pro extraverzi psa včetně základní regresní statistiky

6.4.5 Trénovatelnost psa

Poslední regresní model, zobrazený v Tabulce 54, se týkal trénovatelnosti psa. Ten zahrnoval největší počet statisticky významných koeficientů. Na straně osobnostních domén člověka to byly všechny kromě neuroticismu, tj. extraverze, otevřenost, přívětivost a svědomitost. Z doplňujících atributů se jako významné projeví dosavadní zkušenosti respondenta se psy, průměrný čas denně aktivně strávený se psem, aktuální věk psa, fena jako pohlaví zvířete, kastrace a šlechtění pro spolupráci s člověkem. Stejně jako v případě ostatních modelů, i zde měly všechny doplňující atributy koeficienty s naprosto minimálními hodnotami a jejich vliv tedy byl zanedbatelný. Ovšem ani doména přívětivosti a otevřenosti člověka nevykázaly výraznější hodnoty koeficientů, což je při srovnání v souladu s korelační analýzou. Nastavená hodnota spolehlivosti R je sice nejvyšší ze všech modelů, nicméně jednak stále dosahuje pouhých 17 %, a jednak je tento nárůst pravděpodobně způsoben spíše vyšším počtem zahrnutých signifikantních faktorů, než reálnou vyšší schopností předpovídat a vysvětlovat trénovatelnost psa.

Nejvyšších hodnot koeficientů v tomto modelu dosáhly svědomitost a extraverze člověka. Tento výsledek je taktéž v souladu se solidními výsledky těchto dvou domén v kombinaci s trénovatelností psa v rámci korelační analýzy. Je tedy možné konstatovat zjištěné kauzální vztahy mezi svědomitostí člověka, respektive jeho extraverzí, a trénovatelností psa, byť vzhledem k hodnotám regresních koeficientů 0,12, respektive 0,11, je tento vliv pouze o omezené síle.

Regresní statistika	
Násobné R	0,42
Hodnota spolehlivosti R	0,17
Nastavená hodnota spolehlivosti R	0,17
Chyba stř. hodnoty	0,10
Pozorování	1059

	<i>Koeficienty</i>	<i>p</i>
Hranice	0,47	0,00
Dosavadní zkušenosti respondenta se psy	0,03	0,00
Průměrný čas denně aktivně strávený se psem	0,01	0,00
Aktuální věk psa	0,01	0,01
Pohlaví psa = Fena	0,02	0,01
Kastrace	-0,02	0,01
Šlechtění pro spolupráci s člověkem	0,06	0,00
Extraverze člověka	0,11	0,00
Otevřenost člověka	-0,07	0,02
Přívětivost člověka	0,06	0,04
Svědomitost člověka	0,12	0,00

Tabulka 54: Regresní model pro trénovatelnost psa včetně základní regresní statistiky

6.4.6 Shrnutí regresních modelů

Na celkovém souboru dat bylo sestaveno 5 modelů lineární regrese, jeden pro každou z temperamentových domén psa. Celkově lze shrnout, že žádný z modelů nedokázal vlastnosti psa vysvětlit a předpovědět do akceptovatelné míry.

V každém z modelů se však objevilo několik statisticky významných doplňujících atributů, ovšem všechny měly zanedbatelné hodnoty koeficientů blížíící se k nule. Co se týká charakterových domén člověka, které se dostaly do finálních regresních modelů, tak jejich koeficienty byly relativně vyšší, nicméně stále ani zdaleka nepředstavovaly majoritní vliv na sledovanou psí doménu. Navzdory omezené síle koeficientů byla, při porovnání výsledků regresní a korelační analýzy, prokázána existence pozitivních vlivů extravertze a svědomitosti člověka na přívětivost, motivaci a trénovatelnost psa. Současně byl prokázán také kladný (ve statistickém významu) vliv neuroticismu člověka na neuroticismus psa.

Tabulka 55 níže zobrazuje přítomnost (statistickou významnost) každého z faktorů v jednotlivých regresních modelech, a znaménka jejich vypočítaných koeficientů. Z tabulky je evidentní, že z doplňujících atributů snad pouze atribut plemeno šlechtěné pro spolupráci s člověkem, který se jako jediný objevil ve 4 z 5 modelů, může mít větší schopnost ovlivňovat a vysvětlovat vlastnosti psa.

Ve 3 z 5 modelů se objevily další 3 atributy. Zaprvé, dosavadní zkušenosti respondenta se psy by dle modelů měly mít kladný vliv na motivaci a trénovatelnost psa a záporný (ve statistickém významu) vliv na neuroticismus psa. Zadruhé, věk respondenta by dle modelů měl mít kladný vliv na extravertzi, motivaci a přívětivost psa. A zatřetí, kastrace zvířete by dle modelů měla snižovat jeho motivaci, trénovatelnost a přívětivost. Vlivy prvních 2 atributů se zdají být v souladu s obecným očekáváním, u třetího atributu je takový závěr přinejmenším diskutabilní. Všechny tři nastíněné závěry každopádně vyžadují další výzkum pro případné potvrzení či vyvrácení jejich obecné platnosti.

	Extraverze psa	Motivace psa	Neuroticismus psa	Trénovatelnost psa	Přívětivost psa
Extraverze člověka	+	+		+	+
Otevřenost člověka		+		-	-
Přívětivost člověka				+	
Svědomitost člověka	+	+		+	+
Neuroticismus člověka	+		+		
Aktuální věk psa	-			+	
Brzy a Dlouho spolu					
Dosavadní zkušenosti respondenta se psy		+	-	+	
Kastrace		-		-	-
Plemenná kategorie					
Plemeno šlechtěné pro spolupráci s člověkem		-	+	+	+
Počet osob aktivně pečujících o psa			+		
Pohlaví psa			+	+	
Pohlaví respondenta					
Průměrný čas denně aktivně strávený se psem				+	
Průměrný čas denně strávený v přítomnosti psa					
Věk psa při odběru			+		
Věk respondenta	+	+			+

Tabulka 55: Přehled statisticky významných koeficientů a jejich znamének v jednotlivých regresních modelech

7 Diskuse

7.1 Diskuse získaných dat

Množství dat získaných pro tuto práci je srovnatelné s množstvím dat využívaným v podobných studiích, které jsou k nalezení v odborné literatuře, a často dokonce toto množství výrazně předčí.

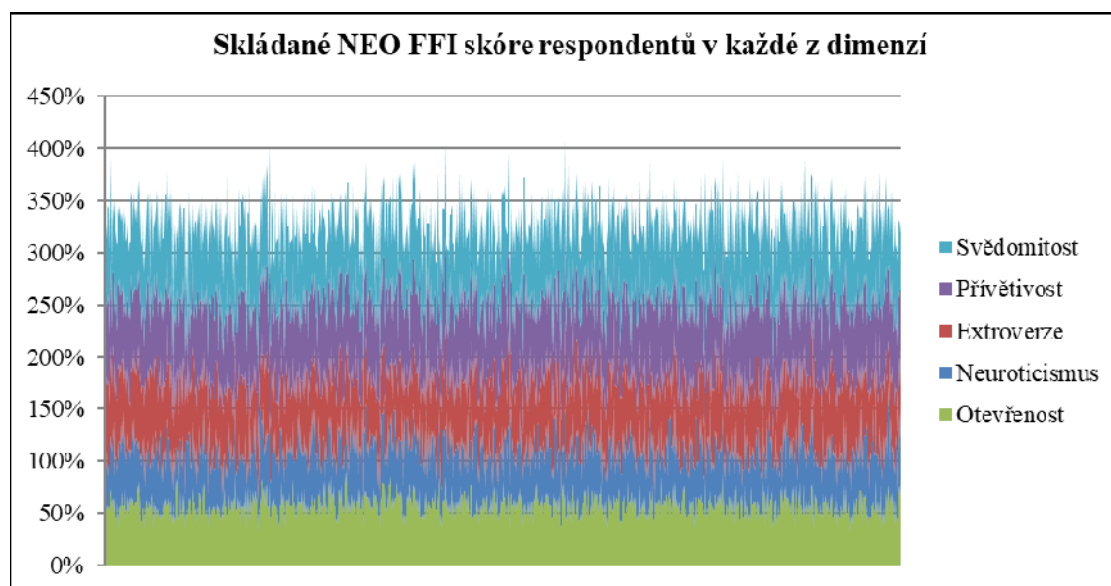
Co by však v získaných datech mohlo být ideálnější, je například vyrovnanost zástupců jednotlivých pohlaví respondentů. Většina dat, která se podařilo pro tuto práci získat, pochází od žen. Fakt, že se ženy účastní dotazníkových šetření zkrátka více než muži, se objevuje i v odborné literatuře. O tomto fenoménu psali například Curtin et al. (2000) a Busby & Yoshida (2015). Důvodů, které mohly způsobit toto nenormální rozdělení, může být několik a pravděpodobně souvisí se zvoleným způsobem sběru dat. Zprv je možné, že mezi majiteli psů zkrátka výrazně převažují ženy. Toto tvrzení se ovšem zdá být spíše nepravděpodobné. Zadruhé je možné, že v relevantních zájmových skupinách na sociální síti Facebook převažují ženy. Tento důvod by mohl mít určitý vliv, vezmeme-li v potaz všeobecně vnímanou větší schopnost a potřebu žen věci sdílet a probírat s ostatními vrstevnicemi, např. i ve skupinách na sociálních sítích. Zatřetí by zešíkmení dat mohlo být způsobeno faktem, že ženy projevují větší ochotu se účastnit výzkumů. Nicméně, pro potvrzení či vyvrácení těchto výše uvedených spekulací by bylo třeba dalších výzkumů zaměřených přímo na tyto problémy, což je z pochopitelných důvodů již za tématickými hranicemi této práce. Na druhou stranu je třeba zmínit, že od mužů přišlo 85 odpovědí, což není zanedbatelné číslo, a proto i tato data mohla být efektivně využita v rámci této studie.

Ani rozprostření dat do různých věkových skupin se nezdařilo úplně ideálně, podařilo se však obsáhnout všechny požadované věkové kategorie. Klesající a nižší počty ve vyšších věkových kategoriích mohou být bezesporu způsobeny zvoleným způsobem sběru dat, při kterém se dá předpokládat, že starší lidé nejsou tolik zdatní a aktivní při využívání technologií a sociálních sítí zejména. Pro rozsáhlejší výzkum dané problematiky mezi staršími lidmi by jednoznačně bylo zapotřebí rozšířit sběr dat o nějaký další, vhodnější, způsob. Avšak opět je toto věkové rozložení v souladu s odbornou literaturou, jak zmiňují Moore a Tamai (2002), mladší lidé se dotazníkových výzkumů obecně účastní pravděpodobněji než starší lidé.

Co se týče atributu dosavadních zkušeností se psy, zdá se, že čím více má daný člověk zkušeností se psy, tím větší je pravděpodobnost zapojení do této studie. Nejméně respondentů uvedlo, že jsou majiteli teprve prvního psa, zatímco nejvíce respondentů uvedlo, že je psi doprovází celý život. Tento jev je zřejmě opět způsoben sběrem dat skrze skupiny na sociální síti a také tím, že lidé s více zkušenostmi mohou mít obecně větší potřebu své zkušenosti sdílet a cítí se být více kompetentní k hodnocení temperamentu jejich psa, a tedy pravděpodobněji vyplnili dotazník k této studii. Dále je možné, že v těchto skupinách jsou zkrátka více zastoupeni a více se angažují lidé, kteří mají se psy zkušenost dlouhodobě. Lze předpokládat, že začínající pejskaři, kteří mají teprve prvního psa, nemusí být natolik etablovaní v pejskařské komunitě, aby byly členy různých zájmových skupin.

7.2 Diskuse výsledků osobnosti psů – NEO FFI

Vypočtená skóre psů vykazují ve všech doménách slabé až střední zešikmení (3 domény záporné, 2 domény kladné), což může ovlivnit výsledky korelační analýzy. Toto mírné zešikmení dat může být způsobeno subjektivním vnímáním dané osobnostní charakteristiky respondentem a mírou zkreslení jeho vnímání sebe sama. Jinými slovy např. přívětivost (která je středně levostranně zešikmená) by respondenti mohli obecně považovat za kladnou osobnostní charakteristiku a mohli by si (i podvědomě) zvyšovat skóre u výroků souvisejících s přívětivostí. Podobně by respondenti mohli považovat neuroticismus za obecně negativní osobnostní charakteristiku a sebehodnocení u takových výroků by mohli snižovat. Z tohoto důvodu může být neuroticismus slabě pravostranně zešikmený. Tento jev je mírně zřetelný ze skládaného plošného grafu na Obrázku 15, kde vizuálně „nejširší pás“ tvoří svědomitost a přívětivost, zatímco „nejúžší pás“ je u neuroticismu. Tento jev, kdy respondent odpovídá ne zcela pravdivě za cenu toho, aby jeho odpovědi byly společensky co nejpríznivější, popsal například Edwards (1959). Nazval ho „sociálně žádoucí zkreslení“. Při dalším zkoumání například absolutní hodnoty rozdílu mezi aritmetickým průměrem a mediánem lze ovšem konstatovat, že celkově jsou získaná skóre ve všech kategoriích pouze slabě zešikmená a nemělo by to tedy nějak výrazně zkreslovat výsledky studie.

Obrázek 15: Skládání plošný graf NEO FFI skóre dle domén

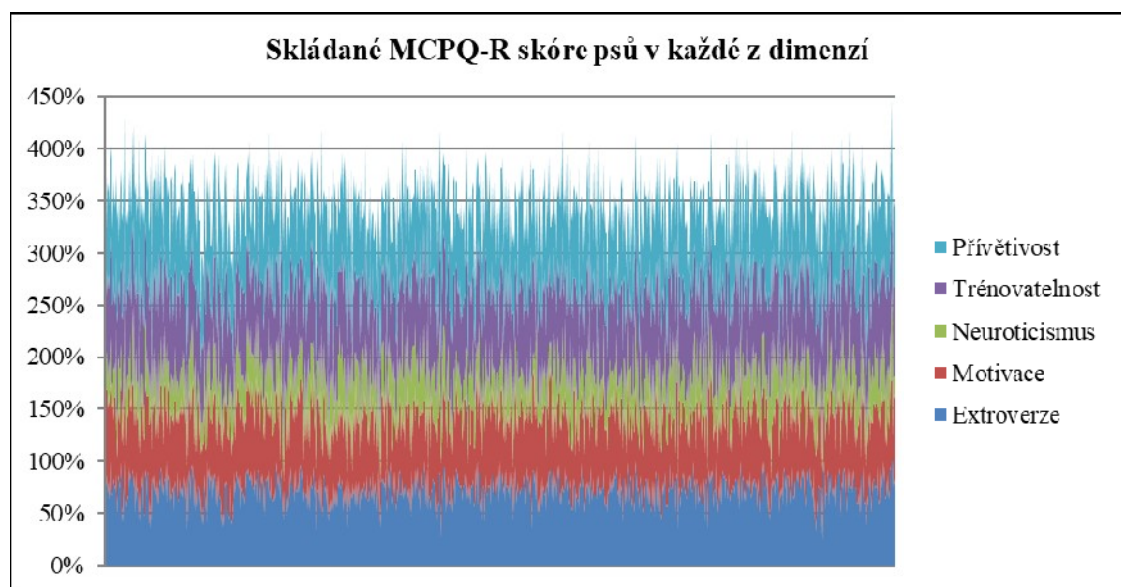
7.3 Diskuse výsledků temperamentu psa – MCPQ – R

Jak je uvedeno v kapitole 6.2, skóre hodnocených psů ukazuje, že většina z nich je velmi přívětivá a velmi dobře trénovatelná, zatímco v doméně neuroticismu dosahovali nejnižších skóre. To může být způsobeno tím, že u hodnocení psů se míra neobjektivnosti hodnotitele může projevit ještě výrazněji, než u hodnocení lidí, a to především z důvodu citové vazby lidí na jejich psy a jejich (podvědomé) tendence vnímat psa v lepším světle,

než reálně je. Středně vyšší míra pravostranného zešikmení je zřetelná opět u neuroticismu, který by mohl být obecně považován za negativní temperamentovou charakteristiku. Podobně jako u lidských skóre, se taktéž u přívětivosti objevuje středně vyšší míra levostranného zešikmení, pravděpodobně opět vlivem obecně kladného vnímání této temperamentové charakteristiky.

Grafické znázornění skládaných skóre na Obrázku 16 opět ilustruje výraznější rozdíl mezi přívětivostí („nejširší pás“) a neuroticismem („nejúžší pás“), zatímco ostatní kategorie se zdají být relativně vyrovnané.

Podobných závěrů jako tato práce, dosáhli ve své studii také Ley et al. (2009), kteří se zaměřovali na hodnocení osobnosti psů v Austrálii. Stejně tak jako v této práci Češi, tak v té jejich Australané hodnotili své psy velmi pozitivně – jako středně extravertní a motivovatelné, snadno trénovatelné a přátelské k lidem, psům i ostatním zvířatům. Také v doméně neuroticismu dosahují středních hodnot, tedy majitelé je nehodnotí ani jako příliš neurotické, ani příliš nebojácné. Ley et al. (2009) dodávají, že tyto výsledky mohou být zavádějící – stejně jako v této studii, také v jejich případě šlo o psy majitelů, kteří se sami zcela dobrovolně rozhodli studie zúčastnit. Dá se přitom předpokládat, že se takových studií spíše zúčastní člověk, který má ke svému psovi velmi blízko a bude ho tedy hodnotit spíše kladně. Není však důvod jako výchozí stanovisko předpokládat, že majitelé budou svého psa hodnotit nepravdivě (O’Farrell V, 1997). Některé vědecké studie se právě problematikou validity výsledků hodnocení psů jejich majiteli zabývaly, a jejich výsledky jsou uspokojivé – subjektivní hodnocení psa jeho majitelem obvykle odpovídalo objektivnímu hodnocení dalším člověkem (Kvan et al. 2008, Ley et al. 2009, Turscán et al. 2012). Není tedy vyloučeno, že většina hodnocených psů je opravdu velmi přívětivých, snadno trénovatelných a málo neurotických – však jsou psi také po tisíciletí šlechtěni a selektováni tak, aby pro člověka byli co nejlepším společníkem.

Obrázek 16: Skládaný plošný graf MCPQ-R skóre dle domén

7.4 Diskuse výsledků korelací

Z celkové korelace vzešly poměrně očekávatelné výsledky, které lze logicky odůvodnit. Korelace neuroticismu člověka vykazuje slabě kladnou korelaci s neuroticismem psa, což je v souladu s intuitivním očekáváním, že pokud je psovod neurotický, pak se takové projevy mohou přenést na chování psa (O'Farrell 1995). Také je tento výsledek v souladu s výsledky dalších studií, kdy k podobnému závěru dospěli také Turscán et al. (2012). Dále extraverze člověka slabě kladně koreluje s trénovatelností psa. Toto zjištění by mohlo souviset s faktem, že extrovertní lidé mají silnější schopnost správně komunikovat emoce vnějšímu světu, umí lépe dávat najevo své pocity a záměry, což může vyústit v lepší pochopení, a tedy i provedení, trenérských rad ohledně práce se psem. I pro samotného psa může být více extrovertní vystupování člověka srozumitelnější, což ve výsledku vede k vyššímu skóre trénovatelnosti při hodnocení psa. Opět, k podobným výsledkům došli i Plueckhahn et al. (2022). Další dvě dvojice souvisí se svědomitostí psovoda, která slabě kladně koreluje s motivací a trénovatelností psa. Lze předpokládat, že pokud je člověk pečlivý a důsledný při výchově, hře, tréninku a jiných interakcích se psem, pak může vzrůst důvěra psa k člověku, jelikož pes může lépe odhadnout, jaké odměny/trestu/reakce se mu v konkrétních situacích dostane. Z toho důvodu může být teoreticky motivace psa ke spolupráci a tréninku vyšší, podobně jako jeho schopnost a ochota být trénován.

V případě izolace respondentů mužského pohlaví se kromě již avizovaných korelací vycházejících z výsledků korelací zahrnujících obě pohlaví objevila navíc středně silná záporná korelace neuroticismu psovoda a motivace psa. To lze interpretovat tak, že čím více je psovod emocionálně nevyrovnaný a nestálý, tím nižší je motivace psa ke spolupráci s takovým psovodem.

Překvapivé jsou výsledky analýz při izolaci počtu osob pečujících o psa, kde jsou korelace jen velmi slabé. Zdá se, že na osobnost psa nemá téměř žádný vliv skutečnost, zda o něj pečuje jedna, dvě, nebo více osob. Přitom by se dalo očekávat, že pokud tráví pes většinu svého života s jedním konkrétním člověkem, bude jeho osobnost tím daným člověkem více ovlivněna, než v případě, kdy o něj pečuje více osob.

Další nečekané výsledky přinesla analýza izolovaného atributu „Brzy a dlouho spolu“, který byl vytvořen právě z toho důvodu, že byly očekávány silné korelace mezi osobností psa a jeho majitele právě v případě, kdy jsou spolu od časného věku štěněte (odběr nejpozději ve 12. týdnu) a již dostatečně dlouho (pes je starší 3 let) na to, aby se mohl projevit případný vliv jejich osobností. Navzdory obecnému předpokladu, že u lidí, kteří jsou se svým psem od brzkého věku psa a již dostatečně dlouhou dobu, bude prokázán větší vliv (vyšší míra korelace) jejich osobnosti na temperament psa, byly 3 ze 7 relevantních korelací zachyceny u párů, které podmínky tohoto atributu nenaplní. Avizovaným překvapivým zjištěním je tedy fakt, že lidé, kteří jsou se svým psem kratší dobu, mohou přenášet svůj neuroticismus na psa statisticky výrazněji než lidé, kteří jsou se svým psem déle.

Ani druhý atribut vytvořený záměrně jako ten, kde byly očekávány znatelné výstupy, nepřinesl žádné významné výsledky. Rozdělení plemenných kategorií na ty, které byly šlechtěny pro samostatnou práci a ty, které byly šlechtěny naopak pro úzkou spolupráci s člověkem, pouze potvrdilo poznatky již získané u předchozích atributů. To je však v souladu s poznatkami Svantberga (2006), který uvedl, že spíše než původní využití plemene má

na temperament psa vliv aktuální využití plemene v poslední době a valná většina psů dnes plní pouze roli společníka. Jiné studie zase ukazují, že původní charakteristiky jednotlivých plemen přetrvávají dodnes (Serpell & Hsu 2005; Hsu & Sun 2010). Je zde tedy prostor pro další výzkum.

Zajímavý je také fakt, že relevantních korelačních vztahů, zahrnujících neuroticismus (ať už člověka, nebo psa) pouze z jedné strany (tj. nejednalo se o kombinaci neuroticismus člověka/neuroticismus psa) bylo celkem 36, přičemž 30 z nich (83 %) neslo záporný korelační koeficient. Tak výrazný výsledek by mohl souviset s faktem, že ze sledovaných temperamentových a osobnostních vlastností by právě neuroticismus mohl být obecně vnímán jako negativní. Jinými slovy lze předpokládat, že respondent bude pravděpodobně usilovat u otázek zaměřených na neuroticismus (jeho vlastní nebo psa) o co nejnižší skóre, zatímco v ostatních oblastech (např. svědomitost, přívětivost, otevřenost, trénovatelnost, motivace atd.) se bude snažit dosáhnout co nejvyššího skóre. Obecně lze ale z výsledků vyvodit, že zvýšení skóre neuroticismu bylo ve valné většině případů doprovázeno snížením skóre druhé sledované vlastnosti. Míra, do jaké se do výsledků studie promítla subjektivní vnímání respondentů, představuje jednu z největších limitací této práce a jen velmi obtížně by se takové zkreslení zcela eliminovalo.

Jelikož se tato studie typologicky velmi podobá studii Plueckhahn et al. (2022), je na tomto místě vhodné srovnání výsledků obou prací. Ve zmíněné studii vyšly jako relevantní následující: kladné korelace svědomitosti psovoda s extravertí, motivací, trénovatelností a přívětivostí psa; kladná korelace extravertze psovoda s přívětivostí psa; a záporné korelace extravertze člověka/neuroticismus psa, svědomitost člověka/neuroticismus psa, a neuroticismus člověka/přívětivost psa. Jak je zřejmé, kromě kladné korelace svědomitosti psovoda a extravertze psa lze všechna tato zjištění nalézt i v poznacích této studie. Taková shoda výrazně zvyšuje validitu zjištění prokázaných v této studii. Na druhou stranu Plueckhahn et al. (2022) vůbec neprokázali přítomnost kladných a relativně silných korelačních vztahů extravertze psovoda/trénovatelnosti psa, a neuroticismu psovoda a psa; přičemž oba tyto vztahy jsou naopak jedny z nejvýraznějších závěrů této práce. Tento rozdíl může být způsobem odlišným vzorkem, jelikož tato práce využívá rozsáhlejší datový soubor (cca 10krát vyšší počet pozorování). Navíc Plueckhahn et al. pro korelační analýzu využili pouze celkovou korelaci, zatímco tato práce mnohem více do detailu analyzovala korelace i jednotlivých izolovaných atributů demografických a doplňujících údajů. Nutno také zmínit, že tato práce využívala přísnější kritéria pro hodnocení síly korelačního vztahu. Plueckhahn et al. (2022) považovali za relevantní korelaci vztah o síle již 0,1 – taková korelace nebyla v rámci této práce zohledněna pro příliš nízkou intenzitu. Tyto faktory mohly způsobit tuto jedinou nesrovnalost ve výsledcích obou prací, které se jinak zdají být do velké míry konzistentní.

7.5 Diskuse výsledků lineární regrese

Lineární regresí byl získán mimo několik téměř zanedbatelných vztahů také vztah mezi neuroticismem člověka a psa. Konkrétněji, při srovnání výsledků lineární regrese a korelační analýzy bylo dokázáno, že právě neuroticismus má jeden z nejsilnějších zjištěných vlivů, a to

právě na neuroticismus psa. Podobnost osobností psa a člověka právě u této domény potvrzují například také studie Turscán et al. (2012) a Plueckhahn et al. (2022).

Ukázalo se, že kromě 5 charakterových domén člověka a 13 sledovaných doplňujících atributů existuje ještě mnoho dalších faktorů, které mají na behaviorální charakteristiky psa větší, mnohdy naprosto klíčový, vliv. Mezi tyto chybějící faktory teoreticky může patřit např. genetiky psa a jeho zdravotní stav, možná socio-ekonomické poměry psovoda, geografické vlivy, podnebí atd. Tyto návrhy ovšem spadají pouze do kategorie spekulací a jsou již za hranicemi této práce. Takový bližší vhled do komplexní škály všech faktorů ovlivňujících vlastnosti psa naopak představuje prostor pro další studie a výzkum.

Z doplňujících atributů se ukázal jako relativně vlivný atribut „Plemeno šlechtěné pro spolupráci s člověkem“, který se jako jediný objevil ve 4 z 5 regresních modelů a může mít tedy schopnost ovlivňovat a vysvětlovat charakterové vlastnosti psů. Toto zjištění by se obecně dalo akceptovat, pokud by ovšem tento atribut neměl záporný koeficient u motivace psa. Tvrzení, že psi, kteří byli šlechtěni pro úzkou spolupráci s člověkem, mají nižší motivaci k práci a spolupráci, se přímo vzpírá intuitivnímu očekávání.

8 Závěr

Tato práce měla za cíl ověřit, zda existuje vztah mezi osobností psovoda a temperamentem jeho psa, a současně, zda je tento vztah ovlivněn plemennou příslušností psa. S pomocí standardizovaných online dotazníků bylo získáno 1059 validních odpovědí. Dotazník se skládal z 3 částí. První část se zabývala demografickými a doplňujícími údaji o psovodovi a jeho psovi. Druhá se zaměřovala na osobnost psovoda s využitím NEO pětifaktorového osobnostního inventáře a třetí se zaměřovala na osobnost psa, kde byl v souladu s podobnými studiemi využit Monashův revidovaný dotazník psí osobnosti.

Po vypočítání skóre každého respondenta pro jednotlivé domény jejich vlastní osobnosti a posléze osobnosti jejich psa, byly tyto lidské a psí skóre porovnány pomocí korelační analýzy. Z těchto dat bylo vyvozeno několik důležitých závěrů. Extraverze člověka středně silně kladně koreluje s trénovatelností psa. Jen o málo slabší kladný korelační vztah s trénovatelností sdílí také svědomitost člověka. Svědomitost psovoda je navíc také středně silně kladně korelovaná s motivací psa. Neuroticismy psovoda a psa vykazují kladně korelující vztah střední intenzity.

Jako rozšíření získaných poznatků byl pro každou ze sledovaných temperamentových charakteristik psa vypočítán lineárně-regresní model. Účelem sestavení takového modelu byl jednak pokus prokázat kauzalitu (tj. směr vlivu) zjištěných korelačních vztahů, a jednak pokusit se vysvětlit či dokonce předpovídat temperamentová skóre psa pomocí osobnostních skóre psovoda a dalších doplňujících atributů. První z těchto úkolů se podařilo splnit – byla potvrzena existence kladného příčinného vlivu extraverze a svědomitosti psovoda na přívětivost, motivaci a trénovatelnost psa, a kladného vlivu neuroticismu člověka na neuroticismus psa. Druhý z úkolů této regresní analýzy naplněn nebyl. Všechny modely dokázaly vysvětlit pouze velmi malý zlomek všech pozorování. Co se týká kauzálního vlivu demografických údajů a doplňujících atributů na temperamentové domény psa, tak ten buď prokázán nebyl vůbec, anebo jen do velmi omezené míry.

Tato studie vykazovala několik limitací. První z nich byl omezený datový vzorek. Pro úplné prokázání obecné platnosti uvedených závěrů by v ideálním případě bylo zapotřebí analyzovat kompletní data z celého světa, což je samozřejmě nereálné, ale minimálně by bylo zapotřebí získat taková data, která budou více pokrývat celkový vzorek společnosti. To souvisí s druhou limitací této studie, jelikož byla data z naprosté většiny sbírána online formou ve skupinách sociální sítě Facebook. To s sebou nese jistá omezení a je pravděpodobné, že by jiný typ sběru dat přinesl data od odlišných typů psovodů a psů, což by rozšířilo validitu poznatků z této studie. Třetí limitací je přítomnost subjektivních zkreslení respondentů ve vnímání jak jejich vlastní osobnosti, tak temperamentu jejich psa. Dle názoru autorky, uvedené limitace nijak nesnižují hodnotu poznatků získaných touto studií, a naopak představují potenciální návrhy pro budoucí výzkum, který by mohl na tuto práci navázat a rozšířit ji.

Závěrem lze říci, že byly nalezeny podobnosti mezi osobností psa a jeho majitele, i když ne příliš silné, podobně jako tomu bylo v případě dalších studií (Plueckhahn et al. 2022; Turscán et al. 2012). Co se týče druhé hypotézy (H2), zde nebyly prokázány žádné znatelné rozdíly mezi vlivem osobnosti psovoda na osobnost psa ze skupiny plemen psů, která byla šlechtěna pro spolupráci s člověkem a která byla šlechtěna pro samostatnou práci.

9 Literatura

Asp HE, Fikse WF, Nilsson K, Strandberg E. 2015. Breed differences in everyday behaviour of dogs. *Applied Animal Behaviour Science* **169**:69-77.

Busby DM, Yoshida K. 2015. Challenges with Online Research for Couples and Families: Evaluating Nonrespondents and the Differential Impact of Incentives. *Journal of Child and Family Studies* **24**:505–513.

Buss AH. 1995. *Personality: Temperament, social behavior, and the self*. Allyn & Bacon, Needham Heights.

Buss DM. 1991. Evolutionary personality psychology. *Annual Review of Psychology* **42**:459-491.

Byrne D, Griffitt W, Stefaniak D. 1967. Attraction and similarity of personality characteristics. *Journal of Pers and Social Psychology* **5**:82-90.

Campbell WE. 1972. A behavior test for puppy selection. *Modern Veterinary Practice* **12**:29-33.

Canli T, Zhao Z, Desmond JE, Kang E, Gross J, Gabrieli JD. 2001. An fMRI study of personality influences on brain reactivity to emotional stimuli. *Behavioural Neuroscience* **115**:33–42.

Caspi A, Roberts BW, Shiner RL. 2005. Personality development: Stability and change. *Annual Review Psychology* **56**:453-484.

Cavanaugh LA, Leonard HA, Scammon DL. 2008. A tail of two personalities: How canine companions shape relationships and well-being. *Journal of business research*, **61**:469-479.

Class B, Brommer JE. 2016. Senescence of personality in a wild bird. *Behavioral Ecology and Sociobiology* **70**:733-744.

Cooper JJ, Ashton C, Bishop S, West R, Mills DS, Young RJ. 2003. Clever hounds: Social cognition in the domestic dog (*Canis familiaris*). *Applied Animal Behaviour Science*, **81**:229-244.

Costa PT, McCrae RR, Löckenhoff CE. 2019. Personality across the life span. *Annual review of psychology* **70**:423-448.

Costa PT, McCrae RR. 1992. Four ways five factors are basic. *Personality and Individual Differences* **13**:653-665.

- Costa PT, McCrae RR. 1992. Revised NEO Personality Inventory (NEOPI-R) and NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI) manual. Psychological Assessment Resources, Odessa.
- Curb LA, Abramson CI, Grice JW, Kennison SM. 2013. The relationship between personality match and pet satisfaction among dog owners. *Anthrozoös* **26**:395-404.
- Curtin R, Presser S, Singer E. 2000. The effects of response rate changes on the index of consumer sentiment. *Public Opinion Quarterly* **64**: 413–428.
- Dingemans NJ, Wolf M. 2010. Recent models for adaptive personality differences: A review. *Philosophical Transactions of the Royal Society B* **365**:3947–3958.
- Dodman NH, Brown BC, Serpell JA. 2018. Associations between owner personality and psychological status and the prevalence of canine behavior problems. *PloS one* **13** (e0192846).
- Draper T. 1995. Canine analogs of human personality factors. *Journal of General Psychology* **122**:241.
- Duffy DL, Hsu Y, Serpell JA. 2008. Breed differences in canine aggression. *Applied Animal Behaviour Science* **114**:441–460.
- Edwards AL. 1959. Social desirability and personality test construction. Pages 100-118 in Bass BM, Berg IA, editors. *Objective Approaches to Personality Assessment*. D Van Nostrand, US.
- Mirko E, Kubinyi E, Gacsi M, Miklosi A. 2012. Preliminary analysis of an adjective-based dog personality questionnaire developed to measure some aspects of personality in the domestic dog (*Canis familiaris*). *Applied Animal Behaviour Science* **138**:88-98.
- Eysenck HJ. 1990. Genetic and environmental contributions to individual differences: The three major dimensions of personality. *Journal of Personality* **58**:245-262.
- Feaver J, Mendl M, Bateson P. 1986. A method for rating the individual distinctiveness of domestic cats. *Animal Behaviour* **34**:1016-1025.
- Fratkin JL, Sinn DL, Patall EA, Gosling SD. 2013. Personality Consistency in Dogs: A Meta-Analysis. *PLoS ONE* **8** (e54907).
- Fratkin JL, Sinn DL, Thomas S, Hilliard S, Olson Z, Gosling SD. 2015. Do you see what I see? Can non-experts with minimal training reproduce expert ratings in behavioral assessments of working dogs?. *Behavioural processes* **110**:105-116.

Gobbo E, Zupan M. 2020. Dogs' sociability, owners' neuroticism and attachment style to pets as predictors of dog aggression. *Animals* **10**:315.

Goldsmith H, Buss A, Plomin R, Rothbart M, Thomas A, Chess S, Hinde R, McCall R. 1987. Roundtable: What is temperament? Four approaches. *Child Development* **58**:505-529.

Gosling SD. 2001. From mice to men: What can we learn about personality from animal research? *Psychological Bulletin* **127**:45–86.

Gosling SD. 2008. Personality in non-human animals. *Social and Personality Psychological Compass* **2**:985–1001.

Gosling SD, John OJ. 1999. Personality dimension in nonhuman animals: A cross-species review. *Current Directions in Psychological Sciences* **8**:69-75.

Gosling SD, Kwan VSY, John OP. 2003. A dog's got personality: A cross-species comparative approach to personality judgments in dogs and humans. *Journal of Personality and Social Psychology* **85**:1161–1169.

Gosling SD, Vazire S. 2002. Are we barking up the right tree? Evaluating a comparative approach to personality. *Journal of Research in Personality* **36**:607–614.

Harris JR. 1998. The nurture assumption: Why children turn out the way they do. *Adolescence* **33**:960.

Hart BL, Hart LA. 1985. Selecting pet dogs on the basis of cluster analysis of breed behavior profiles and gender. *Journal of the American Veterinary Medical Association* **186**:1181-1185.

Hřebíčková M. 2004. NEO osobnostní inventář (podle NEO-PI-R Costy PT a McCrae RR). Praha, Testcentrum.

Hsu Y, Serpell JA. 2003. Development and validation of a questionnaire for measuring behavior and temperament traits in pet dogs. *Journal of the American Veterinary Medical Association* **223**:1293–1300.

Hsu Y, Sun L. 2010. Factors associated with aggressive responses in pet dogs. *Applied Animal Behaviour Science* **123**:108–123.

Chopik WJ, Kim ES, Smith J. 2018. An examination of dyadic changes in optimism and physical health over time. *Health Psychology* **37**:42.

Chopik WJ, Weaver JR. 2019. Old dog, new tricks: Age differences in dog personality traits, associations with human personality traits, and links to important outcomes. *Journal of Research in Personality* **79**:94–108.

John OP, Robins RW, Pervin LA. 2008. Handbook of Personality: Theory and Research. Guilford Press, New York.

John OP, Gosling SD. 2000. Personality traits. Pages 140-144 in Kazdin AE, editors. Encyclopedia of psychology. American Psychological Association, Washington DC.

John OP, Srivastava S. The Big-Five trait taxonomy: History, measurement, and theoretical perspectives. 1999. 102-138.

Jones AC, Gosling SD. Temperament and personality in dogs (*Canis familiaris*): A review and evaluation of past research. 2005. Applied Animal Behaviour Science. **95**:1–53.

King T, Marston LC, Bennett PC. 2012. Breeding dogs for beauty and behaviour: Why scientists need to do more to develop valid and reliable behaviour assessments for dogs kept as companions. Applied Animal Behaviour Science **137**:1-12.

Kis A, Turcsán B, Miklósi A, Gácsi M. 2012. The effect of the owner's personality on the behaviour of owner-dog dyads. Interaction Studies **13**:373-385.

Knyazev GG, Bocharov AV, Slobodskaya HR, Ryabichenko TI. 2008. Personality-linked biases in perception of emotional facial expressions. Personality and Individual Differences **44**:1093–1104.

Konok V, Kosztolányi A, Rainer W, Mutschler B, Halsband U, Miklósi A. 2015. Influence of owners' attachment style and personality on their dogs' (*Canis familiaris*) separation-related disorder. PloS one **10** (e0118375).

Kotrschal K, Schöberl I, Bauer B, Thibeaut AM, Wedl M. 2009. Dyadic relationships and operational performance of male and female owners and their male dogs. Behavioral Processes **81**:383-391.

Kubinyi E, Turcsán B, Miklósi A. 2009. Dog and owner demographic characteristics and dog personality trait associations. Behavioural processes **81**:392-401.

Kwa VS, Gosling SD, John OP. 2008. Anthropomorphism as a special case of social perception: A cross-species social relations model analysis of humans and dogs. Social cognition **26**:129-142.

Ley JM, Bennett PC, Coleman GJ. 2008. Personality dimensions that emerge in companion canines. Applied Animal Behaviour Science **110**:305-317.

Ley JM, Bennet PC, Coleman GJ. 2009. A refinement and validation of the Monash Canine Personality Questionnaire (MCPQ). Applied Animal Behaviour Science **116**:220-227.

- Ley JM, McGreevy P, Bennett PC. 2009. Inter-rater and test–retest reliability of the Monash Canine Personality Questionnaire-Revised (MCPQ-R). *Applied Animal Behaviour Science* **119**:85–90.
- Lindsey SROV. 2000. *Handbook of applied dog behavior and training*, Blackwell Publishing, Ames.
- Loehlin JC. 1992. *Genes and environment in personality development*. Sage Publications, Newbury Park, CA.
- Loehlin JC, McCrae RR, Costa PT, John OP. 1998. Heritabilities of common and measure-specific components of the big five personality factors. *Journal of Research in Personality* **32**:431–453.
- Mackenzie SA, Oltenacu EAB, Houpt KA. 1986. Canine behavioral genetics - A review. *Applied Animal Behaviour Science* **15**:365-393.
- Mather JA, Anderson RC. 1993. Personalities of octopuses (*Octopus rubescens*). *Journal of Comparative Psychology* **107**:336–340.
- McCrae RR, Costa PT. 2008. Empirical and theoretical status of the five-factor model of personality traits. *The SAGE handbook of personality theory and assessment* **1**:273-294.
- McCrae RR, Costa PT, Ostendorf F, Angleitner A, Hrebickova M, Avia MD, Sanz J, Sanchez-Bernardos ML, Kusdil ME, Woodfield R, Saunders PR, Smith PB. 2000. Nature over nurture: temperament, personality, and life span development. *Journal of Personality and Social Psychology* **78**:173-186.
- McGreevy P, Georgevsky D, Carrasco J, Valenzuela MJ, Duffy DL, Serpell JA. 2013. Dog behaviour co-varies with height, bodyweight and skull shape. *PLoS ONE* **8** (e80529).
- Miklósi A, Topál J, Csányi V. 2004. Comparative social cognition: what can dogs teach us?, *Animal Behaviour* **67**:995-1004.
- Moore DL, Tarnai, J. 2002. Evaluating nonresponse error in mail surveys. Pages 197-211 in Groves RM, Dillman DA, Eltinge JL, Little RJA, editors. *Survey Nonresponse*. John Wiley & Sons, New York.
- Nelson RJ. 2005. *An Introduction to Behavioral Neurobiology*. Sinauer, Sunderland, MA.
- Notari L, Goodwin D. 2007. A survey of behavioural characteristics of pure-bred dogs in Italy *Applied Animal Behaviour Science* **103**:118-130

O'Farrell V. 1995. Effect of owner personality and attitudes on dog behavior. Pages 135-158 in Serpell JA, editor. *The domestic dog: Its evolution, behaviour and interactions with people*. Cambridge University Press, Cambridge.

O'Farrell V. 1997. Owner attitudes and dog behaviour problems. *Applied Animal Behaviour Science* **52**:205-213.

Palmer R, Custance D. 2008. A counterbalanced version of Ainsworth's Strange Situation Procedure reveals secure-base effects in dog-human relationships. *Applied Animal Behaviour Science* **109**:306-319.

Payne E, Bennett PC, McGreevy PD. 2015. Current perspectives on attachment and bonding in the dog-human dyad. *Psychology research and behavior management* **8**:71-79.

Pervin L, John OP. 1997. *Personality: Theory and research* (7th ed.). Wiley, New York.

Phares EJ, Chaplin WF. 1997. *Introduction to Personality*, Addison Wesley, New York.

Podberscek AL, Serpell JA. 1997. Aggressive behaviour in English cocker spaniels and the personality of their owners. *Veterinary Record* **141**:73-76.

Posluns JA, Anderson RE, Walsh CJ. 2017. Comparing two canine personality assessments: Convergence of the MCPQ-R and DPQ and consensus between dog owners and dog walkers. *Applied Animal Behaviour Science* **188**:68-76.

Plueckhahn TC, Schneider LA, Delfabbro PH. 2022. Comparing owner-rated dog temperament measures and a measure of owner personality: An exploratory study. *Anthrozoös* **36**:53-67.

Serpell JA. 1996. Evidence for an association between pet behavior and owner attachment levels. *Applied Animal Behaviour Science* **47**:49-60.

Serpell JA. 2003. Anthropomorphism and anthropomorphic selection – beyond the “cute response”. *Society and Animals* **11**:83-100.

Serpell JA, Hsu Y. 2001. Development and validation of a novel method for evaluating behaviour and temperament in guide dogs. *Applied Animal Behaviour Science* **72**:347–364.

Serpell JA, Hsu Y. 2005. Effects of breed, sex, and neuter status on trainability in dogs. *Anthrozoös* **18**:196-207.

Stamps J, Groothuis TGG. 2010. The development of animal personality: relevance, concepts and perspectives. *Biological Reviews* **85**:301-325.

Stevenson-Hinde J, Stillwell-Barnes R, Zunz M. 1980. Individual differences in young rhesus monkeys: consistency and change. *Primates* **21**:498-509.

Svartberg K. 2006. Breed-typical behaviour in dogs – historical remnants or recent constructs? *Applied Animal Behaviour Science* **96**:293-313.

Svartberg K, Forkman B. 2002. Personality traits in the domestic dog (*Canis familiaris*). *Applied Animal Behaviour Science* **79**:133-155.

Tidwell ND, EastwickPW, FinkelEJ. 2013. Perceived, not actual, similarity predicts initial attraction in a live romantic context: Evidence from the speed-dating paradigm. *Personal Relationships* **20**:199-215.

Turcsán B, Range F, VirányiZ, Miklósi Á, Kubinyi E. 2012. Birds of a feather flock together? Perceived personality matching in owner–dog dyads. *Applied Animal Behaviour Science***140**:154-160.

Vukasović T, Bratko D. 2015. Heritability of personality: A meta-analysis of behavior genetic studies. *Psychological Bulletin***141**:769-785.

Wedl M, Bauer B, Dittami J, Schöberl I, Kotrschal K. 2009. Effects of personality and sex on behavioral patterns in human–dog dyads. *Journal of Veterinary Behavior* **4**:88-89.

Wiener P, Haskell MJ. 2016. Use of questionnaire-based data to assess dog personality. *Journal of Veterinary Behavior* **16**:81-85.

Wilsson E, Sundgren P. 1997. The use of a behaviour test for the selection of dogs for service and breeding, I: Method of testing and evaluating test results in the adult dog, demands on different kinds of service dogs, sex and breed differences. *Applied Animal Behaviour Science* **53**:279-295.

WilsonDS, Biederman L, Clark AB, Coleman K. 1993. Shy-bold continuum in pumpkinseed sunfish (*Lepomis gibbosus*): An ecological study of a psychological trait. *Journal of Comparative Psychology***107**:250-260.

10 Samostatné přílohy

10.1 Příloha 1: NEO FFI – sledované výroky a klíč k jejich vyhodnocení

Pořadové číslo výroku	Osobnostní kategorie	Výrok	Reverzní škála
1	Neuroticismus	Hned tak se neznepokojím	Ano
2	Extroverze	Mám rád/a kolem sebe mnoho lidí	Ne
3	Otevřenost	Nerad/a ztrácím svůj čas denním sněním	Ano
4	Prívětivost	Snažím se být zdvořilý/á ke každému, koho potkám	Ne
5	Svědomitost	Své věci udržuji v pořádku a čistém stavu	Ne
6	Neuroticismus	Často se cítím horší než ostatní	Ne
7	Extroverze	Snadno se rozesměji	Ne
8	Otevřenost	Když si osvojiím již vyzkoušený postup, jak něčeho dosáhnout, držím se ho	Ano
9	Prívětivost	Často se dostanu do sporu se svou rodinou nebo se spolupracovníky	Ano
10	Svědomitost	Svůj čas si dovedu dobře organizovat tak, abych všechny věci vyřídil/a včas	Ne
11	Neuroticismus	Pokud jsem vystaven/a velkému stresu, mám občas pocit, že se hroučím	Ne
12	Extroverze	Nepovažuji sám sebe za příliš veselého/ou	Ano
13	Otevřenost	Jsem fascinován/a motivy, které nalézám v umění a přírodě	Ne
14	Prívětivost	Mnozí lidé si o mě myslí, že jsem egoistický/á a sobecký/á	Ano
15	Svědomitost	Nejsem příliš systematickým člověkem	Ano
16	Neuroticismus	Jen zřídka se cítím osamělý/á nebo smutný/á	Ano
17	Extroverze	Velmi rád/a se bavím s jinými lidmi	Ne
18	Otevřenost	Myslím si, že je zbytečné, aby lidé naslouchali rozdílným názorům významných osobností, protože si z nich stejně nedovedou žádný vybrat	Ano
19	Prívětivost	Raději bych s ostatními spolupracoval/a než s nimi soupeřil/a	Ne
20	Svědomitost	Pokouším se o splnění všech svěřených úkolů s maximální svědomitostí	Ne
21	Neuroticismus	Často se cítím napjatý/á a nervózní	Ne
22	Extroverze	Jsem rád/a tam, kde se něco děje	Ne
23	Otevřenost	Poezie na mě má malý nebo vůbec žádný vliv	Ano
24	Prívětivost	Jsem náchylný/á k tomu, že znevažuji názory jiných a stavím se k nim skepticky	Ano
25	Svědomitost	Mám přesně vymezené cíle a pracuji systematicky na jejich dosažení	Ne
26	Neuroticismus	Mnohdy se cítím zcela bezcenný/á	Ne
27	Extroverze	Raději bývám sám/a, než ve společnosti lidí	Ano
28	Otevřenost	Často si doma připravuji nová nebo cizokrajná jídla nebo si je objednáвам v restauraci	Ne
29	Prívětivost	Věřím tomu, že pokud bych to dovolil/a, tak by mě většina lidí využila pro své cíle	Ano
30	Svědomitost	Promarním mnoho času, než začnu s prací	Ano
31	Neuroticismus	Zřídka kdy pocítím strach nebo úzkost	Ano
32	Extroverze	Často mám pocit, že překypuji energií	Ne
33	Otevřenost	Jen zřídka kdy si povšimnu náladu nebo pocitů, které vyvolávají okolní vlivy	Ano
34	Prívětivost	Většina lidí, které znám, mě mají rádi	Ne
35	Svědomitost	Pracuji tvrdě na dosažení svých cílů	Ne
36	Neuroticismus	Často mě rozčilí způsob jednání ostatních lidí se mnou	Ne
37	Extroverze	Jsem radostný, dobře naladěný člověk	Ne
38	Otevřenost	Věřím tomu, že bychom měli při rozhodování v závažných životních situacích brát v úvahu názory lidí, kterých si vážíme	Ano
39	Prívětivost	Někteří lidé mne považují za chladného/ou a vypočítavého/ou	Ano
40	Svědomitost	Pokud něco slíbím, vždy to dodržím	Ne
41	Neuroticismus	Pokud se něco nedaří, až příliš často se tím nechám odradit a mám pocit, že to vzdám	Ne
42	Extroverze	Nejsem příliš radostným optimistou	Ano
43	Otevřenost	Při čtení poezie či pohledu na umělecké dílo se mnohdy chvěji vzrušením	Ne
44	Prívětivost	Ve svých názorech jsem tvrdší/á a neústupný/á	Ano
45	Svědomitost	Někdy na mě není takové spolehnutí, jaké by mělo být	Ano
46	Neuroticismus	Jen zřídka kdy jsem smutný/á nebo depresivní	Ano
47	Extroverze	Vedu život v rychlém tempu	Ne
48	Otevřenost	Nezajímám se o spekulace na téma podstaty vesmíru nebo smyslu bytí člověka	Ano
49	Prívětivost	Většinou se pokouším být ohleduplný/á a citlivý/á	Ne
50	Svědomitost	Jsem výkonná osoba, která svou práci dotáhne do konce	Ne
51	Neuroticismus	Často se cítím bezmocný/á a chci, aby mi někdo pomohl vyřešit mé problémy	Ne
52	Extroverze	Jsem velmi aktivní osoba	Ne
53	Otevřenost	Jsem chtivý/á vědění	Ne
54	Prívětivost	Pokud někoho nemám rád/a, dám mu to najevo	Ano
55	Svědomitost	Snad nikdy nebudu schopn/a uvést pořádek do svého života	Ano
56	Neuroticismus	Mnohdy se tak stydím, že bych se nejraději schoval/a	Ne
57	Extroverze	Nebaví mě vést druhé lidi	Ano
58	Otevřenost	Často si rád/a pohrávám s teoriemi nebo abstraktními myšlenkami	Ne
59	Prívětivost	Je-li to nutné, neváhám manipulovat lidmi, abych dosáhl/a toho, co chci	Ano
60	Svědomitost	Usiluji o dokonalost ve všem, co dělám	Ne

Klíč k hodnocení NEO FFI skóre

(znaménko mínus před číslem otázky signalizuje reverzní škálu):

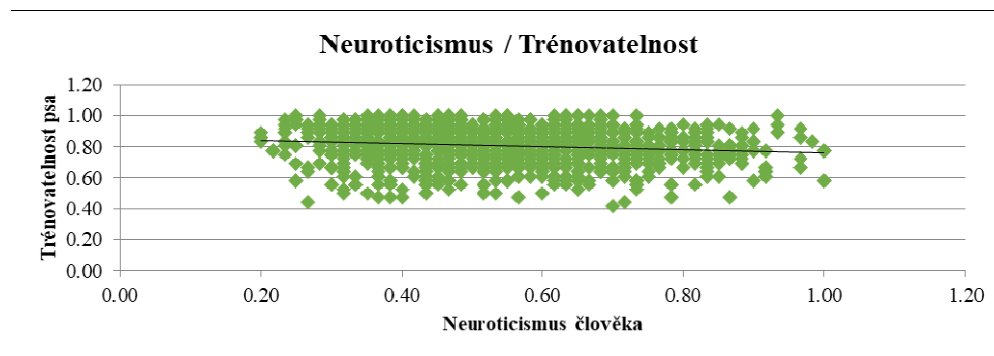
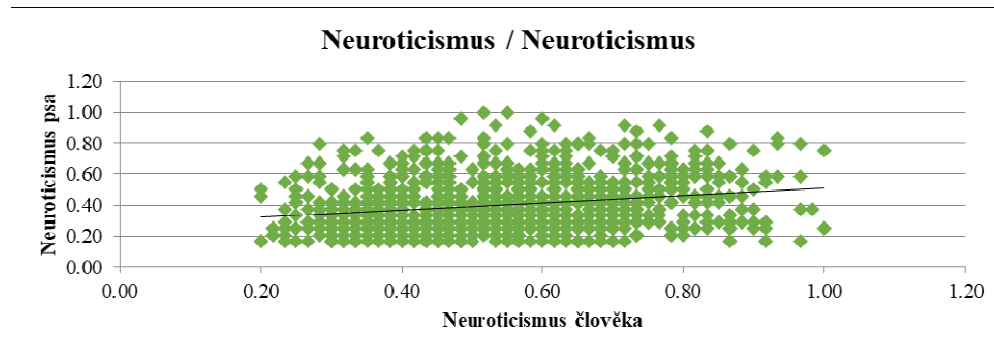
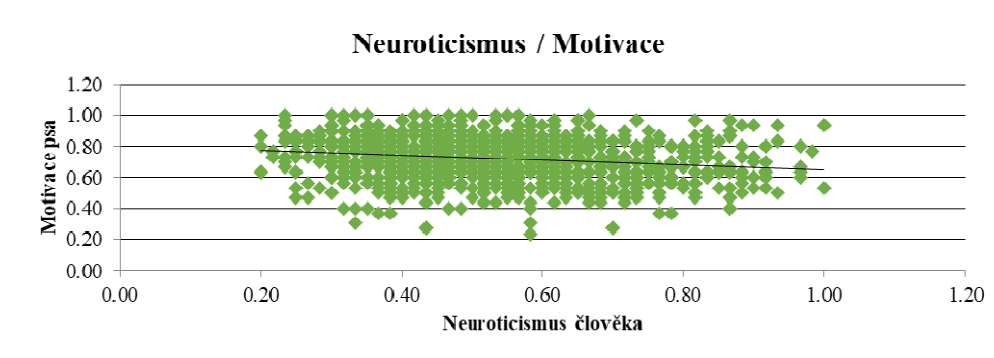
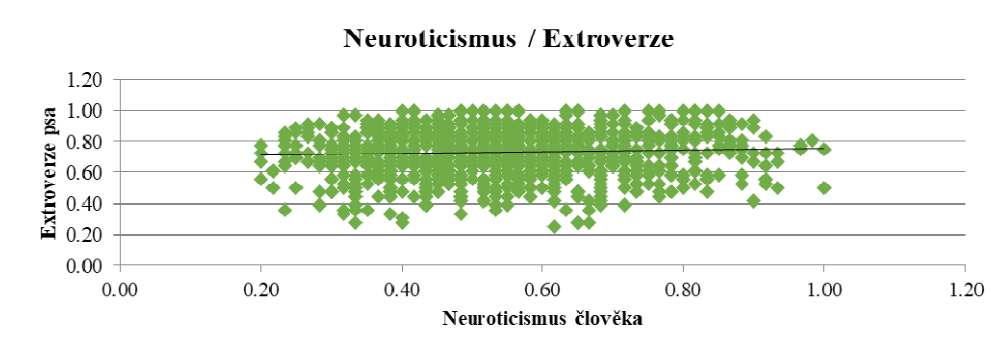
Neuroticismus	Extroverze	Otevřenost	Přívětivost	Svědomitost
-1	2	-3	4	5
6	7	-8	-9	10
11	-12	13	-14	-15
-16	17	-18	19	20
21	22	-23	-24	25
26	-27	28	-29	-30
-31	32	-33	34	35
36	37	-38	-39	40
41	-42	43	-44	-45
-46	47	-48	49	50
51	52	53	-54	-55
56	-57	58	-59	60

10.2 Příloha 2: MCPQ-R – sledovaná přídavná jména a maximální skóre

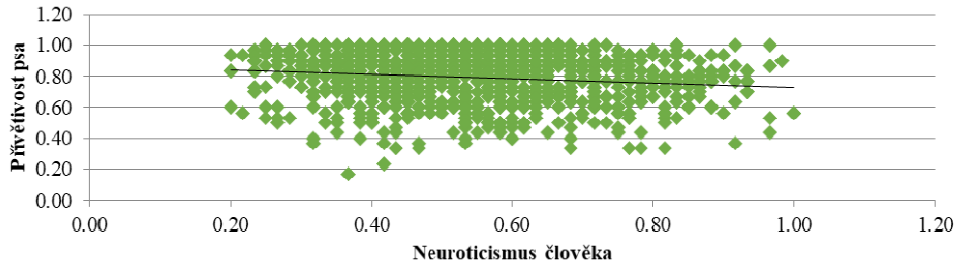
Pořadové číslo otázky	Přídavné jméno	Kategorie
1	přátelský	Přívětivost
2	vytrvalý	Motivace
3	nervózní	Neuroticismus
4	energický	Extroverze
5	pozorný	Trénovatelnost
6	pohodový	Přívětivost
7	nezávislý	Motivace
8	trénovatelný	Trénovatelnost
9	neagresivní	Přívětivost
10	hyperaktivní	Extroverze
11	submisivní	Neuroticismus
12	odhodlaný	Motivace
13	klidný	Přívětivost
14	houževnatý	Motivace
15	plachý	Neuroticismus
16	poddajný	Trénovatelnost
17	aktivní	Extroverze
18	inteligentní	Trénovatelnost
19	společenský	Přívětivost
20	neklidný	Extroverze
21	bázlivý	Neuroticismus
22	poslušný	Trénovatelnost
23	temperamentní	Extroverze
24	spolehlivý	Trénovatelnost
25	asertivní	Motivace
26	vzrušivý	Extroverze

Kategorie	Počet přidružených přídavných jmen	Maximální skóre
Extroverze	6	36
Motivace	5	30
Neuroticismus	4	24
Přívětivost	5	30
Trénovatelnost	6	36

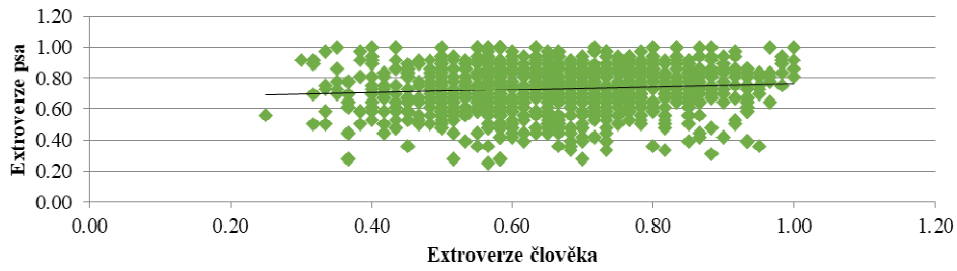
10.3 Příloha 3: Kombinace skóre člověka (NEO FFI) a skóre psa (MCPQ-R)

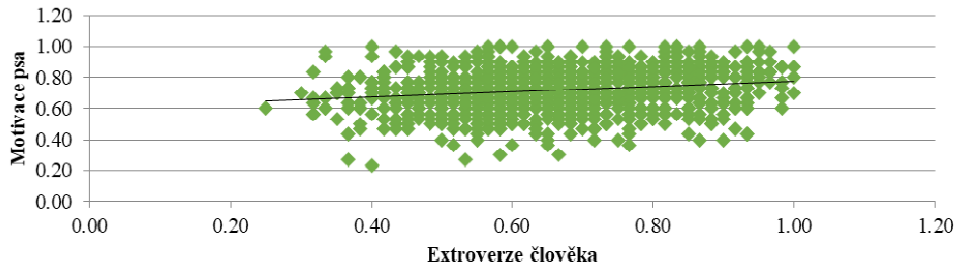
Neuroticismus / Přívětivost

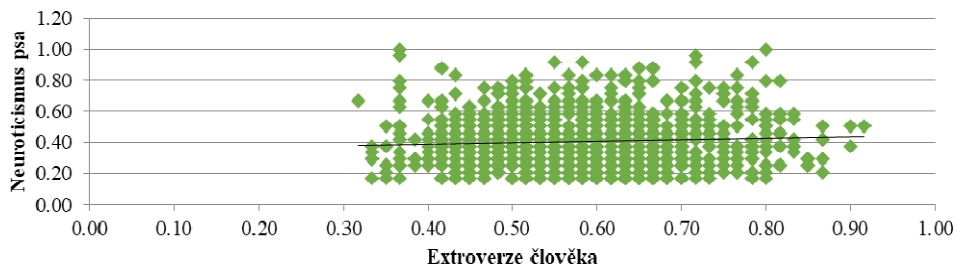
Extroverze / Extroverze

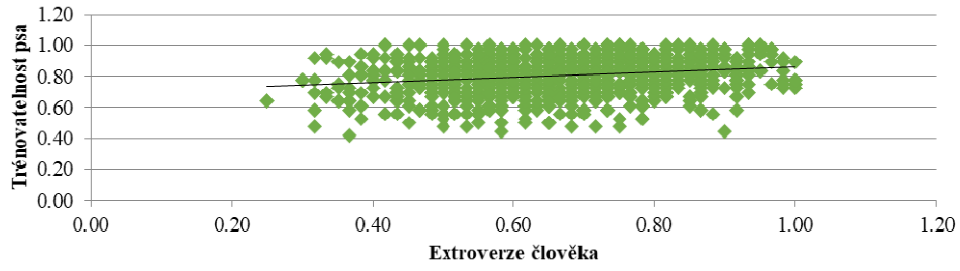
Extroverze / Motivace

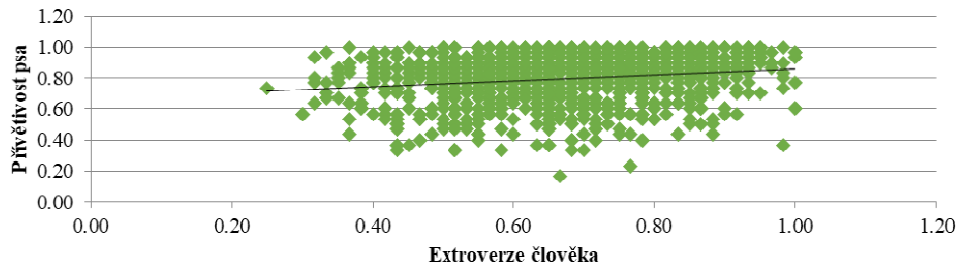
Extroverze / Neuroticismus

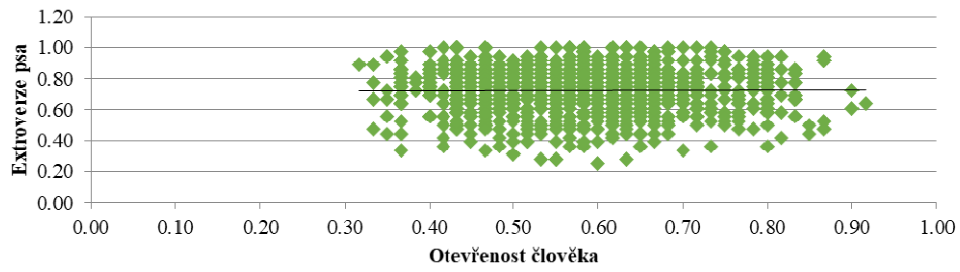
Extroverze / Trénovatelnost

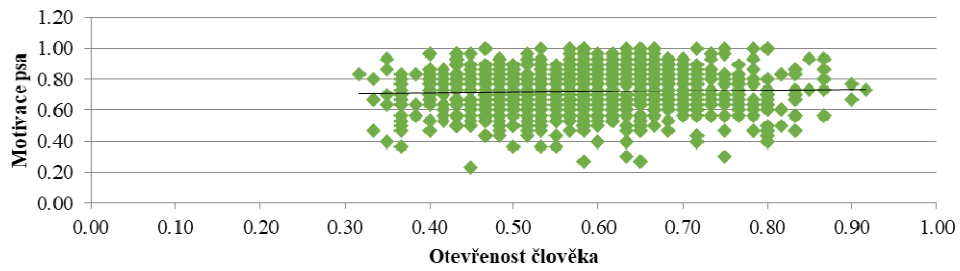
Extroverze / Přívětivost

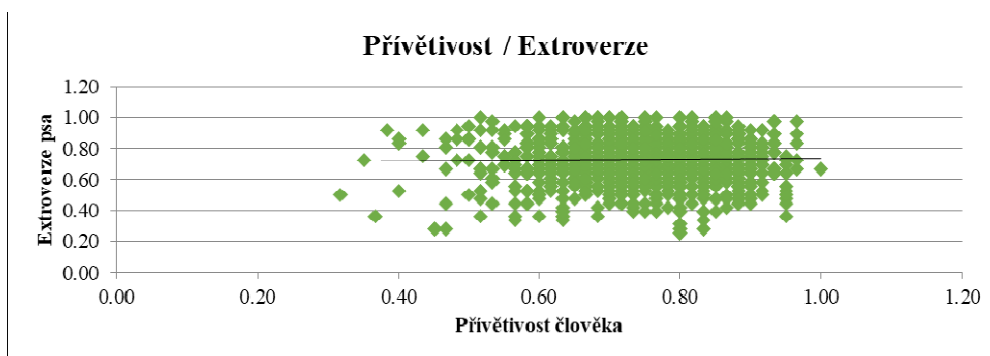
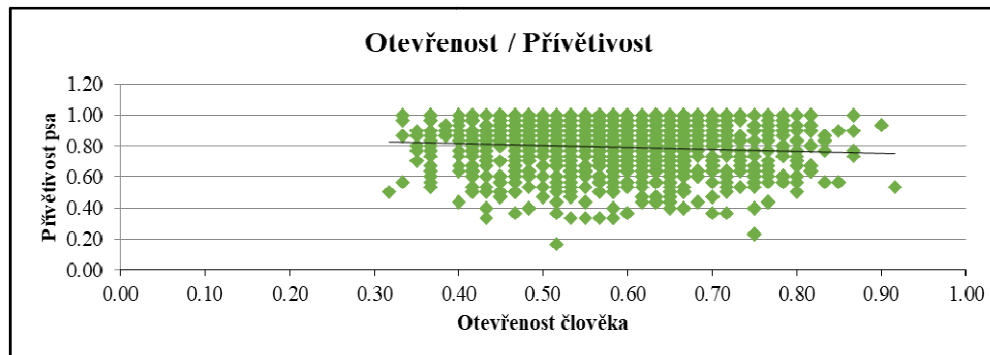
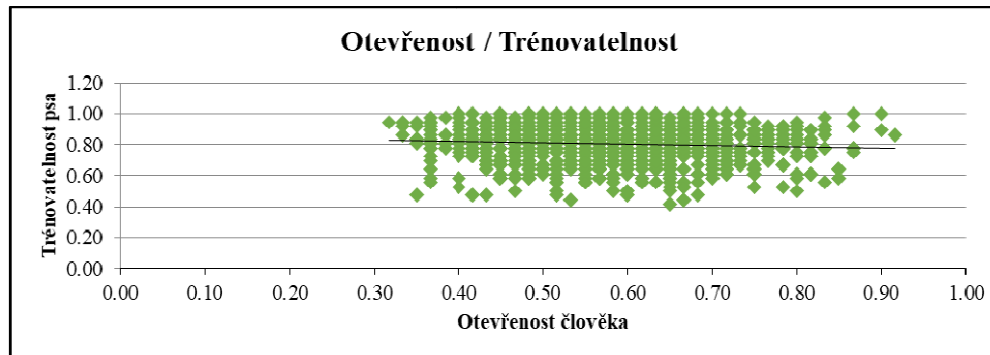
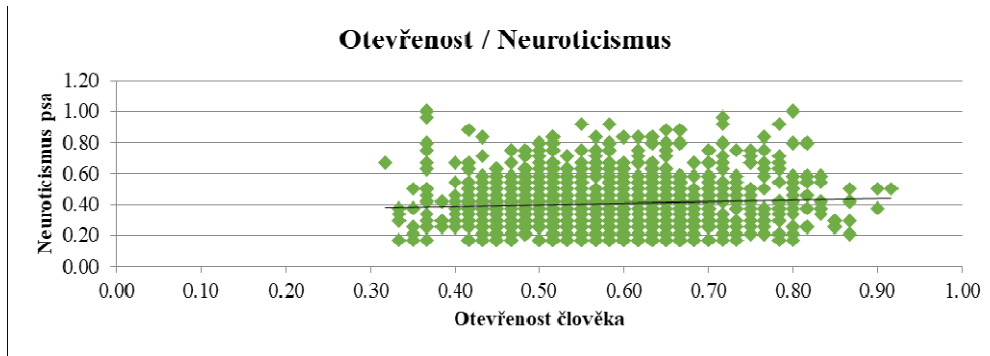

Otevřenost / Extroverze psa

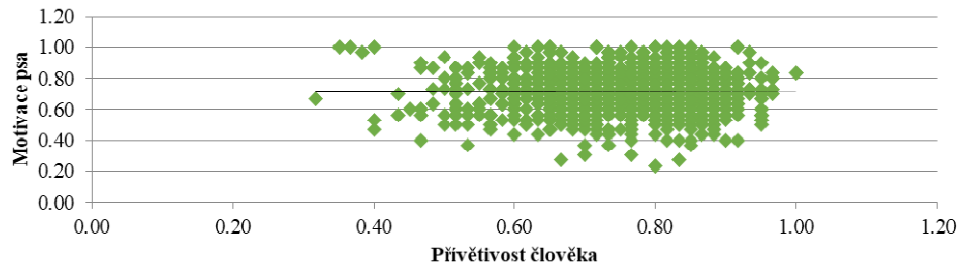

Otevřenost / Motivace psa

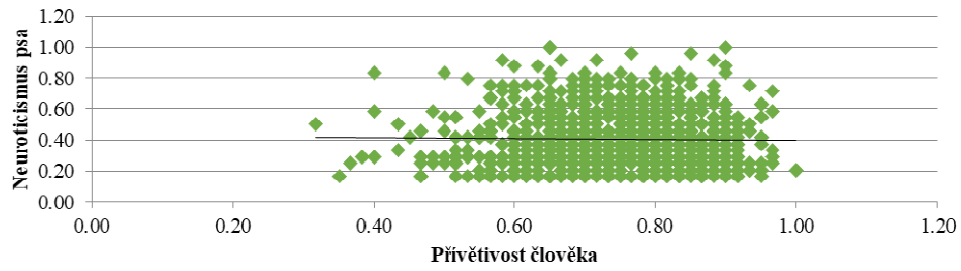

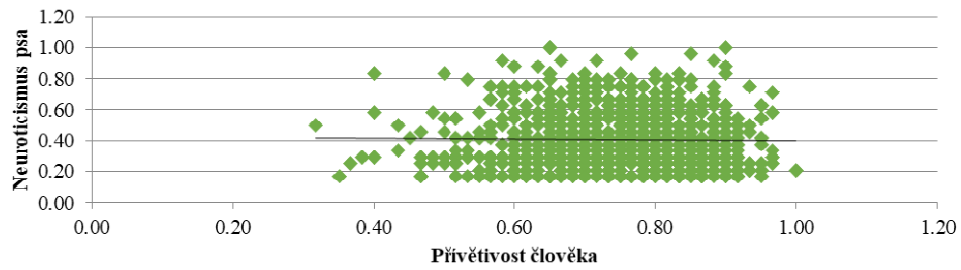
Přivětivost / Motivace

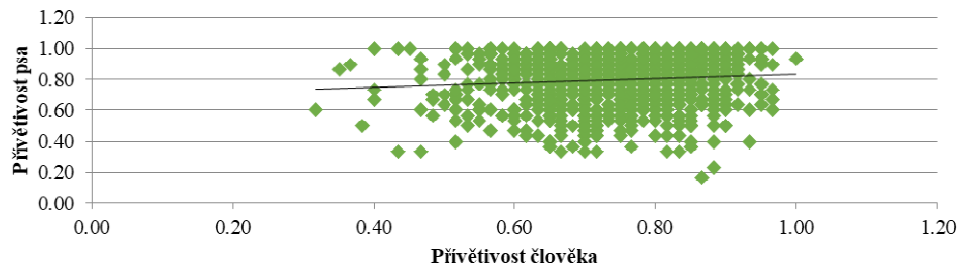
Přivětivost / Neuroticismus

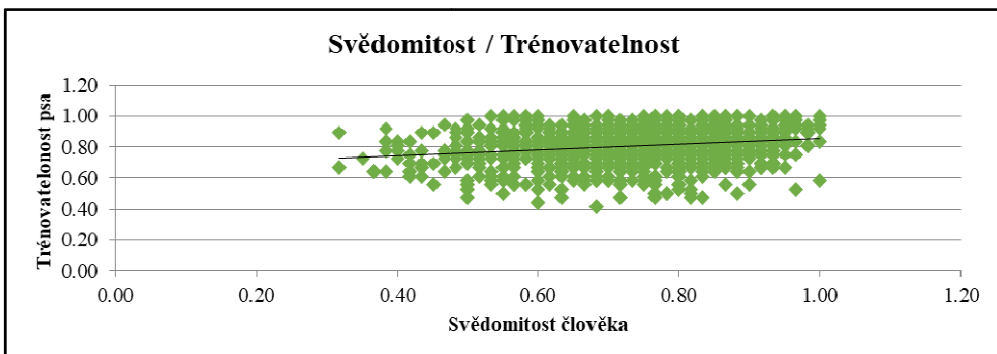
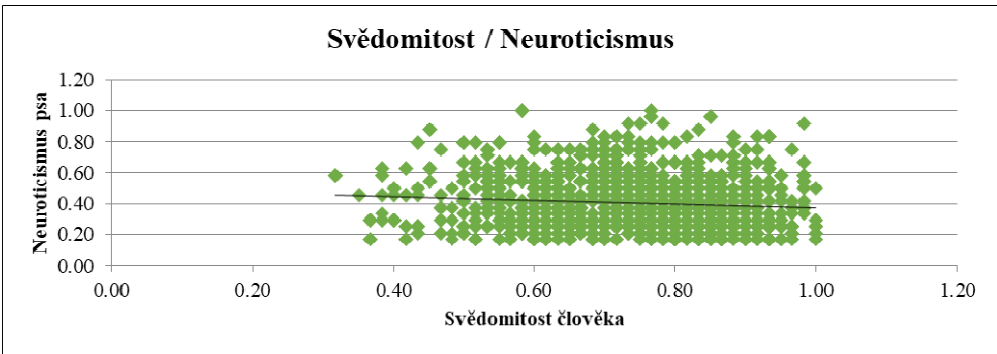
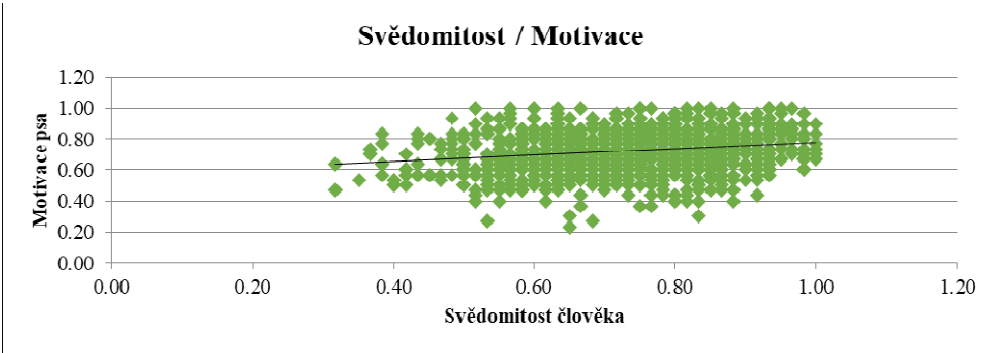
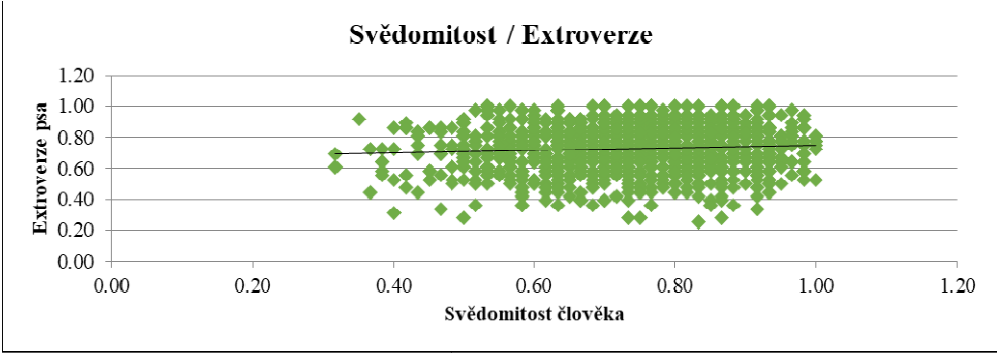
Přivětivost / Neuroticismus

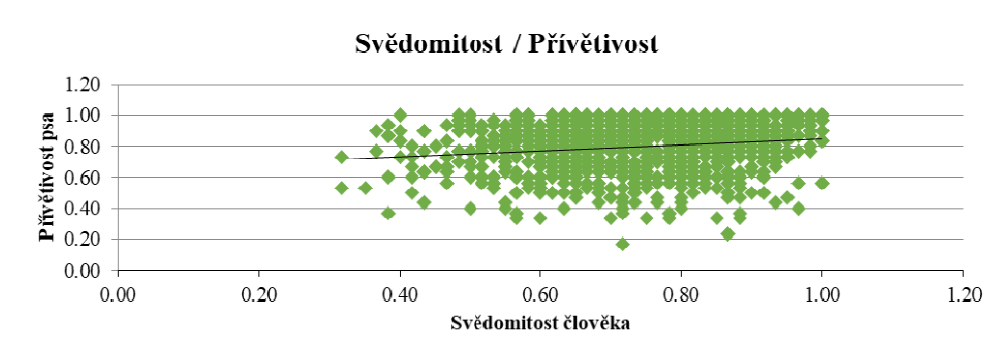

Přivětivost / Přivětivost

10.4 Příloha 4: Korelační koeficienty všech atributů

Pro rychlou orientaci jsou všechny tabulky v této příloze formátovány dle následujících kritérií:

- Hodnoty $p < 0,05$ zvýrazněny zeleně
- Hodnoty $p < 0,01$ zvýrazněny tučným písmem
- Hodnoty $|r| \geq 0,2$ (slabá korelace) zvýrazněny zeleně
- Hodnoty $|r| \geq 0,4$ (střední a silná korelace) zvýrazněny tučným písmem

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,06	0,047	0,11	<0,001	0,01	0,855	0,02	0,584	0,07	0,015
	Motivace	-0,19	<0,001	0,19	<0,001	0,04	0,211	0,00	0,902	0,20	<0,001
	Neuroticismus	0,22	<0,001	-0,12	<0,001	0,06	0,045	-0,02	0,520	-0,10	0,002
	Trénovatelnost	-0,13	<0,001	0,21	<0,001	-0,09	0,005	0,10	<0,001	0,20	<0,001
	Přívětivost	-0,14	<0,001	0,19	<0,001	-0,09	0,002	0,10	0,001	0,17	<0,001

Tabulka 4: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti: celková korelace

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,06	0,059	0,10	0,003	-0,01	0,806	0,01	0,713	0,07	0,019
	Motivace	-0,18	<0,001	0,19	<0,001	0,04	0,175	0,00	0,968	0,20	<0,001
	Neuroticismus	0,22	<0,001	-0,13	<0,001	0,05	0,104	-0,02	0,569	-0,11	<0,001
	Trénovatelnost	-0,14	<0,001	0,19	<0,001	-0,09	0,004	0,09	0,003	0,20	<0,001
	Přívětivost	-0,14	<0,001	0,18	<0,001	-0,09	0,004	0,10	0,001	0,16	<0,001

Tabulka 5: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Pohlaví respondenta: Žena

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,06	0,606	0,22	0,044	0,16	0,148	0,08	0,484	0,07	0,496
	Motivace	-0,37	<0,001	0,25	0,019	0,00	0,972	0,15	0,182	0,28	0,009
	Neuroticismus	0,22	0,046	-0,05	0,638	0,17	0,131	-0,09	0,401	0,06	0,569
	Trénovatelnost	-0,06	0,600	0,45	<0,001	0,00	0,968	0,22	0,040	0,25	0,022
	Přívětivost	-0,08	0,463	0,35	0,001	-0,10	0,352	0,16	0,153	0,24	0,027

Tabulka 6: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Pohlaví respondenta: Muž

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,07	0,201	0,19	0,001	0,06	0,331	0,04	0,525	0,03	0,650
	Motivace	-0,15	0,008	0,13	0,027	0,12	0,034	-0,03	0,577	0,13	0,022
	Neuroticismus	0,18	0,001	-0,08	0,174	-0,01	0,836	-0,05	0,419	-0,06	0,336
	Trénovatelnost	-0,11	0,056	0,15	0,012	-0,07	0,203	0,07	0,200	0,16	0,006
	Přívětivost	-0,12	0,032	0,17	0,003	-0,13	0,025	0,13	0,021	0,21	<0,001

Tabulka 7: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Věk respondenta: 18-29 let

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,11	0,060	0,08	0,162	0,03	0,610	0,04	0,532	0,08	0,132
	Motivace	-0,19	<0,001	0,22	<0,001	0,07	0,191	0,11	0,049	0,18	0,001
	Neuroticismus	0,22	<0,001	-0,16	0,005	0,16	0,004	0,08	0,130	-0,12	0,033
	Trénovatelnost	-0,14	0,011	0,22	<0,001	-0,16	0,005	0,09	0,102	0,16	0,004
	Přívětivost	-0,15	0,009	0,20	<0,001	-0,10	0,066	0,04	0,492	0,02	0,749

Tabulka 8: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Věk respondenta: 30-39 let

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,07	0,250	0,07	0,279	0,02	0,716	0,00	0,991	0,14	0,023
	Motivace	-0,07	0,256	0,19	0,001	-0,04	0,534	-0,14	0,024	0,23	<0,001
	Neuroticismus	0,20	<0,001	-0,14	0,022	0,03	0,595	0,05	0,420	-0,08	0,187
	Trénovatelnost	-0,13	0,032	0,29	<0,001	-0,06	0,336	0,09	0,158	0,27	<0,001
	Přívětivost	-0,08	0,213	0,19	0,002	-0,12	0,053	0,03	0,566	0,21	<0,001

Tabulka 9: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Věk respondenta: 40-49 let

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,00	0,960	0,11	0,205	-0,09	0,316	-0,03	0,698	0,00	0,971
	Motivace	-0,28	0,002	0,18	0,046	0,09	0,329	0,02	0,806	0,19	0,030
	Neuroticismus	0,13	0,151	0,01	0,867	0,03	0,704	-0,20	0,022	-0,06	0,514
	Trénovatelnost	-0,04	0,673	0,06	0,519	-0,06	0,521	0,06	0,481	0,21	0,016
	Přívětivost	-0,07	0,428	0,09	0,288	0,07	0,404	0,14	0,108	0,22	0,012

Tabulka 10: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Věk respondenta: 50-59 let

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,48	0,003	-0,18	0,295	-0,19	0,271	-0,20	0,235	-0,11	0,535
	Motivace	0,09	0,601	-0,03	0,859	-0,03	0,854	-0,28	0,095	0,35	0,037
	Neuroticismus	0,42	0,012	-0,25	0,142	-0,18	0,286	-0,25	0,137	-0,11	0,514
	Trénovatelnost	-0,09	0,590	0,38	0,023	0,22	0,202	0,45	0,006	0,14	0,431
	Přívětivost	-0,10	0,546	0,48	0,003	0,17	0,335	0,32	0,059	0,12	0,488

Tabulka 11: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Věk respondenta: 60 let a více

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,04	0,435	0,03	0,635	-0,02	0,752	0,10	0,072	0,09	0,108
	Motivace	-0,15	0,007	0,20	<0,001	0,04	0,505	0,00	0,973	0,22	<0,001
	Neuroticismus	0,22	<0,001	-0,14	0,008	0,02	0,767	0,05	0,368	-0,09	0,101
	Trénovatelnost	-0,08	0,148	0,20	<0,001	-0,12	0,023	0,05	0,355	0,18	<0,001
	Přívětivost	-0,12	0,023	0,19	<0,001	-0,05	0,351	0,07	0,187	0,12	0,022

Tabulka 12: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Počet osob pečujících o psa: 1 osoba

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,09	0,034	0,12	0,007	0,05	0,254	-0,02	0,703	0,04	0,337
	Motivace	-0,23	<0,001	0,16	<0,001	0,10	0,022	0,01	0,836	0,19	<0,001
	Neuroticismus	0,28	<0,001	-0,12	0,004	0,07	0,102	-0,12	0,006	-0,15	<0,001
	Trénovatelnost	-0,20	<0,001	0,23	<0,001	-0,09	0,038	0,12	0,004	0,24	<0,001
	Přívětivost	-0,18	<0,001	0,22	<0,001	-0,12	0,007	0,13	0,003	0,23	<0,001

Tabulka 13: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Počet osob pečujících o psa: 2 osoby

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,00	0,976	0,25	<0,001	-0,07	0,359	-0,03	0,683	0,14	0,055
	Motivace	-0,19	0,012	0,30	<0,001	-0,12	0,113	0,01	0,901	0,23	0,002
	Neuroticismus	0,07	0,369	-0,13	0,087	0,10	0,175	0,11	0,138	0,04	0,622
	Trénovatelnost	-0,04	0,640	0,17	0,020	0,00	0,955	0,13	0,083	0,12	0,110
	Přívětivost	-0,08	0,275	0,13	0,093	-0,11	0,148	0,07	0,354	0,05	0,523

Tabulka 14: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Počet osob pečujících o psa: 3 a více osob

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,06	0,314	0,16	0,015	-0,01	0,848	0,03	0,640	0,09	0,157
	Motivace	-0,10	0,106	0,19	0,003	0,02	0,786	-0,09	0,165	0,20	0,002
	Neuroticismus	0,18	0,004	-0,12	0,066	0,13	0,039	0,04	0,555	-0,06	0,341
	Trénovatelnost	-0,05	0,455	0,21	0,001	-0,10	0,118	0,05	0,451	0,26	<0,001
	Přívětivost	-0,09	0,179	0,12	0,065	-0,07	0,307	0,00	0,999	0,17	0,009

Tabulka 15: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Dosavadní zkušenosti respondenta se psy: první pes

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,04	0,428	0,15	0,006	0,01	0,890	-0,04	0,449	0,04	0,406
	Motivace	-0,20	<0,001	0,17	<0,001	0,04	0,446	-0,01	0,863	0,16	0,002
	Neuroticismus	0,24	<0,001	-0,14	0,009	0,03	0,575	-0,05	0,318	-0,10	0,054
	Trénovatelnost	-0,14	0,010	0,20	<0,001	-0,07	0,160	0,16	0,002	0,13	0,017
	Přívětivost	-0,17	0,002	0,20	<0,001	-0,09	0,082	0,15	0,004	0,23	<0,001

Tabulka 16: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Dosavadní zkušenosti respondenta se psy: již několikátý pes

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,08	0,093	0,05	0,279	0,02	0,700	0,07	0,144	0,09	0,061
	Motivace	-0,23	<0,001	0,21	<0,001	0,06	0,198	0,09	0,052	0,24	<0,001
	Neuroticismus	0,22	<0,001	-0,12	0,011	0,03	0,458	-0,06	0,166	-0,11	0,024
	Trénovatelnost	-0,16	<0,001	0,23	<0,001	-0,07	0,123	0,14	0,002	0,21	<0,001
	Přívětivost	-0,16	<0,001	0,23	<0,001	-0,11	0,023	0,13	0,005	0,11	0,016

Tabulka 17: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Dosavadní zkušenosti respondenta se psy: celý život se psy

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	-0,14	0,859	-0,71	0,285	0,33	0,673	-0,36	0,636	-0,04	0,957
	Motivace	0,21	0,788	-0,70	0,305	0,59	0,414	-0,70	0,305	-0,05	0,946
	Neuroticismus	-0,71	0,292	0,24	0,763	-0,92	0,082	0,97	0,027	-0,34	0,663
	Trénovatelnost	-0,40	0,599	-0,27	0,734	0,00	1,000	0,13	0,867	0,23	0,767
	Přívětivost	-0,86	0,139	0,03	0,975	-0,85	0,152	0,94	0,055	-0,25	0,750

Tabulka 18: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:
Průměrný čas denně strávený v přítomnosti psa: Méně než 1 hodina

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,04	0,767	0,00	0,999	0,20	0,097	0,19	0,120	0,02	0,845
	Motivace	-0,13	0,279	0,24	0,052	-0,07	0,584	0,06	0,658	0,40	<0,001
	Neuroticismus	0,09	0,446	-0,12	0,317	0,11	0,386	-0,09	0,450	0,13	0,288
	Trénovatelnost	-0,01	0,927	0,20	0,109	-0,04	0,721	0,14	0,274	0,19	0,115
	Přívětivost	-0,02	0,892	0,06	0,629	-0,17	0,177	-0,05	0,698	0,08	0,509

Tabulka 19: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:
Průměrný čas denně strávený v přítomnosti psa: 1-3 hodiny

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,16	0,032	0,05	0,474	0,17	0,019	-0,10	0,179	-0,09	0,212
	Motivace	-0,11	0,145	0,32	<0,001	0,07	0,351	-0,04	0,609	0,24	<0,001
	Neuroticismus	0,20	0,005	-0,10	0,178	0,07	0,353	0,02	0,818	-0,09	0,245
	Trénovatelnost	-0,12	0,103	0,23	0,002	-0,10	0,171	0,16	0,030	0,31	<0,001
	Přívětivost	-0,17	0,022	0,25	<0,001	-0,17	0,017	0,20	0,005	0,19	0,010

Tabulka 20: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:
Průměrný čas denně strávený v přítomnosti psa: 4-8 hodin

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,06	0,423	0,14	0,035	-0,06	0,369	0,00	0,954	0,19	0,005
	Motivace	-0,29	<0,001	0,27	<0,001	0,10	0,134	0,22	0,001	0,33	<0,001
	Neuroticismus	0,16	0,017	-0,12	0,072	0,04	0,592	-0,05	0,465	-0,02	0,755
	Trénovatelnost	-0,14	0,041	0,27	<0,001	-0,17	0,012	0,12	0,073	0,28	<0,001
	Přívětivost	-0,08	0,252	0,17	0,011	-0,10	0,166	0,14	0,041	0,21	0,002

Tabulka 21: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:
Průměrný čas denně strávený v přítomnosti psa: 9-12 hodin

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,02	0,784	0,13	0,025	0,00	0,936	-0,03	0,625	0,06	0,267
	Motivace	-0,13	0,020	0,06	0,269	0,06	0,261	-0,09	0,092	0,15	0,006
	Neuroticismus	0,22	<0,001	-0,10	0,078	0,06	0,251	0,05	0,372	-0,18	0,002
	Trénovatelnost	-0,14	0,012	0,14	0,012	-0,08	0,149	0,00	0,969	0,11	0,055
	Přívětivost	-0,19	<0,001	0,23	<0,001	-0,08	0,146	0,10	0,071	0,17	0,003

Tabulka 22: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:
Průměrný čas denně strávený v přítomnosti psa: 12-16 hodin

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,07	0,258	0,12	0,054	-0,09	0,148	0,09	0,157	0,08	0,173
	Motivace	-0,27	<0,001	0,17	0,006	-0,01	0,862	-0,03	0,655	0,09	0,126
	Neuroticismus	0,33	<0,001	-0,17	0,005	0,06	0,306	-0,09	0,136	-0,13	0,035
	Trénovatelnost	-0,15	0,014	0,24	<0,001	-0,05	0,427	0,15	0,015	0,16	0,007
	Přívětivost	-0,16	0,008	0,18	0,004	-0,05	0,370	0,04	0,478	0,13	0,027

Tabulka 23: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:
Průměrný čas denně strávený v přítomnosti psa: Více než 16 hodin

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,38	0,030	-0,08	0,664	0,45	0,008	0,06	0,751	-0,02	0,924
	Motivace	-0,35	0,046	-0,01	0,973	0,01	0,944	-0,14	0,425	0,39	0,025
	Neuroticismus	0,13	0,477	0,15	0,406	0,02	0,912	0,01	0,959	-0,16	0,374
	Trénovatelnost	-0,30	0,092	0,36	0,040	-0,18	0,330	-0,04	0,820	0,15	0,408
	Přívětivost	-0,49	0,004	0,52	0,002	-0,23	0,204	0,26	0,136	0,04	0,814

Tabulka 24: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:
Průměrný čas denně aktivně strávený se psem: Méně než 1 hodina

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	-0,01	0,791	0,18	<0,001	0,01	0,869	0,03	0,494	0,11	0,017
	Motivace	-0,25	<0,001	0,25	<0,001	0,11	0,025	0,13	0,009	0,20	<0,001
	Neuroticismus	0,20	<0,001	-0,09	0,063	0,09	0,058	-0,03	0,485	-0,04	0,391
	Trénovatelnost	-0,14	0,003	0,21	<0,001	-0,06	0,188	0,15	0,002	0,21	<0,001
	Přívětivost	-0,07	0,143	0,11	0,019	-0,10	0,035	0,10	0,036	0,12	0,016

Tabulka 25: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:
Průměrný čas denně aktivně strávený se psem: 1-2 hodiny

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,11	0,017	0,05	0,280	-0,03	0,475	-0,03	0,510	0,03	0,477
	Motivace	-0,14	0,002	0,14	0,001	-0,03	0,456	-0,10	0,029	0,19	<0,001
	Neuroticismus	0,24	<0,001	-0,14	0,002	0,07	0,100	0,01	0,763	-0,13	0,003
	Trénovatelnost	-0,13	0,005	0,21	<0,001	-0,12	0,005	0,11	0,013	0,21	<0,001
	Přívětivost	-0,18	<0,001	0,23	<0,001	-0,07	0,097	0,10	0,030	0,21	<0,001

Tabulka 26: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Průměrný čas denně aktivně strávený se psem: 3-4 hodiny

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,09	0,451	0,18	0,137	0,08	0,518	0,21	0,069	0,09	0,443
	Motivace	-0,14	0,242	0,19	0,111	0,17	0,142	0,05	0,674	0,25	0,032
	Neuroticismus	0,27	0,019	-0,24	0,045	0,07	0,531	-0,08	0,483	-0,14	0,239
	Trénovatelnost	-0,06	0,618	0,14	0,241	-0,07	0,576	-0,02	0,836	0,07	0,552
	Přívětivost	-0,13	0,256	0,18	0,121	-0,19	0,113	-0,02	0,845	0,21	0,076

Tabulka 27: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Průměrný čas denně aktivně strávený se psem: 5-6 hodin

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,02	0,943	0,05	0,829	-0,24	0,280	-0,01	0,967	0,58	0,005
	Motivace	-0,38	0,079	0,43	0,048	-0,27	0,229	0,14	0,540	0,07	0,763
	Neuroticismus	0,39	0,074	-0,47	0,027	-0,51	0,015	-0,22	0,323	0,02	0,939
	Trénovatelnost	0,11	0,633	0,15	0,495	0,01	0,971	-0,35	0,107	-0,12	0,591
	Přívětivost	-0,47	0,028	0,51	0,015	-0,15	0,511	0,35	0,115	0,03	0,909

Tabulka 28: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Průměrný čas denně aktivně strávený se psem: Více než 6 hodin

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,03	0,448	0,15	<0,001	-0,04	0,292	0,04	0,278	0,06	0,131
	Motivace	-0,19	<0,001	0,22	<0,001	0,04	0,266	-0,03	0,485	0,20	<0,001
	Neuroticismus	0,19	<0,001	-0,13	0,001	0,06	0,101	0,00	0,955	-0,11	0,007
	Trénovatelnost	-0,12	0,003	0,20	<0,001	-0,08	0,056	0,11	0,006	0,17	<0,001
	Přívětivost	-0,11	0,005	0,17	<0,001	-0,09	0,016	0,06	0,132	0,14	<0,001

Tabulka 29: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Věk psa při odběru: Méně než 10 týdnů

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,05	0,424	0,05	0,364	0,06	0,264	-0,10	0,065	0,12	0,030
	Motivace	-0,23	<0,001	0,17	0,003	-0,02	0,703	0,03	0,656	0,29	<0,001
	Neuroticismus	0,35	<0,001	-0,16	0,005	0,00	0,963	-0,12	0,028	-0,11	0,061
	Trénovatelnost	-0,18	0,002	0,18	0,001	-0,03	0,615	0,12	0,027	0,28	<0,001
	Přívětivost	-0,22	<0,001	0,26	<0,001	-0,06	0,318	0,25	<0,001	0,25	<0,001

Tabulka 30: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:
Věk psa při odběru: 10-12 týdnů

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,28	0,005	0,03	0,788	0,16	0,123	0,16	0,116	0,03	0,769
	Motivace	-0,11	0,304	0,07	0,485	0,22	0,028	0,15	0,150	-0,01	0,889
	Neuroticismus	0,10	0,327	0,02	0,845	0,16	0,118	0,18	0,086	-0,02	0,816
	Trénovatelnost	-0,11	0,267	0,36	<0,001	-0,27	0,007	-0,02	0,841	0,16	0,131
	Přívětivost	-0,14	0,172	0,13	0,206	-0,17	0,090	-0,07	0,482	0,05	0,617

Tabulka 31: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:
Věk psa při odběru: Více než 12 týdnů

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,01	0,891	0,16	0,002	-0,03	0,551	-0,02	0,707	0,02	0,752
	Motivace	-0,25	<0,001	0,24	<0,001	0,06	0,268	0,02	0,650	0,16	0,002
	Neuroticismus	0,19	<0,001	-0,14	0,007	0,02	0,644	-0,06	0,254	-0,15	0,003
	Trénovatelnost	-0,16	0,001	0,26	<0,001	0,01	0,837	0,07	0,168	0,18	<0,001
	Přívětivost	-0,19	<0,001	0,17	<0,001	-0,06	0,246	0,16	0,001	0,15	0,003

Tabulka 32: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:
Aktuální věk psa: 0-2 roky

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,05	0,218	0,04	0,332	0,04	0,365	-0,01	0,801	0,11	0,008
	Motivace	-0,15	<0,001	0,16	<0,001	0,03	0,431	-0,01	0,894	0,24	<0,001
	Neuroticismus	0,27	<0,001	-0,17	<0,001	0,09	0,048	0,01	0,895	-0,08	0,064
	Trénovatelnost	-0,07	0,107	0,16	<0,001	-0,13	0,003	0,10	0,020	0,19	<0,001
	Přívětivost	-0,11	0,010	0,23	<0,001	-0,10	0,019	0,07	0,102	0,20	<0,001

Tabulka 33: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:
Aktuální věk psa: 3-7 let

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,13	0,133	0,20	0,019	-0,10	0,275	0,17	0,048	0,06	0,486
	Motivace	-0,19	0,029	0,18	0,033	0,03	0,747	0,00	0,967	0,22	0,013
	Neuroticismus	0,16	0,068	0,06	0,503	0,07	0,417	-0,02	0,821	-0,04	0,667
	Trénovatelnost	-0,23	0,007	0,24	0,005	-0,15	0,082	0,20	0,021	0,30	<0,001
	Přívětivost	-0,18	0,038	0,15	0,095	-0,16	0,067	0,05	0,549	0,09	0,302

Tabulka 34: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Aktuální věk psa: 8 a více let

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,02	0,566	0,08	0,039	-0,01	0,724	0,01	0,738	0,10	0,017
	Motivace	-0,17	<0,001	0,17	<0,001	0,01	0,802	-0,04	0,391	0,25	<0,001
	Neuroticismus	0,26	<0,001	-0,13	0,002	0,07	0,082	0,00	0,973	-0,06	0,145
	Trénovatelnost	-0,11	0,010	0,16	<0,001	-0,11	0,007	0,13	0,001	0,23	<0,001
	Přívětivost	-0,12	0,004	0,21	<0,001	-0,11	0,009	0,07	0,067	0,18	<0,001

Tabulka 35: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Brzy a dlouho spolu: Ano

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,10	0,036	0,14	0,003	0,01	0,843	0,02	0,673	0,04	0,372
	Motivace	-0,22	<0,001	0,21	<0,001	0,09	0,068	0,06	0,221	0,15	0,001
	Neuroticismus	0,18	<0,001	-0,12	0,011	0,04	0,376	-0,05	0,297	-0,15	0,001
	Trénovatelnost	-0,16	<0,001	0,28	<0,001	-0,04	0,452	0,06	0,170	0,17	<0,001
	Přívětivost	-0,19	<0,001	0,17	<0,001	-0,08	0,097	0,14	0,003	0,14	0,002

Tabulka 36: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Brzy a dlouho spolu: Ne

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,02	0,577	0,12	0,009	-0,02	0,580	-0,02	0,615	0,11	0,015
	Motivace	-0,14	0,002	0,18	<0,001	0,02	0,671	0,00	0,993	0,22	<0,001
	Neuroticismus	0,23	<0,001	-0,14	0,002	0,05	0,293	-0,10	0,023	-0,12	0,010
	Trénovatelnost	-0,12	0,005	0,22	<0,001	-0,08	0,076	0,13	0,003	0,21	<0,001
	Přívětivost	-0,05	0,238	0,17	<0,001	-0,10	0,022	0,09	0,050	0,09	0,054

Tabulka 37: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Pohlaví psa: Fena

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,09	0,030	0,10	0,020	0,03	0,458	0,05	0,210	0,04	0,307
	Motivace	-0,24	<0,001	0,20	<0,001	0,05	0,198	0,01	0,873	0,19	<0,001
	Neuroticismus	0,22	<0,001	-0,11	0,007	0,08	0,067	0,06	0,164	-0,08	0,055
	Trénovatelnost	-0,13	0,001	0,20	<0,001	-0,09	0,039	0,08	0,062	0,20	<0,001
	Přívětivost	-0,22	<0,001	0,21	<0,001	-0,08	0,048	0,11	0,008	0,23	<0,001

Tabulka 38: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Pohlaví psa: Pes

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,04	0,565	0,07	0,299	0,04	0,607	0,12	0,091	0,15	0,041
	Motivace	-0,13	0,077	0,10	0,154	0,00	0,985	0,04	0,550	0,25	<0,001
	Neuroticismus	0,14	0,045	-0,01	0,931	-0,01	0,920	-0,10	0,154	0,02	0,771
	Trénovatelnost	-0,06	0,391	0,14	0,056	-0,08	0,270	0,14	0,051	0,30	<0,001
	Přívětivost	0,00	0,966	0,04	0,580	-0,12	0,106	0,04	0,549	0,06	0,407

Tabulka 39: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Kastrace: Ano

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,08	0,025	0,10	0,002	0,00	0,895	-0,01	0,666	0,05	0,149
	Motivace	-0,20	<0,001	0,20	<0,001	0,05	0,168	-0,01	0,820	0,19	<0,001
	Neuroticismus	0,24	<0,001	-0,15	<0,001	0,08	0,022	0,00	0,999	-0,12	<0,001
	Trénovatelnost	-0,14	<0,001	0,22	<0,001	-0,09	0,009	0,09	0,008	0,18	<0,001
	Přívětivost	-0,17	<0,001	0,22	<0,001	-0,09	0,008	0,11	<0,001	0,19	<0,001

Tabulka 40: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Kastrace: Ne

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,10	0,124	0,15	0,028	0,04	0,599	0,05	0,468	-0,01	0,835
	Motivace	-0,14	0,044	0,20	0,002	0,01	0,919	0,11	0,110	0,13	0,060
	Neuroticismus	0,18	0,006	-0,03	0,608	-0,04	0,583	-0,10	0,124	-0,04	0,571
	Trénovatelnost	-0,04	0,592	0,23	<0,001	-0,04	0,580	0,14	0,032	0,20	0,002
	Přívětivost	0,00	0,983	0,03	0,647	0,05	0,496	-0,03	0,619	0,16	0,015

Tabulka 41: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Plemenná kategorie: Ohaři

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,21	0,027	0,01	0,908	0,15	0,119	0,11	0,240	0,07	0,464
	Motivace	-0,22	0,021	0,33	<0,001	0,06	0,498	-0,02	0,858	0,26	0,006
	Neuroticismus	0,35	<0,001	-0,30	0,001	0,11	0,265	-0,14	0,147	-0,19	0,042
	Trénovatelnost	-0,29	0,002	0,34	<0,001	-0,20	0,035	0,07	0,454	0,23	0,016
	Přívětivost	-0,26	0,006	0,36	<0,001	-0,17	0,076	0,04	0,667	0,29	0,002

Tabulka 42: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Plemenná kategorie: Retrívři

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,03	0,500	0,14	0,002	0,00	0,984	-0,02	0,586	0,05	0,249
	Motivace	-0,19	<0,001	0,15	<0,001	0,04	0,439	-0,02	0,706	0,19	<0,001
	Neuroticismus	0,21	<0,001	-0,14	0,002	0,06	0,160	0,02	0,666	-0,09	0,052
	Trénovatelnost	-0,16	<0,001	0,14	0,002	-0,14	0,003	0,08	0,092	0,17	<0,001
	Přívětivost	-0,18	<0,001	0,19	<0,001	-0,14	0,002	0,14	0,001	0,17	<0,001

Tabulka 43: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Plemenná kategorie: Ovcáci

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,77	<0,001	-0,11	0,664	0,09	0,722	0,12	0,654	-0,13	0,622
	Motivace	0,17	0,507	0,05	0,854	0,01	0,963	-0,18	0,490	0,24	0,350
	Neuroticismus	0,61	0,009	0,04	0,873	0,15	0,553	0,17	0,515	0,14	0,597
	Trénovatelnost	0,25	0,326	0,18	0,501	0,28	0,269	0,09	0,720	0,13	0,611
	Přívětivost	-0,19	0,458	-0,14	0,587	-0,51	0,037	-0,02	0,932	-0,13	0,609

Tabulka 44: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Plemenná kategorie: Pastevci

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	-0,06	0,381	0,02	0,823	-0,10	0,176	0,02	0,774	0,13	0,080
	Motivace	-0,20	0,005	0,16	0,025	0,11	0,127	0,04	0,549	0,24	<0,001
	Neuroticismus	0,08	0,251	0,02	0,784	0,13	0,064	0,00	0,994	-0,05	0,468
	Trénovatelnost	-0,22	0,003	0,29	<0,001	-0,03	0,668	0,10	0,163	0,32	<0,001
	Přívětivost	-0,13	0,071	0,24	0,001	-0,02	0,806	0,04	0,628	0,12	0,107

Tabulka 45: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:

Plemenná kategorie: Teriři a jezevčáci

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,02	0,903	0,31	0,088	-0,27	0,146	-0,12	0,519	0,37	0,041
	Motivace	0,07	0,705	0,17	0,371	0,25	0,181	-0,19	0,306	0,03	0,857
	Neuroticismus	0,43	0,015	-0,43	0,016	-0,36	0,046	-0,02	0,931	-0,25	0,170
	Trénovatelnost	-0,19	0,310	0,40	0,025	0,03	0,861	-0,27	0,135	0,26	0,162
	Přívětivost	-0,07	0,702	0,23	0,210	0,36	0,045	-0,10	0,588	-0,20	0,273

Tabulka 46: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:
Plemenná kategorie: Honiči

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,07	0,051	0,12	<0,001	0,03	0,427	0,01	0,774	0,06	0,098
	Motivace	-0,19	<0,001	0,20	<0,001	0,02	0,574	0,02	0,632	0,20	<0,001
	Neuroticismus	0,23	<0,001	-0,15	<0,001	0,06	0,094	-0,04	0,260	-0,10	0,003
	Trénovatelnost	-0,15	<0,001	0,19	<0,001	-0,12	<0,001	0,09	0,008	0,18	<0,001
	Přívětivost	-0,16	<0,001	0,19	<0,001	-0,12	<0,001	0,11	0,002	0,19	<0,001

Tabulka 47: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:
Šlechtění pro úzkou spolupráci s člověkem: Ano

		ČLOVĚK (NEO FFI)									
		Neuroticismus		Extroverze		Otevřenost		Přívětivost		Svědomitost	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
PES (MCPQ-R)	Extroverze	0,02	0,722	0,05	0,476	-0,07	0,266	0,03	0,663	0,14	0,029
	Motivace	-0,16	0,014	0,16	0,014	0,12	0,063	0,00	0,995	0,21	0,001
	Neuroticismus	0,17	0,008	-0,04	0,566	0,06	0,337	0,02	0,750	-0,06	0,350
	Trénovatelnost	-0,17	0,009	0,29	<0,001	-0,01	0,892	0,08	0,230	0,31	<0,001
	Přívětivost	-0,11	0,106	0,22	<0,001	-0,01	0,896	0,05	0,480	0,08	0,216

Tabulka 48: Korelační koeficienty a hodnoty statistické významnosti:
Šlechtění pro úzkou spolupráci s člověkem: Ne